

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

ע"י ב"כ עו"ד ד"ר אליעד שרגא ואח'

רח' יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054 ירושלים 9136001

טל': 02-5000073 ; פקס: 02-5000076

העותרת

- נ ג ד -

1. ממשלת ישראל

2. היועץ המשפטי לממשלה

3. ממלא מקום שר המשפטים

4. ממלא מקום פרקליט המדינה

ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה

רח' צאלח א-דין 29 ירושלים

טל': 02-6466590 ; פקס: 02-6467011

המשיבים

עתירה מתוקנת למתן צווים

על תנאי, ובקשה לקיום דיון דחוף

1. מוגשת בזאת עתירה מתוקנת לבית משפט נכבד זה, ליתן כנגד המשיבים צווים על תנאי כדלקמן:

1.1. צו על תנאי כנגד המשיבה 1 המורה לה להתייצב ולנמק מדוע זה לא תפעיל את סמכותה הקבועה בסעיף 23 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 (להלן: "חוק המינויים"), ותדון בהמלצת הוועדה לאיתור פרקליט מדינה, אשר הוגשה לשר המשפטים ביום 30.11.2020, ותהפוך את מינויו הזמני של ממלא מקום פרקליט המדינה, עו"ד עמית איסמן, למינוי קבע, וזאת לנוכח כך שמזה כמעט שנה וחצי תפקיד פרקליט המדינה – שהוא מהתפקידים החשובים ביותר במערכת אכיפת החוק – איננו מאויש; לנוכח דבריו של המשיב 2 בפני ראש המשיבה 1 והמשיב 3, כי אי מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה מעורר קושי משפטי משמעותי; לנוכח הפגיעה החמורה בעקרון שלטון החוק; לנוכח החשש הכבד שמא אי הבאתו של המינוי אל שולחן הממשלה מקורו בשיקולים זרים אשר אינם ממין העניין; לנוכח החשש הכבד שמא ההימנעות ממינוי פרקליט מדינה במינוי קבע מקורה בניגוד עניינים של ראש הממשלה הנאשם בפלילים; ולנוכח הפגיעה החמורה באמון הציבור בהליך המינוי ובעבודת הממשלה.

1.2. צו על תנאי כנגד המשיבה 1 המורה לה להתייצב ולנמק מדוע זה לא תפעיל את סמכותה הקבועה בסעיף 23 לחוק המינויים, ותורה על מינוי פרקליט מדינה קבוע בהתאם להמלצת הוועדה, וזאת לנוכח הטעמים האמורים לעיל, וכן לאור ההלכה הפסוקה המחייבת כי רק בהימצא "טעם מהותי בעל משקל מיוחד" תהיה הצדקה לסטות מחוות דעתה של ועדת האיתור.

2. כן מתבקש בזאת בית המשפט הנכבד להורות על קיום דיון דחוף בעתירה, על רקע העובדה כי תפקיד פרקליט המדינה איננו מאויש במינוי קבע מזה שנה, והצורך בבירור דחוף של עתירה זו לצורך מינוי זה.

א. מבוא

1. עניינה של עתירה זו היא במינויו של הפרקליט הבכיר בפרקליטות המדינה למינוי קבע, הוא פרקליט המדינה, ובניסיונותיה של המשיבה 1 והעומד בראשה לעשות ככל שלא ידם ולהימנע מלהביא את אישורו בפני הממשלה.

2. וזאת, למרות שמזה כמעט שנה וחצי שתפקיד זה מאויש על ידי ממלאי מקום, וללא כל מינוי של קבע, ובדרך אשר פוגעת פגיעה אנושה בעקרון שלטון החוק במדינת ישראל, ביישום וקידום הפעולות עליהן ממונה פרקליט המדינה, בהליכים המתנהלים בתביעה הכללית, ובניהול כלל מערכת אכיפת החוק הכפופה לתפקיד זה.

3. כן, המשיב 2 בעצמו התייחס לסוגיה זו, וציין בפני ראש המשיבה 1 ובפני המשיב 3 כי אי מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה מעורר קושי משפטי משמעותי.

4. העותרת תביע חששה הכבד שמא גרירת הרגליים בהבאת המינוי לדיון מקורה בשיקולים זרים הנובעים מהרצון לפגוע ולהחליש את מערכת אכיפת החוק, ואשר נובעים – בין היתר – מהיותו של העומד בראשות הממשלה נאשם בפלילים אשר משפטו מתנהל בימים אלו.

5. העותרת תטען כי גרירת הרגליים והימנעות המשיבים מלמנות מינוי קבע לתפקיד מוסיפה ופוגעת במערכת אכיפת החוק במדינת ישראל, בעקרון שלטון החוק ובאמון הציבור במערכת, וכי מצב "ביניים" זה, הנמשך כבר קרוב לשנה וחצי, חייב להסתיים במינוי פרקליט מדינה קבוע ועצמאי, אשר יוכל לנהל את ענייני התביעה הכללית.

6. אשר על כן, העותרת תבקש מבית המשפט הנכבד ליתן את הצווים המופיעים ברישא לעתירה ולעשותם מוחלטים. כן, ולאור חשיבות הדברים, והפגיעה האנושה במערכת אכיפת החוק, תבקש העותרת מבית המשפט הנכבד כי יורה על קיום דיון דחוף.

7. כל זאת, מתוך הטעמים אשר יפורטו להלן.

ב. הצדדים לעתירה

העותרת

העותרת 1 היא עמותה, רשומה כדין, תנועה עצמאית ולא מפלגתית, המציינת בימים אלו 30 שנים של עשייה ציבורית ומשפטית בהן חרטתה על דיגלה שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי, עידוד ערכי שלטון החוק, שירוש נורמות בלתי ראויות במנהל הציבורי והשרשת נורמות ראויות של מנהל ציבורי תקין. העותרת היא ארגון

אזרחי המונה כ-52,000 חברים ופעילים, ולמעלה מ-210,000 עוקבים ברשתות החברתיות.

המשיבים

1. המשיבה 1 היא ממשלת ישראל, לה נתונה הסמכות על פי סעיף 23 בחוק המינויים לאשר את מינויו של פרקליט המדינה, ובדרך הקבועה בהחלטה מספר 2541 של הממשלה מיום 29.9.2002.
2. המשיב 2 הוא היועץ המשפטי לממשלה, אשר משמש כיו"ר ועדת האיתור למינויו של פרקליט המדינה וכראש מערכת אכיפת החוק, ואשר ציין בפני ראש המשיבה 1 והמשיב 3, כי אי מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה, מעורר קושי משפטי משמעותי.
3. המשיב 3 הוא ממלא מקום לתפקיד שר המשפטים, חה"כ בנימין גנץ, הממונה על יישום החלטה מספר 2541 של הממשלה מיום 29.9.2002, ובכלל כך להביא בפני הממשלה את המלצת ועדת האיתור לתפקיד פרקליט המדינה לאחר שזו הועברה אליו.
4. המשיב 4 הוא ממלא מקום פרקליט המדינה, עו"ד עמית איסמן, אשר הוועדה לאיתור פרקליט מדינה אשר הוגשה למשיב 3 ביום 30.11.2020 אישרה את מינויו, ואשר המשיב 3 מינה אותו כממלא מקום פרקליט המדינה, ביום 13.1.2021 וצפוי לסיים את תפקידו ביום 13.3.2021.

ג. רקע עובדתי לעתירה ומיצוי הליכים

1.ג. ההליכים הפליליים כנגד ראש הממשלה וכנגד שרים נוספים בממשלה

1. בשל חשיבותם הרבה של הדברים, תבקש העותרת לעמוד בקצרה על עיקרי האישומים כפי שהם מופיעים בכתב האישום החמורים נגד חה"כ בנימין נתניהו העומד בראשות הממשלה, כנגד שר הפנים והשר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל אריה דרעי וכנגד שר הבינוי והשיכון חה"כ יעקב ליצמן. כך, שלא מן הנמנע שהממשלה מונעת את המינוי לתפקיד פרקליט המדינה, על יסוד נסיבות אלו.
2. ביום 21.11.2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על הגשת כתב אישום כנגד חה"כ בנימין נתניהו העומד בראש הממשלה בתיקים 1000, 2000 ו-4000. ביום 2.12.2019 מסר היועץ המשפטי לממשלה ליו"ר ראש הכנסת דאז, את כתב האישום המעודכן, ובו צוין כי ככל שלא תוענק לאחרון חסינות יוגש כתב האישום לבית המשפט המחוזי בירושלים. לנוכח תיקים אלו, החליט היועץ המשפטי לממשלה להעמיד את ראש הממשלה לדין בגין לקיחת שוחד, בהתאם לסעיף 290 לחוק העונשין, ובגין מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין.
3. כן, בשנים האחרונות, הובילה משטרת ישראל חקירות פליליות כנגד אנשי ציבור ובכירים בממשלה, בגין מספר פרשות בהן הם מעורבים לכאורה. בחלק ניכר מהפרשות אף הציגה המשטרה עמדתה לפיה יש מקום להעמיד לדין את אותם שרים. כך, לאחר חקירות ממושכות, היועץ המשפטי לממשלה הגיש כתב אישום בגין עבירות מס כנגד שר הפנים והשר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל אריה דרעי. כן, המשטרה הודיעה כי נתגבשה תשתית ראיתית מספקת לכאורה כנגד שר הבינוי והשיכון חה"כ יעקב ליצמן לביצוע עבירות הצעת שוחד, מרמה והפרת אמונים והדחה בעדות.

העתק כתבתו של עמיר קורץ, "עבירות מס במקום שוחד: דרעי יואשם בכפוף לשימוע", מיום 8.1.2021 באתר "כלכליסט" מצורף ומסומן כנספח ע/1.

העתק הודעת המשטרה, "סיום חקירה בעניינו של סגן שר הבריאות ח"כ יעקב ליצמן", מיום 6.8.2019, מצורף ומסומן כנספח ע/2.

2. ג. פיזור הכנסת ה-20, ה-21 וה-22 והבחירות לכנסת ה-23

4. על רקע הגשת כתבי האישום כנגד חה"כ נתניהו שעמד גם אז בראש המשיבה 1, התחולל (ועודו מתחולל) בישראל משבר פוליטי חסר תקדים. כזכור, הכנסת ה-20, אשר הייתה האחרונה למלא ימיה כמעט במלואם, החליטה על פיזור המוקדם ביום 24.12.2018.
5. הבחירות לכנסת ה-21 התקיימו ביום 9.4.2019, והנה, בבחירות אלו לא עלה בידי אף אחד מחברי הכנסת להרכיב ממשלה אף בתום המועדים החוקיים אשר הוקצבו לו.
6. במעלה הדרך, ביום 30.5.2019 העבירה הכנסת את חוק פיזור הכנסת העשרים ואחת, התשע"ט-2019 ועקב כך יצאה מדינת ישראל למערכת בחירות שנייה בתוך חצי שנה. ביום 17.9.2019 התקיימו הבחירות לכנסת ה-22. נוכח המשבר הפוליטי והמשפטי, לא עלה בידי אף אחד מחברי הכנסת להרכיב ממשלה גם לאחר בחירות אלו.
7. זה המקום לציין, כי חה"כ נתניהו העומד בראשות הממשלה מואשם בפלילים הוא למעשה אבן הראשה של המשבר. שכן, עקב ההאשמות הפליליות החמורות בעניינו לא ניתן דה פקטו להקים ממשלה – הסכמה עליו כשותף עיקרי או ראש הקואליציה כמוה כמתן לגיטימציה לנאשם בעבירות חמורות, ולפיכך מיטוט שלטון החוק הישראלי. כך, באופן חסר תקדים ובעייתי, התפזרה הכנסת ה-22 ביום 12.12.2019, וישראל יצאה למערכת הבחירות השלישית הנערכת בטווח הזמן של שנה.
8. הבחירות לכנסת ה-23 התקיימו ביום 2.3.2019. וביום 15.4.2020 עם תום המנדט להרכבת הממשלה, לרבות תקופת הארכה, שקיבל חה"כ בני גנץ, לא הגיע זה לסיכום עם סיעת הליכוד על הסכם קואליציוני ונשיא המדינה העביר את המנדט להרכבת הממשלה לכנסת.
9. ביום 17.5.2020, כוננה ממשלת ישראל ה-35, ממשלת חילופים בראשותו של חה"כ בנימין נתניהו.

3. ג. מינויו הזמני של ממלא מקום פרקליט המדינה

10. פיזור הכנסת פעם אחר פעם, וההליכה לבחירות, כפו על אזרחי מדינת ישראל ממשלת מעבר ארוכה בה מינויים של בכירים בשירות הציבורי, וביניהם שומרי סף כמו פרקליט המדינה, מפכ"ל המשטרה, מנכ"לית משרד המשפטים, ויועץ משפטי לכנסת נעצרו ובמקומות אלה מונו מינויים זמניים בלבד, אשר נתונים להחלפה בבוא הזמן.
11. מצב עניינים זה יצר שיתוק חלקי במספר נקודות מפתח בקרב שומרי הסף ואוכפיו של שלטון החוק הישראלי, ובפרט במשטרת ישראל ובפרקליטות המדינה, וכפי שתואר והובא במספר הליכים שנדונו בפני בית משפט נכבד זה בעת האחרונה (כך למשל, בבג"ץ 8034/20 אומ"ץ אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי ומשפטי נ' השר לביטחון פנים (פורסם בנבו, מיום 3.12.2020), בית המשפט הנכבד הטיל צו מוחלט "המורה לממשלת ישראל לפעול להבאתו של מועמד לתפקיד המפכ"ל בפני הוועדה המיעצת לממשלה לעניין מינויים לתפקידים בכירים, במהירות הראויה". כן, גם בבג"ץ 7180/20 התנועה לטוהר המידות נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו, מיום 10.12.2020), בית המשפט הנכבד נתן צו מוחלט המורה לממשלת ישראל לפעול להביא לאישור הממשלה את הצעת שר המשפטים למנות מנכ"לית משרד, וכל זאת במהירות הראויה).
12. ונשוב לעניינו דן. לאחר כניסתו לתוקף של חוק התפזרות הכנסת העשרים ואחת, התשע"ט-2019 ביום

30.5.2019, ובעודו מכהן תחת ממשלת מעבר הכריז ביום 2.6.2019, חה"כ בנימין נתניהו על פיטוריה של שרת המשפטים דאז, חה"כ איילת שקד. מספר ימים לאחר מכן, ביום 5.6.2019, החליט הוא על מינויו של חבר הכנסת אמיר אוחנה, מבלי שהביא מינוי זה לאישור הכנסת וזאת על פי סעיף 30(ד) לחוק יסוד: הממשלה.

13. והנה, לא חלפו ולו מספר שבועות מיום בו נכנס לתפקידו, והשר אוחנה הורה על פיטוריה של מנכ"לית משרד המשפטים המוערכת, עו"ד אמי פלמור, בניגוד לחוק ובניגוד להנחיות היועץ המשפטי לממשלה, כפי שהובא הדבר באריכות בעתירה שהוגשה בבג"ץ 5063/19 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים ואח' (פורסם באתר הרשות השופטת, 26.12.2019) (להלן: "עניין פלמור").

14. ביום 11.9.2019, תמה תקופת כהונת אמי פלמור. מני אז, גורת הממשלה רגליה וטרם מינתה מנכ"ל למשרד המשפטים.

15. בלב ליבו של עניין פלמור, מעבר להליך פיטורין בלתי חוקי אותו ביקר גם בית משפט נכבד זה, עמד החשש הכבד שמא מנסה חה"כ נתניהו, באמצעות שלוחו – שר המשפטים בממשלת המעבר אשר מונה לתפקידו באופן ישיר וללא כל ביקורת ציבורית – לפעול על מנת לשלוח ידיו במינוי פרקליט המדינה הבא, שיהיה זה שינהל את הליכי המשפט כנגדו. זאת, על ידי בחירת מנכ"ל "נח" אשר ישב בוועדת האיתור לתפקיד פרקליט המדינה הבא.

16. ביום 16.12.2019, סיים עו"ד שי ניצן את תפקידו כפרקליט המדינה.

17. ביום 17.12.2019, התקבלה החלטה על ידי השר למשפטים דאז, אמיר אוחנה, למנות לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה את עו"ד אורלי בן ארי, המשנה לפרקליטת מחוז מרכז פלילי. גם במקרה זה, הייתה זו החלטה שהתקבלה על ידי שר זמני, אשר מונה בממשלת מעבר זמנית וחריגה בקיומה, מבלי שמינויו קיבל את אישורה של הכנסת. החלטה שהתקבלה בניגוד חזיתי לחוות דעתו המחייבת של היועץ המשפטי לממשלה, ושל נציב שירות המדינה – אשר סמך ידו על חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. העותרת דכאן הגישה על כך עתירה בבג"ץ 8410/19 התנועה למען איכות השלטון נ' שר המשפטים ואח' (פורסם באתר הרשות השופטת, 19.1.2020) (להלן: "עניין בן ארי"). בעקבות צו הביניים שהוצא בבג"ץ זה משכה הגב' בן ארי את מינויה.

18. לאחר שנכשל מינויה של עו"ד בן ארי, ביום 2.2.2020 מונה עו"ד דן אלדד לתפקיד מ"מ פרקליט המדינה, אף הוא על פי שר המשפטים הזמני שמעולם לא קיבל את אישורה של הכנסת, חה"כ אמיר אוחנה, תוך שימוש בסמכות המוקנית לו למנות ממלא מקום לפרקליט מכוח סעיף 23א(ב) לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959. מאחר שלפי סעיף זה, כהונתו הזמנית של עו"ד אלדד היא לשלושה חודשים בלבד, כהונתו הסתיימה ביום 1.5.2020.

19. מאז ועד ליום 13.1.2021, היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט, שימש בפועל כממלא מקום פרקליט המדינה.

20. לעניין זה, תציין העותרת, כי הד"ר אביחי מנדלבליט, עתיד לסיים תפקידו בחודש ינואר 2022, בתום שש שנות כהונתו, ובעוד פחות משנה מהיום.

21. ביום 13.1.2021, הטיל המשיב 3, בתוקף סמכותו לפי סעיף 23א לחוק המינויים, לאחר התייעצות עם נציב שירות המדינה, וכן עם המשיב 2 ועל דעתו, על המשיב 4 למלא את תפקיד פרקליט המדינה לחודשיים או עד למינוי קבע, לפי המוקדם (ראו נספח מש/1 לתגובת המשיבים).

4.ג. מחדל של המשיבים למנות מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה

22. ביום 16.4.2020, נחתם הסכם קואליציוני בין סיעת הליכוד לסיעת כחול לבן. לפי סעיף 3.ג. להסכם, במשך מה שהוגדר כ"תקופת חירום" של כשישה חודשים, "לא יבוצעו מינויים בכירים בשירות הציבורי הטעונים אישור הממשלה. כל המינויים הבכירים כאמור, הזמניים ו/או המינויים בפועל הקיימים במשרדים יוארכו לתקופה כאמור".

העתק ההסכם הקואליציוני בין סיעת כחול לבן לסיעת הליכוד מיום 16.4.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/3.

23. בדיון שהתקיים ביום 4.5.2020, בבג"ץ 2592/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בנבו, מיום 6.5.2020) (להלן: "עניין הטלת המנדט") ולאור הערות בית המשפט הנכבד בנוגע לאורך תקופת החירום, בכל הנוגע למינויים לתפקידים בכירים, החליטו סיעת הליכוד וסיעת כחול לבן לקצר את תקופת החירום לכ-100 ימים בלבד ממועד כינון הממשלה (ראו לעניין זה, פס' 26 לפסיקתה של הנשיאה חיות בעניין הטלת המנדט).

24. כך למעשה, מועד סיום "תקופת החירום" בכל הנוגע למינויים לתפקידים בכירים תם כבר ביום 25.8.2020.

25. והנה, אנחנו נמצאים שישה חודשים לאחר תום מועד הסיום לתקופת החירום בכל הנוגע למינויים לתפקידים בכירים, ועדיין לא התבצע מינוי קבע לתפקיד פרקליט מדינה.

26. זאת למרות העובדה, כי ביום 3.11.2020, פרסם המשיב 2 חוות דעת לראש המשיבה 1 ולמשיב 3, ובה ציין כי משרות בכירות רבות עדיין מאוישות בתקן של מינוי זמני, לרבות משרות מרכזיות בעלות מאפיינים של שמירת סף, כגון משרת פרקליט המדינה. כן, ציין המשיב 2, כי מצב דברים בו לא מקודמים מינויים של בכירים, כגון מינויו של פרקליט המדינה, "מעורר קושי משפטי משמעותי".

העתק מכתבו של המשיב 2 לראש המשיבה 1 ולמשיב 3, "חשיבות איוש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע", מיום 3.11.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/4.

27. יש להדגיש לעניין זה, כי רק כחודשיים ימים לאחר תום מועד תקופת החירום האמורה, ביום 18.10.2020, פורסם כי מוקמת ועדת איתור לתפקיד פרקליט המדינה, בראשות היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט.

העתק כתבתו של חן מענית, "ועדת האיתור לתפקיד פרקליט המדינה יוצאת לדרך", מיום 18.10.2020, מאתר "גלובס", מצורף ומסומן כנספח ע/5.

28. לוועדה הגישו מועמדותם 11 מועמדים, בהם בכירים במערכת המשפטית, ואף שופטי בית המשפט המחוזי. ביום 30.11.2020, ועדת האיתור למשרת פרקליט המדינה החליטה פה-אחד להמליץ לשר המשפטים אבי ניסנקורן למנות את עו"ד עמית איסמן, פרקליט מחוז חיפה, כפרקליט המדינה.

העתק כתבתו של אבישי גרינצייג, "ועדת האיתור ממליצה על עו"ד עמית איסמן לתפקיד פרקליט המדינה", מיום 30.11.2020, מאתר "גלובס", מצורף ומסומן כנספח ע/6.

29. כאמור לעיל, ביום 13.1.2021, הטיל המשיב 3 על המשיב 4 למלא את תפקיד פרקליט המדינה לחודשיים או עד למינוי קבע, לפי המוקדם. כך, שכהונתו של המשיב 4 כממלא מקום פרקליט המדינה צפויה להסתיים ביום 13.3.2021, וזאת בניגוד לחוות דעתו של המשיב המצוינת לעיל, וכן בניגוד לנקבע בהסכם הקואליציוני המפורט לעיל, לפיו יש למנות מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה, ולא למינוי זמני אשר תוקפו יפוג בימים הקרובים.

5.ג. מיצוי הליכים מטעם העותרת והגשת העתירה

30. ביום 19.8.2020, פורסמה החלטתו של נציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, כב' השופט בדימוס

דוד רוזן, אשר דנה בבעייתיות של המצב לפיו היועץ המשפטי לממשלה, נושא הלכה למעשה, בסמכויותיו של פרקליט המדינה, בעיקר בעניינים בו על פרקליט המדינה להידרש לחומר חקירה בעניינו של היועמ"ש, ולהפך.

31. כן, ציין הנציב רוזן כי מילוי משרה "כפולה" יש בו כדי לפגוע בעצמאות המקצועית הנדרשת בכל אחד מנושאי התפקידים, מקל וחומר, על רקע העמדתו לדין של ראש ממשלת ישראל. כך למשל, סעיף 64(א)(3) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "**חוק סדר הדין הפלילי**"), קובע כי ערר על החלטת פרקליט המדינה שלא להעמיד לדין, יוגש על ידי המתלונן ליועץ המשפטי לממשלה.

העתק החלטת דוד רוזן מיום 19.8.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/7.

32. על רקע דברים אלו, ביום 20.8.2020, פנתה העותרת לקודמו בתפקיד של שר המשפטים, וציינה ש-100 ימי תקופת החירום של הממשלה בדבר הקפאת מינויי הבכירים – עברו. בפנייה זו, העותרת ביקשה כי השר ישתמש בסמכותו לפי סעיף 23(א) לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 (להלן: "**חוק המינויים**"), וימנה ממלא מקום לתפקיד פרקליט המדינה.

33. העותרת אף ציינה את הבעייתיות הגלומה בכפל התפקידים של היועץ המשפטי לממשלה כממלא מקום פרקליט המדינה, זאת כאמור מאחר שכפל התפקידים פוגע בעצמאות המקצועית שאמורה להיות למי שמכהן בתפקיד פרקליט המדינה. סוגיה שמקבלת משנה חשיבות, בעיקר בימים אלו, בהם ראש הממשלה מועמד לדין פלילי.

העתק פניית העותרת לשר המשפטים דאז מיום 20.8.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/8.

34. ביום 10.12.2020, פנה היועץ המשפטי לממשלה לראש הממשלה, ולראש הממשלה החליפי, חה"כ בני גנץ, במכתב שכותרו "דרישה להבאת מינויי פרקליט המדינה ומפכ"ל המשטרה בפני הממשלה". במכתב זה, ציין היועץ המשפטי לממשלה כי "קיים קושי רב במצב בו משרות בכירות עודן מאוישות בדרך של מינוי זמני, לרבות משרות מרכזיות בעלות מאפיינים של שמירת סף". בנוסף, היועץ המשפטי לממשלה ציין כי מאחר שהממשלה מתעכבת במינוי פרקליט מדינה, נוצר מצב אבסורדי בו "בית המשפט נדרש לחייב את הממשלה בצו שיפוטי, שעה שהממשלה נמנעת מהפעלת סמכויותיה, בניגוד לנדרש על פי דין, לפי פרשנותו של היועץ המשפטי לממשלה. התנהלות כאמור חותרת תחת עקרונות מרכזיים בעבודת הממשלה, בהם עקרון המשילות".

העתק מכתבו של המשיב 2 לראש המשיב 1 ולמשיב 3, "חשיבות איש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע", מיום 10.12.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/9.

35. ביום 13.12.2020, פנתה העותרת לראש הממשלה ולמזכיר הממשלה, ודרשה להביא למינוי פרקליט המדינה ומפכ"ל המשטרה בפני הממשלה, בהקדם האפשרי. זאת, תוך ציון העובדה כי תקופת הקיפאון לאחר הקמת הממשלה תמה.

36. כמו כן, התייחסה העותרת במכתבה לדבריו של היועץ המשפטי לממשלה בכל הנוגע לקושי המשפטי בדבר אי איש משרות מרכזיות שעיקרן הוא שמירת סף. לבסוף, הזכירה העותרת את ההליך המתקיים בבג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, בכל הנוגע לכך שעל ראש הממשלה ועל שלוחו, השר לביטחון פנים, להימנע מלהתערב במינויים לתפקידים בכירים במערכת אכיפת החוק, לאור החשש מניגוד העניינים בו ניצב ראש הממשלה, לנוכח היותו נאשם בפלילים.

העתק מכתבה של העותרת לראש הממשלה ולמזכיר הממשלה, "דרישה להבאת מינויי פרקליט המדינה ומפכ"ל המשטרה בפני הממשלה", מיום 13.12.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/10.

37. ביום 14.12.2020, פנתה העותרת פעם נוספת, פנייה דחופה, לראש הממשלה ולמזכיר הממשלה בתזכורת לדרישתה להבאת מינוי פרקליט המדינה בפני הממשלה. בפנייה זו, העותרת ציינה, שעל פי פרסומים, באותו היום הייתה אמורה להתקיים ישיבת ממשלה, אשר מטרתה הייתה לדון בין היתר במינוי פרקליט מדינה, אך זו נדחתה. העותרת ציינה בפנייתה, כי לפי החלטת הממשלה מס. 1585, מיום 29.2.2004, מילאה ועדת האיתור את חובתה, לאחר שהמליצה על עו"ד איסמן.

העתק מכתב התזכורת של העותרת לראש הממשלה ולמזכיר הממשלה, "תזכורת לדרישה להבאת מינוי פרקליט המדינה בפני הממשלה", מיום 14.12.2020, מצורף ומסומן כנספח ע/11.

38. למען השלמת התמונה, וכפי שצוין אף במיצוי ההליכים מטעמה של העותרת ובעתירה עצמה, יוזכר אף פה כי במקביל לקיומו של הליך זה, מתנהל ההליך בבג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, המתייחס לכך שעל ראש הממשלה ועל שלוחיו בממשלה, אשר ביניהם נמנה השר לביטחון פנים, להימנע מלהתערב במינויים לתפקידים בכירים במערכת אכיפת החוק, לאור החשש מניגוד העניינים, בו ניצב ראש הממשלה, לנוכח היותו נאשם בפלילים. בהליך זה ניתנו צווים על תנאי, והוא ממתין להכרעתו של בית המשפט הנכבד.

39. לנוכח דברים אלו, ביום 23.12.2020, העותרת הגישה עתירה לבית המשפט הנכבד על מנת שיורה לממשלה להביא בפניה את המלצת הוועדה ולאשרה, ובכדי שבראש המערכת המשפטית יעמוד פרקליט מדינה במינוי קבע.

ג.6. השתלשלות האירועים מאז הגשת העתירה והחלטת בית המשפט הנכבד בדבר

הגשת עתירה מתוקנת

40. תחילה, תזכיר העותרת כי במקביל למועד הגשת העתירה, ביום 22.12.2020 חלפה התקופה אשר עוגנה בהוראות סעיף 36א(א) לחוק-יסוד: הכנסת, ובהוראות סעיף 36א(ב) לחוק-יסוד: הממשלה בחודש אוגוסט האחרון לצורך כינון תקציב מדינה.

41. משחלפה תקופה זו מבלי שהצליחה הממשלה ה-35 להביא תקציב לאישורה של הכנסת, פקעה כהונתה של הכנסת ה-23. במקביל, נקבע מועד לבחירות לכנסת ה-24 ליום 23.3.2021.

42. ביום 23.12.2020, בית המשפט הנכבד הורה למשיבים להגיש את תגובתם לעתירה עד ליום 13.1.2021. כן, בית המשפט הנכבד לא מצא לנכון להורות על קיומו של דיון דחוף בעתירה בעת הזאת.

43. ביום 1.1.2021, עם התפטרותו של חה"כ אבי ניסנקורן מתפקידו כשר המשפטים, חה"כ בנימין גנץ החליפו בתפקיד כממלא מקום.

44. כאמור לעיל, ביום 13.1.2021, הטיל המשיב 3 על המשיב 4, מתוקף סמכותו לפי סעיף 23א לחוק המינויים את תפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה למשך של כחודשיים בלבד או עד למינוי קבע, לפי המוקדם.

45. ביום 14.1.2021, המשיבים הגישו את תגובתם לעתירה, אשר לפיה מאחר שהמשיב 3 הטיל את תפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה לתקופה של חודשיים בלבד, חל שינוי נסיבות מהותי במצב הדברים שבתשתית העתירה, ועל כן לשיטתם העתירה אינה יכולה לעמוד, במתכונתה הנוכחית.

46. ביום 24.1.2021, החליט בית המשפט הנכבד כי "לנוכח ההתפתחויות שדווחו בתגובת המשיבים, העותרת מתבקשת להודיע עד ליום 31.1.2021 האם היא עודנה עומדת על עתירתה.

47. ביום 31.1.2021, העותרת הגישה את תגובה בה היא ציינה כי התפתחויות הללו, ככל שמבורכות הן, אינן

תואמות את הסעדים אותן ביקשה העותרת בעתירתה. שכן, העותרת תדגיש כי עתירה זו הוגשה במטרה למנות פרקליט מדינה קבוע, מתוך הבנה כי מצב דברים בו מעל לשנה תפקיד פרקליט המדינה אינו מאויש, צריך להסתיים בהקדם האפשרי. כך גם נוסחו הצווים המופיעים ברישא לעתירה. מקל וחומר, אמורים הדברים במקום בו מדינת ישראל עומדת בפני מערכת בחירות נוספת, העלולה לעכב את איוש התפקיד, למשך זמן לא ידוע.

48. לפיכך, הודיעה העותרת כי בשלב זה, היא עודנה עומדת על עתירתה, בעניין מינוי הקבע לתפקיד פרקליט המדינה.

49. ביום 22.2.2021, הודיע בית המשפט הנכבד כי העתירה תועבר לדיון בפני מותב תלתא. כן, בית המשפט הנכבד ציין כי על "העותרת תשקול את תיקון עתירתה במטרה להתאימה למצב הדברים העדכני, לרבות צירופו של ממלא מקום פרקליט המדינה כמשיב, אם לשיטתה מדובר בבעל דין דרוש" – ומכאן עתירה מתוקנת זו.

50. אשר על כן, תתכבד העותרת לבקש מבית המשפט הנכבד לעמוד על הצווים מהעתירה המקורית, וזאת לנוכח העובדה שבמצב הדברים העדכני רק מדגיש את החשיבות בהוראה על צווים אלו. זאת, מתוך הנימוקים שלהלן, בחלקה המשפטי של עתירה זו.

ד. הטיעון המשפטי

ד.1. התשתית הנורמטיבית – הליך מינוי לפרקליט מדינה

51. הליך הסדרת המינויים בשירות הציבורי נקבע בחוק המינויים, ובהחלטות משלימות של הממשלה.
52. ככלל, סעיף 19 לחוק המינויים קובע כי אדם לא יכול להתמנות כעובד מדינה, שלא באמצעות מכרז. לצד זאת, סעיף 21 מקנה לממשלה סמכות לקבוע רשימת משרות וסוגים של משרות שעליהם לא תחול, בתנאים שתקבע, חובת המכרז האמורה.

53. סעיף 23 לחוק המינויים קובע כי "למשרה מן המשרות המפורטות בתוספת השנייה לחוק זה לא יתמנה אדם אלא באישור הממשלה ובתנאים שתקבע". משרת פרקליט המדינה, כאמור, מופיעה בתוספת זו ועומדת לאישור הממשלה על פי החלטות הממשלה אשר יפורטו להלן.

54. בהמשך להוראות חוק אלו, קיבלה ועדת שירות המדינה, ביום 17.11.2003, את החלטה מספר 1748א, הממליצה לפטור את משרת פרקליט המדינה ממכרז פומבי.

העתק החלטה מס' 1748א – פטור ממכרז (מינוי באמצעות ועדה לאיתור מועמדים) למשרת פרקליט מדינה, מיום 17.11.2003, מצורף ומסומן כנספח ע/12.

55. ביום 29.9.2002, התקבלה החלטת ממשלה מס' 2541, אשר קבעה עקרונות כלליים למנגנון של ועדה לאיתור מועמדים. בין השאר, נקבע שגם אם ועדת האיתור המליצה על יותר ממועמד אחד, יבחן השר הנוגע בדבר את המועמדים ויביא לאישור הממשלה מועמד אחד בלבד.

העתק החלטה מס' 2541 של הממשלה מיום 29.9.2002, מצורף ומסומן כנספח ע/13.

56. בהמשך, התקבלה החלטת ממשלה מס' 1585 מיום 29.2.2004, אשר קבעה כי הליך מינוי למשרת פרקליט מדינה, מחייב הליך מינוי של ועדה לאיתור מועמדים, בהתאם לעקרונות המצוינים לעיל.

57. על-פי החלטה זו, הוועדה מורכבת מבעלי התפקידים הבאים: היועץ המשפטי לממשלה (המשמש כיו"ר

הוועדה); נציב שירות המדינה; מנכ"ל משרד המשפטים; עו"ד מקרב הציבור בעל מומחיות בתחום דיני העונשין והמשפט הציבורי שימנה היועץ המשפטי לממשלה בהתייעצות עם נציב שירות המדינה ועם המנהל הכללי של משרד המשפטים; שופט בדימוס שימנה נשיא בית המשפט העליון; איש אקדמיה הבקיא בתחומי דיני העונשין והמשפט הציבורי שייבחר בידי הדיקנים של הפקולטות למשפטים במוסדות להשכלה גבוהה שהוכרו או שקיבלו היתר לפי סעיפים 9 או 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958.

העתק החלטה מס' 1585 של הממשלה מיום 29.2.2004, מצורף ומסומן כנספח ע/14.

58. הנה כי כן, מינוי לתפקיד פרקליט המדינה דורש המלצה של ועדת האיתור אשר תוגש לשר הממונה, אשר יביאה לאישור של הממשלה.

2.ד. סמכויות פרקליט המדינה וחשיבות איוש התפקיד

59. פרקליט המדינה משמש כאחד מראשי מערכת אכיפת החוק והתביעה הכללית, והוא שני רק ליועץ המשפטי לממשלה. במסגרת תפקידו, ממונה פרקליט המדינה על כלל פרקליטות המחוז ומחלקות פרקליטות המדינה, והוא מתווה מדיניות משפטית בתחום אכיפת החוק בכפוף להנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

60. כך למעשה, פרקליט המדינה הוא נציגו העיקרי של היועץ המשפטי לממשלה כתובע במשפט הפלילי לפי סעיף 12(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי. **הפרקליטות, למעשה, משמשת כבורג מרכזי בניהול תיקיו הפליליים של ראש הממשלה.**

61. לפי סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי, לפרקליט המדינה יש את הסמכות להחליט אם להגיש כתבי אישום, וכן הוא רשאי לסגור תיק בהסדר מותנה בהתאם להוראות סעיף 67א לחוק סדר הדין הפלילי.

62. חשוב לענייננו להדגיש, כי לפי סעיף 93 לחוק סדר הדין הפלילי, **לפרקליט המדינה יש את הסמכות לחזור בו מכתב אישום שהגיש לבית המשפט.** לפי סעיף 94(א) לחוק סדר הדין הפלילי, **חזרה מאישום לאחר פתיחת המשפט – משמע זיכוי הנאשם.** כך, **שאם יחליט פרקליט המדינה לחזור בו מכתבי האישום שהוגשו כנגד ראש הממשלה – המשמעות היא שראש הממשלה יזוכה.**

63. בנוסף, לפי סעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי, לפרקליט המדינה יש סמכות להכריע בעררים שלא לחקור או להעמיד לדין אדם שנחקר.

64. כמו כן, לפי סעיף 231(ב)(2) לחוק סדר הדין הפלילי, פרקליט המדינה יכול, לאחר שהוצאה לו הסמכות מהיועץ המשפטי לממשלה, לעכב בכל שלב בהליכי המשפט, עד להכרעת הדין, את ההליכים באותו המשפט.

65. הנה כי כן, פרקליט המדינה אינו עובד מדינה ככל עובדי המדינה האחרים. אין לראות בו חלק מהרשות המבצעת, אלא גורם מעין שיפוטי בדומה ליועץ המשפטי לממשלה. סמכויותיו הן רחבות ומשמעותיות; רבות מהן מוענקות לו ישירות מכוח חוק, ועליו להפעילן מתוך שיקול דעת עצמאי, בלא שהוא כפוף להוראות הממשלה או למדיניותה. במסגרת ההוצאה אל הפועל של סמכויותיו – דוגמת ההחלטה אם להגיש כתב אישום – הוא משמש פוסק בין הציבור לבין הפרט, ותוצאות פסיקתו נושאות משמעות כבדות. בהתאם מוטל עליו גם לקבל את החלטותיו בדרך 'שיפוטית'. מכאן הייחוד של תפקידו ושל מעמדו.

66. כך, חשיבותו של פרקליט מדינה בלתי תלוי, הגון, וישר כפיים, גדולה לאין שעור לאור הצורך לשמור על שלטון החוק בכלל, ובנוגע לתיקיו של ראש הממשלה, בפרט.

67. מתוך כל אלו, תבקש העותרת מבית המשפט הנכבד כי יורה על הבאת מינוי הקבע של ממלא מקום פרקליט המדינה בידי הממשלה, וזאת מתוך הסיבות אשר יוצגו להלן, על פי סדרם של הסעיפים.

ד.3. על הממשלה חלה חובה למנות פרקליט מדינה קבוע, מקום בו המליצה על כך

הוועדה

68. כפי שאמור לעיל, ועדת האיתור לתפקיד פרקליט המדינה העבירה את המלצותיה כבר לפני קרוב לחודש ימים, ביום 30.11.2020. מני אז, גוררת הממשלה את רגליה מהחלטה למנות פרקליט מדינה קבוע.

69. בית המשפט הנכבד עסק רבות בשאלת המשקל שיש לתת להמלצותיה של ועדת איתור בהליך של מיון מועמדים למשרות שהמינוי להן אינו חייב להיעשות במכרז. **נפסק כי על הגורם הממנה מוטל נטל כבד בבואו לסטות מהמלצותיה של ועדת האיתור** (ראו פסקה 2 לדבריו של השופט פוגלמן, בבג"ץ 8134/11 עו"ד ורו"ח משה אשר' שר האוצר, ד"ר יובל שטייניץ (פורסם בנבו, 29.1.2012) (להלן: **"עניין משה אשר"**); בבג"ץ 5755/08 ארן נ' ממשלת ישראל, פסקה 3 לפסק-דין של השופט י' דנציגר (פורסם בנבו, 20.4.2009); דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי כרך א** 310, הערה 80 (2010)). עוד נפסק כי יש לייחס להמלצה "משקל רב – כמעט מכריע – במניין שיקוליו של הגורם הממנה" (בג"ץ 5599/11 **אגודת העיתונאים בתל אביב נ' ממשלת ישראל**, פסקה 13 (פורסם בנבו, 24.11.2011)). מכאן, שרק בהימצא "טעם מהותי בעל משקל מיוחד" תהיה הצדקה לסטות מחוות דעתה של ועדת האיתור (בג"ץ 5657/09 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל**, פסקה 48 (פורסם בנבו, 24.11.2009); בבג"ץ 5158/09 ארן נ' ממשלת ישראל, פסקה 10 (פורסם בנבו, 7.1.2010)).

70. למינוי ועדת איתור לשם איוש תפקיד הפטור במכרז, בדומה לתפקידו של פרקליט המדינה, תכלית כפולה. **תכלית אחת** של ועדת האיתור היא מתן סיוע לגורם הממנה בקבלת ההחלטה, על-ידי איסוף מידע, בדיקת מועמדים והערכת התאמתם לתפקיד וגיבוש המלצה המבוססת על תשתית עובדתית מתאימה ועל מקצועיותם וניסיונם של חברי הוועדה.

71. שילוב זה של מומחיות הוועדה והמשאבים העומדים לרשותה לצורך הליכי האיתור והמיון, הביאו את בית המשפט העליון לקבוע לא אחת כי להמלצת הוועדה יש לייחס משקל רב, **"כמעט מכריע"**, במסגרת שיקוליו של הגורם הממנה.

72. **תכלית נוספת**, חשובה לא פחות ואולי אף יותר, היא להבטיח כי השיקולים הנלקחים בחשבון לצורך המינוי הם ענייניים ומקצועיים בלבד. מכאן, שלוועדת האיתור יש יתרון מובנה על הגורם הממנה, מאחר שהיא פחות מחויבת לאינטרסים של גורם זה או אחר, ומאחר שהרכבה משקף מגוון של דעות ואינטרסים שונים. זאת בניגוד לאינטרסים של חלק מחברי הממשלה, המעוניינים להחליש את מערכת אכיפת החוק, מאחר שהעומד בראשה, וכן שני שרים נוספים, בהתאם למפורט לעיל עומדים לדין פלילי. לעניין זה יפים דבריו של המשנה לנשיאה ריבלין בעניין משה אשר:

"מינוי ועדת איתור, לשם איוש תפקיד שאינו חייב במכרז, נועד לתכלית כפולה. תכלית אחת של ועדת האיתור היא מתן סיוע לגורם הממנה בקבלת ההחלטה, על-ידי איסוף מידע, בדיקת מועמדים והערכת התאמתם לתפקיד וגיבוש המלצה המבוססת על תשתית עובדתית מתאימה ועל מקצועיותם וניסיונם של חברי הוועדה. שילוב זה של מומחיות הוועדה והמשאבים העומדים לרשותה לצורך הליכי האיתור והמיון, הביאו את בית המשפט העליון לקבוע לא אחת כי להמלצת הוועדה יש לייחס משקל רב, "כמעט מכריע", במסגרת שיקוליו של הגורם הממנה (ראו למשל: עניין בן-מנחם; עניין ארן). עם זאת, לוועדת איתור תכלית נוספת – חשובה לא פחות ואולי אף יותר – והיא להבטיח כי השיקולים הנלקחים בחשבון לצורך המינוי הם ענייניים ומקצועיים בלבד. כבר נכתב כי יתרונה של ועדת איתור הוא בכך שביכולתה "לגשת לתהליך הבחירה כשהיא מחויבת פחות לאינטרסים של גורם זה או אחר, או כשבכוחו של הרכבה לשקף מגוון של דעות ואינטרסים המקבלים את ביטויים המצרפי בהכרעתה. יותר מן הגורם הממנה, לוועדת האיתור קל, על כן, להתמקד בהכרעה המקצועית העניינית" (עניין ארן, פס' 13 לפסק הדין; וראו גם בג"ץ 5538/09 פלג נ' נציבות שירות המדינה

([פורסם בנבו], 6.7.2010) (שם, בפס' 13).

73. ההיגיון מאחורי החלטת הממשלה על קיום הליך מינוי בדרך של ועדת איתור, במקרים בהם המינוי פטור ממכרז, נובע ביסודו מן הצורך להבטיח את טוהר ההליך וטוהר המינוי הסופי, שכן להליכי המינוי למשרות בכירות בשירות המדינה והשפעה רבה על תפקודו התקין של השירות הציבורי ועל אמון הציבור באיכותו ובדמותו. בענייננו, השפעת דרך המינוי לפרקליט המדינה, היא מקל וחומר, בכל הנוגע לאמון הציבור באיכותו ובדמותו. מכאן נובעת החשיבות בקיום תהליך מקצועי ועצמאי, תחת הותרת המינוי עצמו בידי הגורם הפוליטי. תכלית זו לא תושג, אלא אם כן יישמר הכלל שלפיו "רק בהימצא טעם מהותי לדבר, יוכל הגורם הממנה לסטות ממסקנותיה של ועדת איתור. גם לעניין זה יפים דבריו של המשנה לנשיאה ריבלין בעניין משה אשר:

עצם החלטת הממשלה על קיום הליך מינוי בדרך של ועדת איתור, מקום בו המינוי פטור ממכרז, נובעת בראש ובראשונה מן הצורך להבטיח את טוהר ההליך וטוהר המינוי הסופי. להליכי המינוי למשרות בכירות בשירות המדינה השפעה רבה על תפקודו התקין של השירות הציבורי ועל אמון הציבור באיכותו ובדמותו (ראו והשוו: בג"ץ 5657/09 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל ([פורסם בנבו], 24.11.2009)), ומכאן החשיבות שבקיום תהליך מקצועי ועצמאי, תחת הותרת הליך המינוי כולו לשיקול דעת כמעט בלעדי של הגורם הפוליטי. תכלית זו לא תושג אלא אם כן יישמר הכלל שלפיו "רק בהימצא טעם מהותי לדבר, יוכל הגורם הממנה לסטות ממסקנותיה של ועדת איתור, שלא נמצא כי פגם נפל בפעולתה" (עניין ארן, פסקה 13) (שם).

74. כך שעל הגורם הממנה ליתן להמלצת הוועדה משקל רב במסגרת שיקוליו. מקום בו חפץ הוא לדחות את ההמלצה, עליו להצביע על טעם שהוא כבד דיו כדי לגבור על משקלה הכמעט מכריע של המלצת הוועדה (ראו עניין משה אשר, פס' 16).

75. אולם, בענייננו, כאמור, לא רק שהממשלה לא קיבלה את המלצת ועדת האיתור, אלא כלל לא דנה בהמלצתה. אשר על כן, ומן הטעם הזה, סבורה העותרת כי על הממשלה לדון בהמלצת הוועדה ולאשרה.

4. ד. הסמכות שברשות של הממשלה בדבר דיון במינויו של פרקליט המדינה, הפכה

לסמכות שבחובה

76. ככלל, החלטה של רשות מנהלית שלא לקיים את המצווה עליה, קרי, החלטה במחדל, מהווה אף היא "החלטה של רשות", בהתאם לסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תש"ס-2000: "החלטה של רשות" - החלטה של רשות במילוי תפקיד ציבורי על פי דין, לרבות העדר החלטה וכן מעשה או מחדל.

77. מכך נובע, שגם היעדר ההחלטה ואי עשייה, כפופים לחובה שלפיה על הרשות לפעול אך ורק בגדר הסמכויות שהוקנו לה בדין. כלומר, גם הפרת חובה זו היא בגדר חוסר סמכות או חריגה מסמכות (ראו לעניין זה, ד"ר א' שרגא ור' שחר, המשפט המינהלי, כרך 3 (עילות ההתערבות), עמ' 15).

78. ברי, שמקום בו מוענקת סמכות לרשות ונקבע מועד תחום בזמן לשם ביצועה, מוטלת על הרשות, הלכה למעשה, חובת פעולה. כך, שככלל, אי הפעלת הסמכות שבחובה, מהווה פעולה בחוסר סמכות בדרך של מחדל. לעניין זה, יפים דבריו של המלומד ברוך ברכה, בספרו משפט מינהלי, כרך ב (תשנ"ו):

"עצם הענקת הסמכות מלמד על כך שהמחוקק בדעה שקיים צורך להסדיר בדרך שלטונית נושא מסוים ושהרשות היא המתאימה להתמודד עמו. ואכן, זו ההצדקה החוקתית להפקדת כוחות שלטוניים בידי האמונות של המנהל הציבורי. כוחות אלו נועדו להפעלה בהתאם לצרכים שביסוד הענקתם. ומכאן שהענקת סמכות משמעותה הטלת חובת פעולה" (שם, בעמ' 23; ההדגשות אינן במקור).

79. לענייננו, חשוב להדגיש, כי חובת פעולה נכונה לעניין סמכות שברשות, אשר בנסיבות מסוימות עשויה להפוך

לסמכות שבחובה. יפים לעניין זה, דבריו של השופט שמגר, בבג"ץ 3094/93 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל מז(5) 404 (1993):

"כפי שצוין כבר בעבר, הרי לצורך העניין שלפנינו, היינו עניין הפעלתו של שיקול-דעת, אין הבדל בין הפעלת סמכות לבין הימנעות מהפעלת סמכות: בהתקיים התנאים המקדמיים הדורשים הפעלת הסמכות, חייבת הרשות הסטוטורית לפעול" (שם, בפס' 14; ההדגשות אינן במקור).

80. לממשלה ישנה סמכות שברשות לדון במינויו של פרקליט המדינה. זאת, לאחר שוועדת האיתור המליצה על מועמד לצורך דיון זה. מאחר שמערכת אכיפת החוק ניצבת כבר כמעט שנה וחצי ללא פרקליט מדינה מכהן במינוי קבע, הסמכות שברשות של הממשלה, הופכת לסמכות שבחובה, אשר מטילה על הממשלה "חובת עשה" בדבר דיון על מינויו של פרקליט המדינה ואישורו. דברים אלו מקבלים משנה חשיבות בימים אלו, הן משום שבהתאם לאמור בחלק העובדתי, המשיב 2 ציין כי אי מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה מעורר קושי משפטי משמעותי, והן משום שאנחנו ניצבים כפסע מסיום תפקידו של ממלא מקום פרקליט המדינה.

5.ד. החלטת הממשלה שלא לדון במינויו של פרקליט המדינה – נגועה בשיקולים

זרים, חוסר תום לב, וחוסר ניקיון כפיים

81. כידוע, מקום בו הופקדה בידי גורם סמכות מינהלית למנות בעל תפקיד – סמכות זו צריכה להיות מופעלת בנאמנות, בסבירות, באופן המשרת אינטרסים ציבוריים, בענייניות, ללא שיקולים זרים ובהוגנות, תוך הגנה על כבודו ועל זכויותיו של בעל התפקיד.

82. ואולם, התעלמותה הבוטה של הממשלה מסמכותה לדון במינויו של פרקליט המדינה, וזאת למרות שהוגשה ההמלצה מטעם ועדת האיתור, אינה עומדת באף אחד מהתנאים וממבחי שיקול הדעת הנדרשים בעת קבלת החלטה מינהלית.

83. עסקינן בפגיעה נרחבת באינטרס הציבורי, המנוגדת לחובת הנאמנות של הממשלה ושריה. לעניין זה נפסק בבג"ץ 4566/90 זקל נ' שר האוצר, פ"ד מה(1) 28 (פורסם בנבו, מיום 3.12.1990), 33-34:

"רשות ציבורית, הממנה עובד בשירות הציבור, פועלת כנאמן הציבור, וכלל גדול בדינו, שנאמנות זו צריך שתופעל בהגינות, ביושר, ללא שיקולים זרים ולטובת הציבור, שמכוחו ולמענו מסורה סמכות המינוי בידי הרשות הממנה. נאמר על כך מפי מ"מ הנשיא ח' כהן בבג"ץ 142/70 [1], בעמ' 331: 'לא הרי רשות היחיד כהרי רשות הציבור, שזו בתוך שלה היא עושה, ברצותה מעניקה וברצותה מסרבת, ואילו זו כל כולה לא נוצרה כי אם לשרת את הכלל, שלה אין לה ולא כלום: כל אשר יש לה מופקד בידה כנאמן, וכשלעצמה אין לה זכויות או חובות נוספות על אלה, או שונות ונפרדות מאלה, אשר הן נובעות מנאמנות זו או הוקנו לה או הוטלו עליה מכוח הוראות חקוקות'" (ההדגשות אינן במקור).

84. העותרת תטען כי ההחלטה שלא לדון במינויו של מועמד לפרקליטות המדינה, לוקה בחוסר ענייניות ומעלה חשש כבד לקיומם של שיקולים זרים, חוסר ניקיון כפיים וחוסר תום לב. זאת, על רקע רצונו של ראש הממשלה להחליש את המערכת הפקידותית בכלל, ואת מערכת אכיפת החוק בפרט, באמצעות הקפאת המינויים הבכירים לרוחב כל המגזר הציבורי.

85. משהעובדות מצביעות על כך שאין שיקולים ענייניים בעומדים בבסיס החלטת הממשלה, החשש הוא כי את מקומם תופסים שיקולים זרים ולא ענייניים.

86. יודגש, כי דרישת הענייניות הינה בסיס לכל מערכת אמון בין רשות מינהלית לבין הציבור, אשר היא משרתת אותו בנאמנות, וכי נדרש כי החלטת הרשות תתבסס על שיקולים ענייניים בלבד. לעניין זה נפנה לדבריה של כבי' השופטת א' פרוקצ'יה, בבג"ץ 10907/04 סולודוך נ' עיריית רחובות, פ"ד סד(1) 331 (פורסם בנבו,

"על רשות מינהלית לשקול שיקולים ענייניים ולהימנע משיקולים זרים בפעולותיה ובהחלטותיה. על מניעה להיות רלבנטיים לענין ולקדם את צרכי המינהל בהשגת המטרה שלשמה נעשית הפעולה (שם, בפס' 65; ההדגשות אינן במקור)"

87. למרבה הצער, נראה כי השיקולים המקצועיים והענייניים אינם אלו אשר מנחים את הממשלה בהתנהלותה. ההתנהלות משקפת, כאמור, חשש לקיומם של שיקולים זרים ולהשפעות של שיקולים פוליטיים, אישיים ומפלגתיים על המהלך.

88. כפי שצוין לעיל, כבר בעתירה שתקפה את פיטורי מנכ"לית המשרד היוצאת הגב' אמי פלמור (בג"ץ 5063/19), התריעה העותרת אז ודכאן כי עולה החשש שמא פיטורים אלו נעשו על מנת להשפיע על מינוי פרקליט המדינה הבא, מקום בו חששה העותרת שמא סוברת הממשלה כי אי מינויו של פרקליט מדינה חדש יכול להביא למילוט ראש הממשלה מאימת הדין.

89. ואולם במקרה דנן, אין המדובר אך בחשש שמא מבקשת הממשלה להיטיב עם מצבו המשפטי של העומד בראשה, אלא חשש מטריד כמעט באותה המידה שמא בוחרת הממשלה לפגוע ביודעין בתפקיד פרקליט המדינה, ולא לדון במינויו של מועמד לפרקליט המדינה – אך ורק על מנת לכופף את זרועו של היועץ המשפטי לממשלה וכחלק ממאבק שהוא מוביל מזה תקופה ממושכת כנגד רשויות אכיפת החוק וכנגד מעמד היועץ המשפטי לממשלה בפרט.

90. התנהלות זו של הממשלה, הבוחרת במפגיע להתעלם מהמלצות ועדת האיתור מלמדת אפוא על זניחת האינטרס הציבורי לטובת אינטרסים זרים, ומצביעה על חשש כבד לשקילת שיקולים זרים וחוסר ענייניות, המחייבים להורות על הצווים המבוקשים בראש העתירה.

ד.6. באי מינוי פרקליט המדינה הממשלה פוגעת בשלטון החוק

91. העותרת עמדה על חשיבותו של תפקיד פרקליט המדינה כגורם אכיפת חוק וכשומר סף. ברי, שמכוח אלו, חשיבותו של **שלטון החוק קריטית**, במיוחד בימים אלו, בהם מערכת אכיפת החוק מותקפת חדשות לבקרים.

92. מתוך כך, סבורה העותרת כי היעדר מינוי של פרקליט מדינה קבוע מהווה פגיעה אנושה של הממשלה בעקרון שלטון החוק. פגיעה אשר לה שלושה רבדים. ראשית, הממשלה פוגעת בשלטון החוק משום שהיא מסרבת למנות את אחד משומרי הסף החשובים במדינה. שנית, הממשלה מסרבת למלא את תפקידה בכל הנוגע למינוי זה, ולא יתואר ממשל תקין, אם אינו שוקד על קיומו של שלטון החוק. שלישית, מעצם אי מילוי תפקידה של הממשלה, היא מפרה למעשה את הסדר החברתי שמכונן את הממשל, אותו הממשל שמכוחו היא פועלת. לעניין זה, יפים דבריו של הנשיא שמגר בבג"ץ 428/86 יצחק ברזילי, עו"ד נ' ממשלת ישראל פ"ד מ 3, 505 (פורסם בנבו, מיום 6.8.1986):

"לא יתואר ממשל תקין, אם אינו שוקד על קיומו של שלטון החוק, כי הוא שבונה את חומת המגן בפני האנרכיה והוא שמבטיח את קיום הסדר הממלכתי. סדר זה הוא היסוד לקיומן של המסגרות המדיניות והחברתיות ולהבטחת זכויות האדם. הללו אינם מתקיימים באווירה של לית דין" (שם, בעמ' 555; ההדגשות אינן במקור).

93. אשר על כן, ואף מטעמים אלו, ולאור הפגיעה הקשה בעקרון שלטון החוק, סבורה העותרת כי על בית המשפט הנכבד להתערב וליתן את הצווים המבוקשים בעתירה זו

ד.7. בגרירת הרגליים ממינוי פרקליט מדינה, הממשלה פועלת בחוסר סבירות

קיצוני ופוגעת באמון הציבור

94. עקרון על במשפט הציבורי הוא כי על הרשות להפעיל סמכויותיה בסבירות, וכי הפעלה בלתי-סבירה של הסמכות היא עילה עצמאית שיכולה להביא אף לבטלותה של הפעולה שנעשתה, או לחיוב לפעול מקום שהרשות נמנעה באופן בלתי-סביר מפעולה (לעניין זה ראו למשל בג"ץ 389/80 **דפי זהב נ' רשות השידור**, פ"ד לה(1) 421 (פורסם בנבו, מיום 10.11.1980), בעמ' 437).

95. בעניינו, גרירת רגליה של הממשלה ממניו פרקליט המדינה, איננה סבירה באופן קיצוני ודינה בטלות, זאת הן לאור הפגיעה האנושה במעמדו של תפקיד זה ובאמון הציבור בו, והן לאור כך שהחלטה זו מחלישה, הלכה למעשה, את כלל מערכת אכיפה החוק, כפי שיפורט להלן.

96. בית המשפט הנכבד הורה **לרשות הציבורית לפעול כנאמן הציבור** בכל אשר תלך ובכל החלטה אשר תקבל. בנוסף, רשות ציבורית, כשמה כן היא, שייכת לציבור, ובלעדי אמונו בה אין לה ולא כלום. דבריו של כב' השופט חיים כהן בבג"ץ 142/70 **שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין**, פ"ד כה (1) 325, עודם מהדהדים בפסיקותיו השונות של בית משפט זה:

"לא הרי רשות היחיד כהרי רשות הציבור, שזו בתוך שלה היא עשה, ברצותה מעניקה וברצותה מסרבת, ואילו זו כל כולה לא נוצרה **כי אם לשרת את הכלל**, ומשלה אין לה ולא כלום: כל אשר יש לה מופקד בידיה כנאמן, וכשלעצמה אין לה זכויות או חובות נוספות על אלה, או שונות ונפרדות מאלה, אשר הן נובעות מנאמנות זו או הוקנו לה או הוטלו עליה מכוח הוראות חקוקות." (שם, בעמ' 332, בפס' 5 לפסק דינו של השופט חיים כהן; ההדגשות אינן במקור).

97. אמון הציבור בשירות הציבורי ובכך שפעולות רשויות השלטון נעשות הן לטובת הכלל, איננו אך בבחינת "בונוס" או "יתרון", כי אם הוא מהווה **תנאי הכרחי לקיומו של שלטון תקין**. כך נאמר בע"פ 121/88 **מדינת ישראל נ' מרדכי זרואי**, מה(2) 663 (1991) בפס' 36 לפסק דינו של המשנה לנשיא (כתוארו אז) אלון:

"תדמיתו של השירות הציבורי בעיני הציבור, האמון שרוחש הציבור לתקינות פעולותיו וטוהר המידות של עובדיו הם **תנאים הכרחיים** לקיומו של שלטון תקין, ועל-כן הינם אינטרסים חברתיים, הראויים להגנת המשפט הפלילי" (שם, בעמ' 692; ההדגשות אינן במקור).

98. בנוסף, אמון הציבור בכך שמשרתי הציבור פועלים למענו, ולא למען אדם, ארגון או גוף אחד מסוים, מתוך יושר וניקיון כפיים, הוא הבסיס לאמנה החברתית עליה מושתתת החברה. בבג"ץ 6163/92 **אייזנברג נ' שר הבינוי והשיכון** פ"ד מז (2) 229, (1993) בעמ' 266, חזר והדגיש השופט ברק דברים אלו באומרו:

"אמון הציבור ברשויות השלטון הוא מנכסיה החשובים של הרשות השלטונית, ושל המדינה. כאשר הציבור מאבד את אמונו ברשויות השלטון, הוא מאבד את אמונו באמנה החברתית המשמשת בסיס לחיים משותפים. יש ליתן משקל נכבד לשיקולים הבאים לקיים, לשמר ולפתח את תחושת הציבור, כי משרתיו אינם אדוניו וכי הם עושים את מלאכתם למען הציבור, מתוך יושר וניקיון כפיים. אכן, טוהר השירות והשורות עומד בבסיס השירות הציבורי ובבסיס המבנה החברתי שלנו (...)" (שם; ההדגשות אינן במקור).

99. הדבר מחייב כי החלטות ופעולות הרשויות יזכו לאמון הציבור, וכן מחייב כי בין הרשויות השונות יתקיים יחס של כבוד הדדי, על מנת לשמור על היוקרה והכבוד שרוחש הציבור לרשויות השונות.

100. בעניינו, החלטתה של הממשלה שלא למנות פרקליט מדינה, פוגעת אנוש באמון הציבור בשלטון, מאחר שזאת מדדה רגליה ממניוויים של בכירים במערכת אכיפת החוק, החלטה הנובעת מתוך אינטרס מובנה של השלטון להחליש את שומרי הסף, לנוכח אישומיו הפליליים של העומד בראשה.

101. כאשר חשש לאובדן אמון שכזה מתעורר, על בית המשפט הנכבד להגשים את תפקידו ולהגן על ציבור האזרחים מהתערעורת אמונו במוסדות המדינה ורשויות השלטון. אל לו לבית המשפט לטמון ראשו בחול או לעצום את עיניו. עליו להגן על מערכת הממשל, המייצגת את הציבור ואת רצונותיו. דרישה זו מבית

המשפט באה לידי ביטוי גם בדבריו של השופט (כתוארו אז) חשין בבג"ץ 1993/03 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש-הממשלה, מר אריאל שרון, נז(6) 817 (2003):

"בהעלות אירוע מסויים לפני בית-המשפט, ובהתעורר חשש כבד, חשש רציני, כי בשל מעשה או מחדל מסויים יאבד או ייפגע אנושות אמון העם במנהיגיו, בית-המשפט לא יותר לשבת באפס מעשה ולטעון ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו. במונח מסויים יש בהתערבותו של בית-המשפט באירועים מעין-אלה התערבות שבהגנה עצמית. הגנה עצמית על מערכת הממשל בכללה ובה הרשות השופטת אף-היא. כי מה ישיב בית-המשפט משייטען נגדו כי בעיניו ראה עיוות ולא עשה דבר? זו היא הילכת דרעי ופנחסי והיא שתוליד אותנו הדרך." (שם, בפס' 28 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) חשין (ההדגשות אינן במקור).

ה. סיכום

102. הנה הונחה על שולחנו של בית המשפט הנכבד עתירה חשובה מאין כמותה אשר עניינה בגרירת רגליה של המשיבה 1 מלדון במינויו של פרקליט המדינה, תפקיד המשמש כאחד מראשיה של התביעה הכללית, ולהביא לאישור את החלטת ועדת האיתור אשר דנה בדבר.

103. זאת לאחר שקרוב לשנה וחצי לא מונה אף אדם לכהן בתפקיד פרקליט המדינה, ולאחר שתום "תקופת החירום" במסגרתה לא מונו בכירים בשירות הציבורי אירע כבר לפני למעלה מחצי שנה.

104. העותרת תביע חששה, שמא גרירת רגליה של המשיבה 1 מלדון במינויו של פרקליט המדינה, מקורה ברצון של העומד בראשה – נאשם בפלילים אשר משפטו מתנהל בימים אלו ממש – ושל שלוחיו, לעשות ככל שידם משגת על מנת לפגוע ולהחליש את מערכת אכיפת החוק, מתוך שיקולים זרים אשר אינם ממנ העניין.

105. גרירת רגליים זו עומדת בניגוד לאמור בחוק ובהחלטות ממשלה, ופוגעת פגיעה אנושה בעקרון שלטון החוק ובאמון הציבור בהליכי קבלת ההחלטות בשירות הציבורי.

106. לשם השלמת התמונה יצוין כי ביום 22.12.2020, פקעה כהונתה של הכנסת ה-23. יחד עם זאת, כמפורט לעיל, המשיב 2 ציין בפני ראש המשיבה 1 והמשיב 3, כי אי מינוי קבע לתפקיד פרקליט המדינה מעורר קושי משפטי משמעותי.

107. אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל תתכבד העותרת לבקש מבית המשפט הנכבד ליתן הצווים על תנאי המפורטים ברישא לעתירה זו, ולעשותם מוחלטים.

108. כן ולאור דחיפות הנושא וחשיבותו תתכבד לבקש העותרת כי יקבע מועד דיון דחוף בעתירה.

תומר נאור, עו"ד

ד"ר אליעד שרגא, עו"ד

ב"כ העותרת

כ"ג אדר, תשפ"א, 7 מרץ 2021

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

ע"י ב"כ עו"ד ד"ר אליעד שרגא ואח'
רח' יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054 ירושלים 9136001
טל': 02-5000073 ; פקס: 02-5000076

העותרת

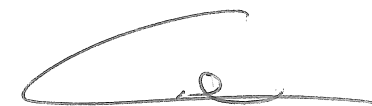
- נ ג ד -

1. ממשלת ישראל
 2. היועץ המשפטי לממשלה
 3. ממלא מקום שר המשפטים
 4. ממלא מקום פרקליט המדינה
- ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין 29 ירושלים
טל': 02-6466590 ; פקס: 02-6467011

המשיבים

תצהיר מטעם העותרת

אני הח"מ שחף גל, מס' זהות 053438974, מנכ"ל העותרת, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בעתירה זו נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

חתימת המצהיר

אישור

אני עו"ד אביתר אילון, מאשר בזאת כי ביום 7.3.2021, חתם בפני מר שחף גל, מס' זהות 053438974, על הצהרתו דלעיל, לאחר שהזהרתיו כי עליו להצהיר ולומר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, ולאחר שאישר את נכונות הצהרתו.

אביתר אילון, עו"ד

רשימת נספחים

כתבתו של עמיר קורץ, "עבירות מס במקום שוחד: דרעי יואשם בכפוף לשימוע", מיום 8.1.2021 באתר "כלכליסט"		<u>נספח ע/1</u>
הודעת המשטרה, "סיום חקירה בעניינו של סגן שר הבריאות ח"כ יעקב ליצמן", מיום 6.8.2019		<u>נספח ע/2</u>
ההסכם הקואליציוני בין סיעת כחול לבן לסיעת הליכוד מיום 16.4.2020		<u>נספח ע/3</u>
מכתבו של המשיב 2 לראש המשיבה 1 ולמשיב 3, "חשיבות איוש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע", מיום 3.11.2020		<u>נספח ע/4</u>
כתבתו של חן מענית, "ועדת האיתור לתפקיד פרקליט המדינה יוצאת לדרך", מיום 18.10.2020, מאתר "גלובס"		<u>נספח ע/5</u>
כתבתו של אבישי גרינצייג, "ועדת האיתור ממליצה על עו"ד עמית איסמן לתפקיד פרקליט המדינה", מיום 30.11.2020, מאתר "גלובס"		<u>נספח ע/6</u>
החלטת דוד רוזן מיום 19.8.2020		<u>נספח ע/7</u>
פניית העותרת לשר המשפטים דאז מיום 20.8.2020		<u>נספח ע/8</u>
מכתבו של המשיב 2 לראש המשיבה 1 ולמשיב 3, "חשיבות איוש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע", מיום 10.12.2020		<u>נספח ע/9</u>
מכתבה של העותרת לראש הממשלה ולמזכיר הממשלה, "דרישה להבאת מינויי פרקליט המדינה ומפכ"ל המשטרה בפני הממשלה", מיום 13.12.2020		<u>נספח ע/10</u>
מכתב התזכורת של העותרת לראש הממשלה ולמזכיר הממשלה, "תזכורת לדרישה להבאת מינוי פרקליט המדינה בפני הממשלה", מיום 14.12.2020		<u>נספח ע/11</u>
החלטה מס' 1748 א – פטור ממכרז (מינוי באמצעות ועדה לאיתור מועמדים) למשרת פרקליט מדינה, מיום 17.11.2003		<u>נספח ע/12</u>
החלטה מס' 2541 של הממשלה מיום 29.9.2002		<u>נספח ע/13</u>
החלטה מס' 1585 של הממשלה מיום 29.2.2004		<u>נספח ע/14</u>

נספח ע/1

כתבתו של עמיר קורץ, "עבירות
מס במקום שוחד: דרעי יואשם
בכפוף לשימוע", מיום 8.1.2021
באתר "כלכליסט"

עבירות מס במקום שוחד: דרעי יואשם בכפוף לשימוע

היועמ"ש אביחי מנדלבליט הודיע לסנגורים של שר הפנים כי החליט להאשימו בכפוף לשימוע בשלוש עבירות מס - קבלת הכנסות ללא דיווח ומכירת נכס בגבעת שאול. דרעי, שנחשד בתחילה בשוחד, לא יואשם גם במרמה ובהפרת אמונים

עמיר קורץ 08.01.21 10:57

היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט הודיע הבוקר (ו') ליו"ר ש"ס ושר הפנים אריה דרעי כי הוא שוקל להגיש נגדו כתב אישום בכפוף לשימוע בעבירות מס בשלושה אירועים שונים. מנדלבליט החליט שלא להעמיד את דרעי לדין [בעבירות העיקריות שיוחסו לו](#) ובהן שוחד, מרמה והפרת אמונים. יחד עם דרעי זומן לשימוע בחשד לעבירות מס, גם אחיו עו"ד שלמה דרעי.

קראו עוד בכלכליסט:

- [שוחד הבחירות שמחלקת ש"ס](#)
- [עושיק עניי הקורונה: שוחד בחירות בחוק יסוד](#)
- [דרעי חולש על אגפים מרכזיים בקק"ל](#)

החלטתו של מנדלבליט התקבלה על יסוד המלצת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (עניינים פליליים), המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית) והמלצת פרקליט מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה).

ראשיתו של התיק בחקירה סמויה שהחלה ביחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433, בסיוע הרשות לאיסור הלבנת הון, שהעלתה חשד לכאורה לעבירות שחיתות שלטונית.

הזרמת כספים למשפחת דרעי

בהחלטה שפרסם היום מנדלבליט הוא מתאר כי בשלהי שנת 2015 התקבל במערכת אכיפת החוק מידע על אודות דרעי, אשר הצביע על חשד לפיו סכומי כסף גדולים מאוד הועברו מאנשי עסקים למשפחתו בדרכים שונות, חלקם לפני שחזר לפעילות פוליטית ב-2013 וחלקם לאחר שנבחר לכנסת. בשנת 2016 נפתחה נגד דרעי חקירה פלילית בחשד לביצוע עיבורת מתחום השחיתות השלטונית, ובמהלך 2017 נחקר דרעי כחשוד בעבירות שוחד, מרמה, הפרת אמונים והלבנת הון. החקירה התפתחה בהמשך גם לבחינת חשדות לעבירות מס ועבירות של הצהרה כוזבת לרשויות.

במסגרת החקירה התחקו החוקרים אחרי העברות כספיות בסכומים של מאות אלפי שקלים שהועברו לדרעי מאנשי עסקים שונים והטמעת כספי מזומן למערכת הבנקאית ללא דיווח. עשרות רבים של עדים נחקרו, חלקם בחו"ל ונתפסו מאות מסמכים. עם סיום החקירה ב-2018 המשטרה ורשות המסים מצאו תשתית ראייתית להעמדתו של דרעי לדין בעבירות שחיתות שלטונית רבות. בשנת 2019 לאחר בחינת חומר הראיות הפרקליטות המליצה להגיש נגד דרעי כתב אישום בעבירות מס, הלבנת הון ומסירת תצהיר כוזב למבקר המדינה וליו"ר הכנסת. מנדלבליט בחן את החומרים ושקל את הדברים, וביקש גם חוות דעת משלימה. בהמשך, הוא מציין בהחלטתו, הוא קיים ישיבות רבות, במהלכן היו מחלוקות בין המשתתפים לגבי חלק מהחשדות. לבסוף החליט מנדלבליט, כאמור, לשקול את העמדתו לדין של דרעי רק בגין חלק מהאירועים שעניינם עבירות מס.

שלושת האירועים בגינם צפוי דרעי לעמוד לדין בכפוף לשימוע הם:

עסקת גבעת שאול:

עניינה של פרשה זו בעסקת נדל"ן משנת 2013, במסגרתה מכר דרעי לאחיו עו"ד שלמה דרעי, נכס בשכונת גבעת שאול בירושלים, שבו החלה בניית בניין מגורים בן 5 דירות. בהתאם לחומר הראיות שנאסף, הדיווחים שהועברו לרשויות מיסוי מקרקעין במסגרת טפסי הדיווח על העסקה, כמו גם חוזה המכירה שצורף לדיווח, כללו מצגים כוזבים לכאורה, לרבות גובה התמורה שבעסקה, תיארוך העסקה לאחור, והצגת המגרש הנמכר כמגרש ריק במקום מצבו האמיתי כבניין מגורים מתהווה.

הכנסות מחברת גרין אושן:

גרין אושן הייתה קרן פיננסית להשקעות בארה"ב. על פי החשד, בשנת 2011 החלה גרין אושן לשלם לשר דרעי עמלת מגייס בגין גיוס משקיע לקרן. הראיות מלמדות, כי לפי הוראתו של השר דרעי, החל מינואר 2013 עת חזר לחיים הפוליטיים, הורה השר דרעי לגרין אושן להעביר את סכומי העמלות להם היה זכאי לאחיו שלמה. בהתאם לכך, בין השנים 2013-2015 שולמו לשלמה דרעי כ-630 אלף שקל כנגד חשבוניות "ייעוץ" כוזבות לכאורה שהפיק משרד עו"ד שלמה דרעי.

הכנסות מחברת בת של אגד וממשה הבא:

על פי החשד, בשנת 2012 דרעי העניק שירותי ייעוץ ושיווק למיזם משותף של איש העסקים [משה הבא](#) ואגד חברה לתחבורה. דרעי ביקש לכאורה לקבל את שכרו בדמות תרומה בגובה 180 אלף שקל שתשולם לעמותת כרמי העיר, של מקורבו יהודה אזרד, אשר סייע לו לאורך השנים. החשד הוא כי שכר זה, אשר חייב במס, לא דווח בדו"חותיו האישיים של דרעי או של החברה שבבעלותו למס הכנסה. בנוסף, באותם ימים שילם הבא מחשבונו הפרטי לחשבונו הפרטי של השר דרעי 100 אלף שקל נוספים, המהווים הכנסה שלא דווחה למס הכנסה.

מנדלבליט כותב כי לא מצא בסיס ראייתי להעמיד את דרעי לדין בחשד לשאר האישומים שיוחסו לו קודם לכן.

תגובות

פרקליטו של דרעי, עו"ד נבות תל-צור, מסר בתגובה: "לאחר למעלה מחמש שנות חקירה קשות ומייסרות, קבע היועץ המשפטי לממשלה בפתיח החלטתו כי הוא מנקה את השר אריה דרעי מכל חשד לשחיתות שלטונית. היועץ המשפטי הדגיש שהחלטתו אינה סופית והוא שוקל העמדה לדין בעבירות מס בלבד. גם להן בעזרת השם, תינתנה בשימוע תשובות הולמות".

פרקליטו של שלמה דרעי, עו"ד ירון קוסטליץ, מסר בתגובה: "מדובר במחלוקות אזרחיות בתחום המס, שאין מקומן

צילום: פלאש 90

שלמה דרעי

במסגרת הליך פלילי. בהתאם, אני מאמין כי לאחר השמעת הטענות בשימוע תסגור הפרקליטות את תיק החקירה".

נספח ע/2

הודעת המשטרה, "סיום חקירה
בעניינו של סגן שר הבריאות
ח"כ יעקב ליצמן", מיום

6.8.2019

חדשות

סיום חקירה בעניינו של סגן שר הבריאות ח"כ יעקב ליצמן

נושא: [מחוזות ואגפים](#)
נושא משני: אגף חקירות ומודיעין
תאריך פרסום: 06.08.2019

תיק החקירה יועבר לפרקליטות מחוז ירושלים לעיון והחלטה.

ביחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433 הסתיימה חקירת הפרשה המכונה "תיק 1452". במסגרת הפרשה נחקרו מספר אירועים בהם עלה החשד שסגן שר הבריאות חה"כ יעקב ליצמן ניצל לכאורה את מעמדו ומרותו במשרד הבריאות במטרה להשפיע באופן פסול על שיקול דעתם של מגוון גורמי מקצוע הכפופים לו במשרד הבריאות.

האירוע הראשון שנחקר במסגרת הפרשה עסק בניסיונו של סגן השר ליצמן להשפיע באופן פסול על חוות דעתם של מספר פסיכיאטרים עובדי משרד הבריאות אשר מונו על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים לקבוע את כשירותה הנפשית של מועמדת להסגרה לשלטונות אוסטרליה בגין עבירות מין בקטינות, וזאת בעיצומו של הליך הסגרה תלוי ועומד בבית משפט – להלן "פרשת ההסגרה".

האירוע השני שנחקר במסגרת הפרשה עסק בהתערבות פסולה לכאורה של סגן השר ליצמן בניסיון להשפיע על הדרגים המקצועיים במשרדו לטובת בית עסק בתחום המזון שבעליו מקורב אליו, וזאת כדי למנוע את הליכי סגירתו בעטיים של ממצאי תברואה חמורים שנמצאו בו והביאו לתחלואה של מספר אנשים שאכלו מתוצרתו – להלן "פרשת בית העסק לממכר מזון".

במסגרת החקירה נחקרו חשדות לאירועים נוספים, בהם סגן השר ליצמן פעל לכאורה על מנת להשפיע באופן פסול על הדרגים המקצועיים במשרד הבריאות (מב"ן - מרכז לבריאות הנפש) ובמשרדים נוספים למען מספר אסירים, חלקם שפוטים בגין עבירות מין, והכל במטרה לסייע בידם להשתחרר בתום שני שליש מתקופת מאסרם ו/או לצאת לחופשות מהכלא – להלן "פרשת האסירים".

החקירה החלה לאחר אישורם של היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה, נוהלה בפיקוחם של ראש אגף החקירות והמודיעין וראש להב 433, ובוצעה על ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433 בליוויה של פרקליטות מחוז ירושלים.

עם סיום החקירה עמדת משטרת ישראל הינה כי נתגבשה תשתית ראייתית מספקת לכאורה כנגד סגן שר הבריאות חה"כ יעקב ליצמן לביצוע עבירות מרמה והפרת אמונים והדחה בעדות ב"פרשת ההסגרה" ועבירות מרמה והפרת אמונים והצעת שוחד ב"פרשת בית העסק לממכר מזון". אשר לאירועים שנחקרו ב"פרשת האסירים", חלק מן האירועים התיישנו ולגבי היתר לא נמצאה תשתית ראייתית מספיקה להוכחת החשדות. תיק החקירה יועבר בימים הקרובים לפרקליטות מחוז ירושלים לעיון והחלטה.

דף זה עודכן לאחרונה בתאריך 06.08.2019

נספח ע/3

ההסכם הקואליציוני בין סיעת
כחול לבן לסיעת הליכוד מיום

16.4.2020

הסכם קואליציוני לכינון ממשלת חירום ואחדות לאומית

שנערך ונחתם בתאריך 20 אפריל 2020

כ"ב בניסן התש"פ

בין-

סיעת הליכוד בכנסת ה-23 (להלן: "הליכוד")

לבין-

סיעת כחול לבן בכנסת ה-23 (להלן: "כחול לבן")

הואיל: ומדינת ישראל נקלעה למשבר היסטורי עקב התפשטות נגיף הקורונה ועקב המשבר החברתי, הרפואי והכלכלי שנובע ממנו, הגיעו ראש הממשלה ויו"ר הליכוד, חה"כ בנימין נתניהו (להלן: "ראש הממשלה"), ויו"ר כחול לבן וראש הממשלה החלופי, חה"כ בנימין גנץ (להלן: "ראש הממשלה החלופי"), לכדי החלטה, כי טובתה של מדינת ישראל מחייבת הקמה לאלתר של ממשלת חירום ואחדות לאומית ובכללה קבינט חירום למאבק בנגיף הקורונה וקבינט פיוס שיפעל לאיחוי הקרעים בחברה הישראלית.

והואיל: וממשלת החירום הלאומית תוביל את ההתמודדות עם מגפת הקורונה על כל היבטיה.

הממשלה תפעל באמצעות קבינט הקורונה שיתכלל את כלל פעולות הממשלה בתיאום עם משרדי הממשלה, כנסת ישראל, מערכת הביטחון ויתר רשויות המדינה על מנת לטייב את פעולותיה של מדינת ישראל בתחום הבריאותי, הכלכלי והחברתי.

הקבינט גם ירכז את אסטרטגיית היציאה של ישראל מתקופה זו בהיבטים השונים.

הממשלה תנהל את כלל הפעולות למיגור המגפה, כולל הגבלת פעולת המשק בהתאם להערכות מצב ורכישת הציוד הרפואי הנדרש. כמו כן תפעל הממשלה על מנת לחזק את מערכת הבריאות הציבורית והצוותים הרפואיים שמובילים את העשייה בתחום.

הממשלה תוביל תוכניות כלכליות ותקציב מדינה המותאמים לצרכים חסרי התקדים בעקבות המגפה. התוכניות יכללו מענים בסוגיות של תעסוקה, דאגה לעובדים ולמעסיקים, הסרת חסמים מיותרים, תמיכה כלכלית למגזר העסקי, העצמאיים והמגזר השלישי ופעולות נוספות להתמודדות עם המיתון הקשה שאליו נקלע המשק הישראלי.

הממשלה תפרוש רשת ביטחון כלכלית-חברתית תחת כלל אזרחי המדינה, בדגש על האוכלוסיות החלשות. ייבנו תוכניות לטיפול באוכלוסיות ייעודיות המצויות במצוקה כלכלית וחברתית קשה במיוחד.

מתוך תפיסה כי עת חירום היא, אנו נפעל במשותף על מנת לחלץ את מדינת ישראל שנקלעה יחד עם האנושות כולה למשבר בריאותי, כלכלי וחברתי חסר תקדים.

והואיל: ובממשלה שתקום בתקופת החירום לא תבוצע כל חקיקה ראשית או משנית שאינה קשורה להתמודדות עם משבר הקורונה בכפוף לאמור להלן בהסכם זה;

והואיל: והצדדים סיכמו כי לאחר כינון הממשלה יוקם צוות לשם ניסוח קווי היסוד של הממשלה בתקופת האחדות;

לפיכך הוסכם והותנה בין הצדדים כי ממשלת החירום והאחדות הלאומית תיכון על בסיס העקרונות המפורטים להלן:

1. א. תוקם ממשלת חירום ואחדות לאומית היא הממשלה ה-35 (להלן: "הממשלה") לתקופה של 36 חודשים. המועד כאמור יימנה מיום השבעת הממשלה בכנסת.

ב. הבחירות לכנסת ה-24 תערכנה ביום שלישי הראשון שלאחר תום 36 חודשים מיום כינון הממשלה.

ג. על אף האמור בסעיף קטן ב' דלעיל, במידה ויחליטו הצדדים להשאיר את תאריך התפזרותה החוקי של הכנסת ה-23 כפי שהוא קבוע כיום בחוק על כנו, יוכלו עד תום שנתיים וחצי ממועד השבעת הממשלה ה-35 להאריך את תוקפו של הסכם זה בהסכמה, ולתקופה שלא תעלה על המועד הקבוע בחוק כמועד התפזרותה של הכנסת ה-23, ברוב של 75 חברי כנסת.

2. א. הממשלה תהא ממשלה דו גושית: מפלגת הליכוד תהיה גוש ביחד עם כל מפלגה שהיא תבקש לצרף עמה לממשלה, וכחול לבן תהיה גוש ביחד עם כל מפלגה שהיא תבקש לצרף עמה לממשלה. כל מפלגה שתצטרף לממשלה מטעם גוש מסויים, תהיה מחוייבת לכל הוראות הסכם זה.

ב. הממשלה תהיה פריטטית. מספר השרים שיהיו לגוש הליכוד יהיה שווה למספר השרים שיהיו לגוש כחול לבן. השמירה על האיזון בין הגושים תהיה בכל המסגרות הנגזרות מהממשלה, הכנסת; וניהול הקואליציה, לרבות בוועדות שרים, בקבינט המדיני-בטחוני, בקבינט החירום לקורונה, בקבינט הפיוס הלאומי ובקבינט העל הכלכלי (שיכלול את ראש הממשלה, ראש הממשלה החלופי, שר האוצר ושר הכלכלה). השמירה על האיזון בין הגושים תיעשה גם במקרה שבו יצורפו שרים לממשלה במהלך כהונתה, באופן שמספר השרים של גוש הליכוד יהיה תמיד שווה לזה של גוש כחול לבן ולהפך.

ג. על אף האמור בסעיף קטן ב' מובהר כי ייצוג הסיעות השונות החברות בקואליציה בוועדות הכנסת יהא על פי גודלן כמתחייב מאופן חלוקת המקומות בוועדות הכנסת על פי כללי העבודה של הכנסת. מוסכם בין הצדדים כי הם יסייעו האחד לשני בפתרון בעיות ובמתן מענה לצרכים של צד כזה או אחר לנציגות בוועדה בוועדות הכנסת.

3. א. הממשלה היא ממשלת חירום ואחדות לאומית.

ב. בפרק הזמן שממועד כינון הממשלה ועד תום ששה חודשים ממועד זה, תפעל הממשלה כממשלת חירום. ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי יוכלו ביחד להאריך את תקופת ממשלת החירום בהסכמה, בהתאם לנסיבות, לתקופות נוספות, כל פעם לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים (להלן: **"תקופת החירום"**).

ג. בתקופת החירום, לא תבוצע, לא תידון ולא תקודם כל חקיקה ראשית ו/או משנית שאינה קשורה להתמודדות עם משבר הקורונה על כל היבטיו, לרבות ההיבט הרפואי, ההיבט החברתי וההיבט הכלכלי, וכן חקיקה הנדרשת לצורך כך. על אף האמור בסעיף קטן זה, ניתן יהיה לקדם בתקופת החירום חקיקה ראשית ו/או חקיקת משנה בהסכמה בין ראש הממשלה לראש הממשלה החלופי.

בתקופת החירום לא יבוצעו מינויים בכירים בשירות הציבורי הטעונים אישור הממשלה. כל המינויים הבכירים כאמור, הזמניים ו/או המינויים בפועל הקיימים במשרדים יוארכו לתקופה כאמור. האמור לא יחול לעניין מינוי מנכ"לים במשרדי הממשלה, אשר מינויים יובא בפני הממשלה על פי שיקול דעת השר אשר המינוי מתבקש במשרדו.

ד. עם השבעת הממשלה קווי היסוד של הממשלה יתייחסו לענין משבר הקורונה והשלכותיו רחבות ההיקף על המשק והחברה בישראל (בריאות, כלכלה, חברה בדגש על אוכלוסיות חלשות, שת"פ אזורי בתחום הקורונה עם מדינות וגופים במזרח התיכון). לאחר כינון הממשלה יוקם צוות בראשות נציג מכל גוש ובו לפחות נציג אחד מכל סיעה השותפה לממשלה, לשם ניסוח קווי היסוד של הממשלה וסיכומים נוספים ככל שיידרשו ביחס לאופן עבודת הממשלה בתקופת האחדות. כן יגבש הצוות, בהסכמה כמפורט להלן, כללים לביצוע מינויים בכירים בשרות הציבורי הטעונים אישור ממשלה לתקופה שלאחר תקופת החירום. הרכב הצוות יהיה שיויוני בין הגושים, באופן שבמידה וגוש מסויים ימנה יותר סיעות, הגוש השני יהא רשאי להוסיף חברים מטעמו לשם השגת מספר שווה של חברים בוועדה. כל החלטה שתתקבל בוועדה טעונה הסכמה של שני ראשי הוועדה משני הגושים. הוועדה תסיים את עבודתה עד לתום תקופת החירום.

ה. עם תום תקופת החירום, יהא קידומן של כל יוזמות חקיקה ראשית מותנה באישור ועדת השרים לחקיקה, אשר תפעל במתכונת המחייבת הסכמה הדדית כמפורט בסעיף 21 להסכם זה.

ו. בכל תקופת כהונת הממשלה כל חברי הכנסת מסיעות הקואליציה יהיו מחוייבים להתנגד לכל דבר חקיקה ראשית שלא אושר מראש על ידי ועדת השרים לענייני חקיקה.

4. א. משך 18 החודשים הראשונים לכהונתה של הממשלה יעמוד בראשה ראש הממשלה, וראש הממשלה החלופי ימונה כממלא מקום ראש הממשלה.

ב. בתום 18 החודשים הראשונים כאמור, בסעיף קטן א', ולמלא התקופה בת 18 החודשים שנותרה לכהונת הממשלה, יכהן ראש הממשלה החלופי, כראש הממשלה, וראש הממשלה יכהן כראש ממשלה חלופי וממלא מקום ראש הממשלה.

ג. חוק יסוד: הממשלה וכל חוק אחר הנוגע לדבר יתוקנו לפני השבעת הממשלה, בין היתר, באופן שיאפשר את עיגון ההסדר כאמור בעת השבעת הממשלה, ללא צורך בהתפטרות ראש הממשלה בתום 18 החודשים לכהונתו וללא צורך בהשבעה חוזרת של הממשלה עם כניסתם של ראש הממשלה החלופי לתפקיד ראש הממשלה וראש הממשלה לתפקיד ראש הממשלה החלופי.

ד. במסגרת תיקוני החקיקה הנזכרים בסעיף קטן ג' לעיל, ייקבע גם כי סעיפים 17 ו-18 לחוק יסוד: הממשלה, וסעיף 4 לחוק הממשלה, יחולו גם על מי שנושא בתפקיד ראש הממשלה החלופי וכי סעיף 22 (ב) לא יחול על מי שנושא בתפקיד ראש הממשלה החלופי. פרט לאמור בסעיף זה ולאמור בהצעת החוק המצ"ב, לא ייעשה שינוי במעמד ראש הממשלה או במעמד ממלא מקומו, אולם בהצעת החוק יקבע שראש הממשלה לא יכול במסגרת סעיף 22 לפטר שרים מהגוש של כחול לבן אלא רק ממלא מקומו יוכל לעשות זאת ובתקופת הרוטציה רק מ"מ רה"מ יוכל לפטר או למנות את שרי גוש הליכוד.

ה. כן תיקבענה הוראות נוספות לעניין אבטחת ראש הממשלה החלופי ומ"מ ראש הממשלה ונושאים הנגזרים מכך דוגמת סידורי דיור, משרד וכל הנגזר מכך באופן ישיר ועקיף, כשאינן בכך כדי לגרוע מאום מכך שמשוהיה ראש הממשלה החלופי וממלא מקום ראש הממשלה לראש ממשלה יהיה ראש הממשלה לכל דבר וענין לרבות סידורי דיור של ראש הממשלה וכיו"ב, וראש הממשלה, שיהפוך לראש ממשלה חלופי וממלא מקום ראש הממשלה יהיה זכאי לכל התנאים הנלווים למ"מ ראש ממשלה.

5. לא ימונו סגני ראש ממשלה.

6. העברת סמכויות או אגפים בין משרדים שבידי אחד הגושים, תיעשה בהסכמת ראש הממשלה כשמדובר בגוש הליכוד ובהסכמת ראש הממשלה החלופי כשמדובר בגוש כחול לבן. העברת סמכויות בין משרדים המוחזקים על ידי שרים שלא מאותו גוש, תיעשה בהסכמה בין ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי.

7. טרם כינונה של הממשלה תועבר בכנסת כל החקיקה הנדרשת לצורך כינון הממשלה נדרש על פי הסכם זה. בכלל זה, תעוגן בחקיקה השבעתם במועד כינון הממשלה של ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי לתפקידיהם לכל אורך תקופת כהונת הממשלה, באופן שעם ביצוע הסדר הרוטציה הקבוע בהסכם זה הממשלה תמשיך לכהן מבלי שיהיה צורך להביע בה שוב אמון בכנסת. ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי יושבעו בכנסת לתפקידיהם על פי תקופות הכהונה בתפקידים אלה הקבועות בהסכם זה, במועד כינון הממשלה. כן יחוקקו ההוראות בדבר מועד פיזור הכנסת ה-23 ועריכת הבחירות לכנסת ה-24, תוך שייקבע כי הממשלה תכהן לכל אורך תקופת כהונתה ללא מגבלות כממשלה מכהנת.

8. הצדדים ייתנו זה לזה בטחונות נוספים לקיום מלא של הסכם זה, ובפרט לעניין הסדר הרוטציה בתפקידי ראש הממשלה ומ"מ ראש הממשלה וכהונת מר בנימין נתניהו ומר בני גנץ בתפקידים האמורים בהסכם זה. ייקבע הסדר מיוחד לעניין הצבעת אי אמון: ההסדר הקיים יוותר על כנו אבל ראש ממשלה וראש ממשלה החלופי לא יוכלו לעמוד בראש ממשלה שתכהן כתוצאה מהבעת אי אמון בממשלה. פיזור הכנסת בחוק במהלך השנה וחצי הראשונות יביא לכניסה לתפקיד של ראש הממשלה החלופי, שיכהן בתקופת ממשלת המעבר ובלבד שלפחות 12 חברי כנסת שנמנו במועד השבעת הממשלה על גוש הליכוד תמכו בהצעת החוק. פיזור הכנסת בשנה וחצי האחרונות יותיר את ראש הממשלה החלופי בתפקידו ובלבד שלפחות 12 חברי כנסת מגוש הליכוד (במועד השבעת הממשלה) תמכו בהצעת החוק לפיזור הכנסת. פחת מספר חברי גוש הליכוד מ-59 ביום השבעת הממשלה, יפחת בהתאמה מספר 12 הח"כים הנזכר לעיל. פיזור הכנסת בחוק במהלך השנה וחצי האחרונות יביא לכניסה לתפקיד של ממלא מקום ראש הממשלה, שיכהן בתקופת ממשלת המעבר ובלבד שלפחות 12 חברי כנסת שנמנו במועד השבעת הממשלה על גוש כחול לבן תמכו בהצעת החוק.

היה ובסמוך להשבעת הממשלה ועד תום תקופת החירום תהיה או תתהווה מניעה נוכחית או עתידית למינוי ראש הממשלה בנימין נתניהו ו/או ח"כ בני גנץ לתפקיד ראש הממשלה ו/או לתפקיד ראש הממשלה החלופי ומ"מ ראש הממשלה (לאחד או שני התפקידים באחת או שתי תקופות הממשלה) הליכוד וכחול לבן מתחייבות שלא להציע כל מועמד חלופי לתפקיד ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי בכנסת ה-23 ולא לתמוך בכל מועמד אחר. במקרה האמור, יפעלו הצדדים במשותף להביא את הכנסת לפיזור.

הוראת פסקה זו תעמוד למשך 6 חודשים מיום כינון הממשלה או 30 יום מהיווצרות המניעה (כאמור לעיל) לפי הזמן הקצר ביניהם.

הנסיבות האמורות בסעיף 43א (א) להצעת חוק יסוד: הממשלה (ממשלת חילופים) לא יחשבו מניעה לענין סעיף זה.

9. חדל או נבצר מראש הממשלה נתניהו לכהן באופן קבוע כראש ממשלה טרם הזמן שנקצב לו, מסיבות בריאותיות או מפני שהתפטר מתפקידו מבחירתו וביוזמתו, ייכנס לתפקידו ממלא מקומו ויכהן את מלוא התקופה שנקצבה לו (18 חודשים). לאחר 18 החודשים האמורים ישוב ראש הממשלה נתניהו לתפקיד ראש הממשלה לשארית התקופה שהיתה עומדת לו אלמלא הסתיימה כהונתו כאמור בסעיף זה. כן יחולו יתר התנאים המפורטים בהצעת החוק המצורפת להסכם זה.

10. א. לא יפוטר שר השייך לגוש הליכוד ללא הסכמת ראש הממשלה ולא יפוטר שר השייך לגוש כחול לבן ללא הסכמת ראש הממשלה החלופי. ראש הממשלה לא יהיה רשאי לפטר את ממלא מקומו או שר מהגוש שבראשו עומד ממלא מקום ראש הממשלה. ההסדר כאמור יחול בהתאמה גם בתקופת הכהונה השניה. ב. חדל אחד השרים לכהן כחבר ממשלה מכל סיבה שהיא, יבחר ראש הממשלה או ממלא מקום ראש הממשלה לפי הענין את השר השייך לגוש שבראשו הוא עומד אשר יבוא במקומו, למען הסר ספק מנגנון האיזון הפריטטי בין שני הגושים, כאמור בהסכם זה ישמר.

ג. במקרה בו חבר ממשלה יהא מנוע מלהשתתף בהצבעה בעניין מסויים, ייקבע מנגנון קיזוז לפיו שר השייך לגוש השני לא ישתתף אף הוא בהצבעה על מנת להבטיח שעקרון הפריטטיות יישמר. עיקרון זה יפעל אף במקרה בו אחד הגושים נמנע, באופן זמני או קבוע, מלמנות את מלוא מכסת השרים המוקצית לו על פי הסכם זה.

11. יינתנו ערבויות ובטחונויות מירביים של כל הסיעות החברות בקואליציה לקיום ההסכם הקואליציוני, שייחתם אף הוא על ידי המפלגות השותפות לקואליציה. תקבע התחייבות סיעתית שלא לשתף פעולה בפירוק אפשרי כלשהו של הקואליציה. כל סיעות הקואליציה יתמכו בהמשך כינון קואליציה זו אף אם אחד הצדדים להסכם זה הפר או פרש מהמסגרת הקבועה בהסכם.

12. בתקופת החירום הממשלה תורכב מ- 32 שרים (כולל ראש הממשלה וממלא מקומו). עד 30 ימים לאחר תום מלוא תקופת החירום יתמנו עוד 4 שרים (שני שרים לכל צד). היה וצד לא ימנה את השרים שהוא רשאי למנות על פי סעיף זה, לא יפגע הדבר בעיקרון הפריטטיות כאמור בסעיף 10(ג).

13. א. הממשלה תכלול עד 8 סגני שרים לכל גוש, כאשר כל גוש ימנה סגני שרים למשרדים המוחזקים על ידו, אלא אם הושגה הסכמה בין ראש הממשלה לבין ראש הממשלה החלופי למינוי סגן שר השייך לגוש אחד במשרד המוחזק על ידי הגוש השני.

ב. על אף האמור בסעיף קטן א' לעיל, כל צד יוכל למנות עד שני סגני שרים במשרדים של הצד השני (ובלבד שלא שני סגני השרים מגוש אחד ימונו במשרד שבראשות שר מהגוש השני), בכפוף לכך שזהות סגן השר תהיה מוסכמת על השר הרלבנטי. ניתן יהיה למנות שני סגני שרים במשרד והחוק יתוקן לשם כך.

ג. לצורך ביצוע כל האמור בסעיף זה, יבוצעו טרם כינון הממשלה כל תיקוני החקיקה הדרושים, לרבות תיקון סעיף 25(ד) לחוק יסוד: הממשלה.

14. א. משרדי הממשלה יחולקו בין הגושים באופן המפורט להלן בסעיף זה. ראש הממשלה וממלא מקומו יקבעו לאורך כל תקופת כהונת הממשלה, כל אחד ביחס לגוש שלו, את זהות השרים, לרבות אילו תיקים יימסרו לסיעות נוספות החברות בקואליציה.

ב. משרדי הממשלה אשר יימסרו לגוש הליכוד הם: ראש הממשלה למשך התקופה הראשונה לכהונתה של הממשלה.
ראש הממשלה החלופי ומ"מ ראש הממשלה לתקופה השנייה לכהונתה של הממשלה, כמוסדר בסעיף 4 לעיל. ראש הממשלה החלופי וממלא מקום ראש הממשלה יפעל בהסכמה מראש ובתיאום עם ראש הממשלה בענין הקשרים הבינלאומיים של ישראל.

(1) משרד האוצר

(2) תיק החוץ למשך התקופה השניה לכהונתה של הממשלה

(3) המשרד לבטחון פנים

(4) משרד החינוך

(5) משרד הפנים

(6) משרד התחבורה

(7) משרד הבינוי והשיכון

(8) משרד הבריאות

(9) המשרד לשירותי דת

(10) משרד האנרגיה

(11) המשרד להגנת הסביבה

(12) המשרד לענייני מודיעין

(13) המשרד לשיתוף פעולה אזורי

(14) המשרד לנגב לגליל ולפריפריה

(15) משרד לענייני ירושלים ומורשת

ד. משרדי הממשלה אשר יימסרו לכחול לבן הם :

(1) ראש הממשלה החלופי ומ"מ ראש הממשלה לתקופה הראשונה לכהונת הממשלה. ראש הממשלה לתקופה השנייה לכהונת הממשלה.

(2) משרד הביטחון

(3) משרד החוץ לתקופה הראשונה לכהונת הממשלה

(4) משרד המשפטים

(5) משרד הכלכלה

(6) משרד העבודה והרווחה

(7) משרד התקשורת

(8) משרד החקלאות

(9) משרד התרבות והספורט.

(10) משרד העלייה והקליטה

(11) משרד התיירות

(12) משרד לענייני מיעוטים

(13) משרד לענייני תפוצות

(14) משרד המדע וחלל

(15) המשרד לעניינים אסטרטגיים

16) המשרד לשוויון חברתי והגמלאים

משרד האנרגיה או המשרד להגנת הסביבה בתקופה השנייה לכהונת הממשלה, כפי שיקבע בהסכמה בין ראש הממשלה לממלא מקומו

15. 48 שעות טרם כינון הממשלה יתפטר יו"ר הכנסת בני גנץ מתפקידו, וייבחר יו"ר חדש לכנסת מטעם גוש הליכוד. מועמד גוש הליכוד לתפקיד יו"ר הכנסת יהיה מוסכם על ראש הממשלה החלופי. כל חברי הכנסת של סיעות הקואליציה יתמכו במועמד גוש הליכוד לתפקיד יו"ר הכנסת. באותה ישיבה תושבע גם הממשלה.

16. תפקיד יו"ר הכנסת יהא שייך לגוש הליכוד לכל אורך תקופת כהונת הכנסת ה-23. נפסקה מסיבה כלשהי כהונת יו"ר הכנסת במהלך תקופת כהונת הכנסת ה-23 יתמכו כל חברי סיעות הקואליציה במועמד גוש הליכוד שיבוא במקומו שיהיה מוסכם גם על ראש הממשלה החלופי.

17. א. יחוקק חוק נורבגי שיאפשר לשר או לסגן שר להתפטר מחברותו בכנסת לטובת הבא ברשימת סיעתו, ולחזור ולכהן בכנסת מיד עם התפטרותו מתפקידו המיניסטרילי. במסגרת החוק ייקבע כי מרגע שחדל שר או סגן שר שהתפטר מן הכנסת במסגרת ההסדר הקבוע בחוק הנורבגי, מלכהן בתפקידו המיניסטרילי, הוא ישוב באופן אוטומטי לכהן כחבר כנסת, ואחרון חברי הרשימה של סיעתו שמכהן בכנסת באותה עת, יחדל מלכהן בה.

ב. בחוק ייקבע כי לעניין רשימת מועמדים המורכבת מצירוף של מפלגות, ייראה כל מרכיב שלה לצרכי החוק הנורבגי כסיעה נפרדת, באופן שבמקום שר או סגן שר שיתפטר מן הכנסת, יבוא המועמד הראשון ברשימה שאינו חבר כנסת הנמנה עם מפלגתו של השר או סגן השר בהתאם לרישום שנעשה בעת אישור רשימת המועמדים לכנסת על ידי ועדת הבחירות המרכזית.

ג. מספר השרים וסגני השרים שיוכלו להתפטר מן הכנסת במסגרת ההסדר הקבוע בחוק הנורבגי לא יעלה על חמישה מכל סיעה בת פחות מ-20 חברי כנסת, אך לא יותר משליש סיעה או שני חברי כנסת הגבוה מביניהם ולא יעלה על 2 מכל סיעה בת יותר מ-20 חברי כנסת בעת ובעונה אחת.

18. זהות שגריר ישראל בווינגטון תיקבע תמיד על ידי ראש הממשלה המכהן, כך שבמהלך תקופת כהונתו של ראש הממשלה החלופי כראש ממשלה, תיקבע על ידי ראש הממשלה החלופי.

19. שגריר ישראל באו"ם, שגריר ישראל בלונדון, שגריר ישראל בפריז ושגריר ישראל בקנברה ימונו על ידי ראש הממשלה לכל תקופת כהונתה של הממשלה (לא יוחלפו גם בעת ולאחר ביצוע הרוטציה).

20. קביעת סדר יום לעבודת הממשלה ולדיוניה תיעשה מראש ובהסכמה של ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי וממלא מקום ראש הממשלה. לא יועלה נושא שלא זכה להסכמה מראש בין השניים. בכל פורום שראש הממשלה יושב בו – יישב אף ראש הממשלה החלופי וממלא מקום ראש הממשלה. ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי וממלא מקום ראש הממשלה ייחשפו באופן מלא ותואם לכל חומרי המודיעין ולכל חומר אחר.

21. שר המשפטים יהא יו"ר ועדת השרים לענייני חקיקה. גוש הליכוד ימנה מ"מ ליו"ר הוועדה. לא יועלה על סדר היום בוועדה, ולא תתקיים הצבעה, בשום נושא שלא יוסכם במפורש ומראש בין יו"ר הוועדה לממלא מקומו. ועדת השרים לענייני חקיקה תהא גם היא פריטטית באופן שמספר החברים בה מכל גוש יהא שווה. כל חברי הקואליציה יתנגדו לכל הצעת חוק פרטית שלא אושרה על ידי ועדת השרים לענייני חקיקה.

22. א. ועדות הכנסת אשר ראשותן תימסר לגוש הליכוד הן :

(1) ועדת הכספים

(2) ועדת החוקה חוק ומשפט

(3) הוועדה לענייני קורונה

(4) ועדת העבודה והרווחה

(5) ועדת העליה והקליטה

(6) הוועדה לענייני סמים

(7) ועדת הכלכלה

ב. ועדות הכנסת שראשותן תימסר לגוש כחול לבן הן :

(1) ועדת החוץ והביטחון

(2) ועדת הפנים והגנת הסביבה

(3) ועדת החינוך

(4) ועדת הכנסת

(5) ועדת המדע והטכנולוגיה

(6) הועדה למעמד האשה

(7) הועדה למעמד הילד

ב. יו"ר וועדת הכנסת לכל התקופה, יהיה מטעם גוש כחול לבן. כהונתו תוגדר לשנה וחצי ולאחר מכן הוא יועמד לבחירה מחדש או שיבחר מועמד אחר מגוש כחול לבן.

יו"ר וועדת חוקה חוק ומשפט לכל התקופה, יהיה מטעם גוש הליכוד. כהונתו תוגדר לשנה וחצי ולאחר מכן הוא יועמד לבחירה מחדש או שיבחר מועמד אחר מגוש הליכוד.

23. יו"ר הקואליציה והשר המקשר בין הממשלה לכנסת ימונו על ידי מי שמהן באותה עת בתפקיד ראש הממשלה.

24. עם כינון הממשלה יחוקק חוק הגיוס על פי הצעת משרד הביטחון וצה"ל, תוך תיקון לפיו יעדי הגיוס יקבעו בהחלטת ממשלה ולא בחקיקה ראשית. כן יערכו התאמות במועדים האמורים בהצעת החוק (שהוגשה בחודש יולי 2018), כך שכל המועדים ידחו בהתאמה ממועד קבלת החוק בקריאה שלישית בכנסת. עוד תתוקן ההצעה באופן שבמקרה שבו פחת מספר המתגייסים בפועל, החל משנת הגיוס 2022, מ־85 אחוזים מיעד הגיוס השנתי הכולל במשך שלוש שנות גיוס רצופות, תחליט הממשלה בתוך שנה על תכנית יעדי גיוס שנתיים ותאשר תכנית לתמריצים כלכליים - חיוביים ושלילים, לעמידה או לאי עמידה ביעדים. חרף האמור לעיל, לאחר חקיקת חוק הגיוס האמור, תגבש הממשלה להצעת שר הביטחון חוק חדש ומקיף בדבר גיוס לצה"ל ושרות לאומי בהתאם למיתווה רחב ועדכני התואם את צרכי החברה בישראל על גווניה ורבדיה בהסכמת סיעות הקואליציה.

25. הצדדים יפעלו להגיע ביניהם להסכם בדבר הקמת קואליציה משותפת במוסדות הלאומיים, וקביעת בעלי התפקידים השונים בהם בהסכמה.

26. הועדה למינוי שופטים - נציגי הממשלה בוועדה לבחירת שופטים יהיו שר המשפטים ושר נוסף מגוש הליכוד. הקואליציה תציג חברת כנסת אחת מטעם גוש הליכוד (גב' אסנת הילה מארק) וחבר כנסת אחד מטעם גוש כחול לבן (ח"כ צבי האוזר) לבחירה מבין חברי הכנסת. כל חברי הקואליציה מחוייבים שלא להציג מועמדים נוספים ומחוייבים לבחור באותם שני המועמדים של הקואליציה לאחר אישור ה"חוק הנורבגי" בכנסת. לא יחולו שינויים בהרכב הועדה, בתהליכי המינוי בה ובמועדי מינוי השופטים המקובלים ובכלל זה לא ימונו מראש שופטים שכהונתם אמורה להתחיל לאחר תום מועד כהונתה של הכנסת ה-23.

27. מנהלת השרות הלאומי, החטיבה להתיישבות ומרכז ההסברה יהיו באחריות שר משרי גוש הליכוד שייקבע ראש הממשלה. מנהלת ניצולי השואה ומנהלת הבדואים תהיה באחריות שר משרי כחול לבן שיקבע ראש הממשלה החלופי.

28. ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי יפעלו יחד ובמתואם כדי לקדם הסכמי שלום עם כל שכנותינו ולקדם שיתוף פעולה אזורי במגוון תחומים כלכליים ובעניין משבר הקורונה .

בכל הנוגע להצהרת הנשיא טראמפ, ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי יפעלו בהסכמה מלאה של ארה"ב, לרבות לעניין המפות מול האמריקאים ובהידברות ביני"ל בנושא, כל זאת תוך חתירה לשמירה על האינטרסים הבטחוניים והאסטרטגיים של מדינת ישראל ובהם הצורך בשמירה על היציבות האזורית, שמירה על הסכמי השלום וחתירה להסכמי שלום עתידיים.

29. על אף האמור בסעיף 3, סעיף 20, סעיף 21 וסעיף 28 לעיל, ולאחר שיתקיימו דיון והתייעצות בין ראש הממשלה לראש הממשלה החלופי בעקרונות המפורטים מעלה, ראש הממשלה יוכל להביא את ההסכמה שתושג עם ארה"ב בעניין החלת הריבונות החל מיום 1.7.2020 לדיון בקבינט ובממשלה ולאישור בממשלה ו/או בכנסת.

במידה וראש הממשלה ירצה להביא את הצעתו בפני הכנסת, הוא יוכל לעשות זאת גם באמצעות ח"כ ובלבד שיהא מסיעת הליכוד, שיתחייב במעמד הקריאה הטרוםית כי החקיקה תתוקן לנוסח זהה לזה שהוצג ע"י ראש הממשלה בקבינט ובממשלה. לאחר הקריאה הטרוםית, ואם מדובר בהצעת חוק ממשלתית לאחר הקריאה הראשונה, יועבר החוק בהקדם, בדרך המהירה ביותר, ובאופן שלא ישבש ויעכב את התהליך ע"י יו"ר ועדת הכנסת וועדת הכנסת לדיון בוועדת החוץ והביטחון.

בכפוף לאמור לעיל, הנספח בדבר דרכי עבודת הקואליציה לא יחול לענין סעיף זה.

30. בסמוך להקמת הממשלה ולא יאוחר מ-90 יום ממועד השבעת הממשלה, תבטיח הקואליציה העברה מסודרת של תקציב המדינה, לרבות תקציבים מיוחדים להתמודדות עם משבר הקורונה. התקציב יהא דו שנתי לשנים 2020-2021. תקציב המדינה יעודכן מעת לעת בהתאם לצרכים המשתנים של המדינה בעת משבר זו. תקציב המדינה יעודכן בראשית שנת 2021 ובאותה העת יאושר כבר תקציב לשנת 2022. אם לא תהיה הסכמה על עדכון תקציב 2021, יראו את התקציב המקורי שאושר כתקציב 2021 ולא יראו בכך אי אישור של התקציב. בסוף שנת 2022 יאושר התקציב לשנת 2023. תקבע הוראת חוק המאפשרת הגשת תקציב דו שנתי ועדכנו מידי שנה לשנתיים הבאות.

במידה ולא תהיה הסכמה בנושא התקציב, יובא הנושא להכרעת ראש הממשלה וממלא מקומו.

לא הועבר התקציב במועדו המוסכם, יראו את הצד שהכשיל את העברת התקציב ו/או שלא תמך בהעברתו כמי שהפר הסכם זה. במקרה כאמור יתבצעו חילופי ראש ממשלה באופן שיו"ר המפלגה המקיימת הסכם זה יהיה או ימשיך לכהן כראש הממשלה. לרשות ראש הממשלה יעמדו עוד 3 חודשים על ה-3 הקבועים בחוק (סוף יוני) במידה ולאחר ששת החודשים לא הועבר תקציב, תפוזר הכנסת ויתקיימו בחירות תוך 90 יום וראה"מ המכהן ימשיך בכהונתו כראש ממשלה.

31. כל המינויים למועצות ולתאגידים (שאינם חברות ממשלתיות) הטעונים אישור בממשלה ימונו ע"י הממשלה על בסיס שוויוני בין הגושים. אין בכך כדי לגרוע מכללי המינוי והכשירות הקיימים.

32. תוקם ועדת שרים פריטטית לכל נושא הרגולציה. בראש הועדה יעמדו נציגי הליכוד וכחול לבן, וההחלטות בה יתקבלו בהסכמה. הועדה תפעל להפחתת הרגולציה במדינת ישראל.

33. תוקם ועדה פריטטית לבחינת עדכון "חוק קמיניץ".

34. יחידות הסמך, ישראל דיגיטלית, ולפ"מ תהיינה במשרד ראש הממשלה.

35. עד להקמת הממשלה, יפעלו הצדדים להסכם זה בכנסת ובוועדות הכנסת בשיתוף פעולה מלא ויצביעו בהצבעות השונות בכנסת ובוועדות הכנסת רק בהסכמה ובתיאום.

36. יוקם מנגנון לליבון מחלוקות ולתיאום והסכמה של כל פעולות הממשלה ונציגיה בכל עניין שלא הוסדר במפורש בהסכם זה. בוועדה יהיו 4 חברים – שניים מכל צד.

37. לאחר סיום הליכי החקיקה האמורים בהסכם זה, ולפני שתחלוף התקופה האמורה בסעיף 10 לחוק יסוד: הממשלה, יחתמו כל חברי גוש הליכוד וגוש כחול לבן על פניה לנשיא המדינה, ויבקשו ממנו להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על מר בנימין נתניהו.

38. כל שינויי החקיקה הדרושים לשם ביצוע הסכם זה יזכו לתמיכה מלאה של כל חברות הקואליציה שתוקם, ובכפוף לאישורם בוועדת שרים לחקיקה.

תיקוני החקיקה הנדרשים לפני השבעת ממשלת החילופים יעשו בהצעות חוק פרטיות ואם הצדדים יסכימו שיעשו בהצעת חוק ממשלתית יאושרו בממשלה בדרך הקיימת לפני חתימת הסכם זה.

39. הצדדים רשאים לשנות הסכם זה בהסכמה ביניהם.

40. להסכם יצורף נספח בדבר דרכי עבודת הקואליציה ותקנון הממשלה יותאם לאמור בהסכם זה.

41. להסכם זה יצורף כנספח הצעת חוק יסוד : הממשלה (ממשלת חילופים). הצעת החוק מהווה חלק בלתי נפרד מהסכם זה.

ועל כך באנו על החתום :

סיעת כחול לבן

סיעת הליכוד

נספח ע/4

מכתבו של המשיב 2 לראש
המשיבה 1 ולמשיב 3, "חשיבות
איוש משרות בכירות בשירות
המדינה בדרך קבע", מיום
3.11.2020

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ט"ז חשוון תשפ"א
3 נובמבר 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-025242
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ח"כ בני גנץ
ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון

שלום רב,

הנדון: חשיבות איוש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע

1. כידוע, דרך המלך לאיוש משרות בכירות בשירות המדינה היא בדרך של איוש קבע. תהליך של מינוי של קבע מבטיח את כשירותו של המתמנה ואת התאמתו לתפקיד; מונע תלות של נושא המשרה בגורם הממנה ומבטיח את עצמאות שיקול דעתו של נושא המשרה הבכיר, ובכך תורם ליציבות שירות המדינה ולאמון הציבור בקבלת ההחלטות הממשלתיות.
2. לנוכח קיומן של שלוש מערכות בחירות ברצף והזמן הממושך שנדרש להקמתה של הממשלה הנוכחית, משרות רבות בתקופה זו אוישו בדרך של מינוי זמני, לפי הפרוצדורה הקבועה בסעיף 23א לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, או בדרך של מינוי זמני אחר, בהתאם לנסיבות העניין. לכך נוסף משרות שהתפנו בעת האחרונה בעקבות עזיבה של בעלי תפקיד בכירים, בפרט במשרד האוצר.
3. ואולם, בחלוף כמעט חצי שנה מאז הורכבה הממשלה, משרות בכירות רבות עודן מאוישות בדרך של מינוי זמני, לרבות משרות מרכזיות בעלות מאפיינים של שמירת סף. ברשימה זו, נמנים מנכ"לים של משרדי ממשלה, מפכ"ל המשטרה, נציב בתי הסוהר, החשב הכללי, פרקליט המדינה, מנהלי רשויות ממשלתיות משמעותיות, מדענים ראשיים של משרדי ממשלה, ועוד. בחלק גדול מהמשרות הפנויות, הליך האיתור הנדרש לצורך איושן דרך קבע טרם החל, ובאחרות – הליך בחינת המועמד הושלם, אולם הצעת ההחלטה על המינוי איננה מועלית על סדר היום של הממשלה לצורך דיון בה. זאת, כשלמיטב ידיעתי, לא הוצגה כל הצדקה עניינית להימנעותה של הממשלה מאיוש משרות בכירות אלו.
4. העיכוב האמור במינוי קבע אף נתקף במסגרת עתירות לבית המשפט העליון באופן כללי (בג"ץ 5920/20), וכן באופן פרטני ביחס למינוי מנכ"ל משרד ראש הממשלה (בג"ץ 5440/20),

היועץ המשפטי לממשלה

מינוי מנכ"ל הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, ויו"ר מועצת שידורי הכבלים והלוויין (בג"ץ 1257/20) ומינוי מנכ"ל משרד המשפטים (בג"ץ 7180/20). נציין כי בית המשפט העליון הורה למדינה להגיש תגובות או הודעות מעדכנות ביחס לארבע עתירות אלה בפרק הזמן הקרוב, והעתירה בבג"ץ 5920/20 אף קבועה לדיון ליום 12.11.20.

5. לעניין זה יובהר כי קידום המינוי הקבוע של בעלי משרות בכירות, עד לשלב של קיום דיון בממשלה בהצעות החלטה המובאות בפניה לשם כך, נדרש גם בהתאם להוראות חוק הפרשנות, התשמ"א-1981, לפיהן: "הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו - משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות." כמו כן, יודגש, כי המניעה הכללית של דיון בממשלה בהצעות למינוי בעלי משרות בכירות, בהעדר הצדקה עניינית לכך, אינה עולה בקנה אחד עם החשיבות הגלומה באיושן הקבוע של משרות בכירות בשירות המדינה, ויתרה מכך, הדבר עלול, כאמור, לפגוע ביציבותו ובתפקודו התקין של שירות המדינה כולו בעת הזו.

6. עוד אבקש להזכיר, כי במסגרת הדיונים בעתירות אשר תקפו את ההסכמים הקואליציוניים בין סיעותיכם (בג"ץ 2592/20) הוגשה הבהרה מטעמכם שהונחה בפני בית המשפט לפיה: "האמור בסעיף 3(ג) סיפא להסכם בעניין המינויים, כפוף לאמור בחוק ובפסיקה ויחול למשך 100 ימים מיום השבעת הממשלה (100 ימי חסד מיום כניסת השר לתפקידו). בהסכמה ניתן להביא את המינוי לממשלה קודם לכן." תקופת 100 הימים כמובן חלפה זה מכבר, ואף מעבר לכך קבע בית המשפט העליון בפסק דינו בפרשה זו:

"בעניין זה מקובלת עלינו פרשנותו של היועץ המשפטי לממשלה לפיה: "גם המינויים מושא סעיף 31 להסכם הקואליציוני כפופים כמובן להוראות החוק הרלוונטיות ולמכלול פסיקתו הענפה של בית המשפט [...] בעניין מינויים בשירות הציבורי ובעניין איסור על שקילת שיקולים פוליטיים במסגרת מינויים אלה" (סעיף 5 לתגובת היועץ המשפטי לממשלה מיום 5.5.2020). עם זאת, גם בהקשר זה ככל שתתעורר סוגיה ספציפית הנוגעת ליישומה של ההוראה, ייבחנו הדברים בשעתם ולגופם." [בג"ץ 2592/20 **התנועה לאיכות השלטון ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'** (פורסם באר"ש, 6.5.2020)]

7. אי-נקיטת צעדים בהקדם האפשרי לקידום מינויים כאמור, הולכת ומעצימה את הפגיעה הקיימת כבר עתה בתפקוד ויציבות שירות המדינה. לפיכך, אבקשכם לפעול ללא דיחוי בהתאם לסמכויותיכם שבדין לקידום מינויי קבע למשרות הבכירות בשירות המדינה, לרבות קיום בהקדם האפשרי של הדיון בממשלה בקשר להצעות החלטה למינויים אלו בהם ההליך הושלם. ככל שקיים טעם ענייני לעיכוב, אודה להבהרתו על מנת שניתן יהיה להידרש לכך.

היועץ המשפטי לממשלה

8. יובהר, כי מצב דברים זה שבו לא מקודמים המינויים האמורים, מבלי שניתן למיטב ידיעתי טעם ענייני לכך, מעורר קושי משפטי משמעותי. הקושי המשפטי הולך ומתעצם לנוכח ריבוי התפקידים שאינם מאוישים דרך קבע, מהותם של תפקידים אלה, חשיבותם, ופרק הזמן שחלף מאז הקמת הממשלה. אזכיר שוב כי בעתירות הנזכרות לעיל, על המדינה להגיש התייחסויות מטעמה כבר בימים ובשבועות הקרובים, ואחת מהן אף קבועה לדיון בשבוע הבא (12.11.20). ככל שלא יחול שינוי במצב הדברים המתואר, יקום קושי רב להגן על התנהלות הממשלה בהליכים המשפטיים האמורים.

בברכה
אביחי מנדלבליט

העתק:
מר צחי ברוורמן, מזכיר הממשלה
המשנים ליועץ המשפטי לממשלה
עו"ד ענר הלמן, מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה
עו"ד שלומית ברנע-פרגו, היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
עו"ד איתי אופיר, היועץ המשפטי למערכת הביטחון

נספח ע/5

כתבתו של חן מענית, "ועדת
האיתור לתפקיד פרקליט
המדינה יוצאת לדרך", מיום
18.10.2020, מאתר "גלובס"

סגור חלון

ועדת האיתור לתפקיד פרקליט המדינה יוצאת לדרך

הסיכוי שהמלצתה של הוועדה תאושר בממשלה הוא קטן • בראש ועדת איתור צפוי לעמוד היועמ"ש, ד"ר אביחי מנדלבליט, שפועל בתיאום עם שר המשפטים • המועמדים המובילים: שלמה למברגר, עמית אייסמן ורז נזרי
 חן מענית 18/10/20

ועדת האיתור לבחירת פרקליט מדינה יוצאת לדרך אבל הסיכוי שהמלצתה תאושר בממשלה, הוא קטן. נציב שירות המדינה, פרופ' דניאל הרשקוביץ, אישר להקים ועדת איתור לתפקיד פרקליט המדינה. במכתב ששלח הרשקוביץ לשר המשפטים, אבי ניסנקורן, הוא הבהיר כי למרות שאין מנכ"ל קבוע למשרד המשפטים, הוא יאפשר למנכ"לית הזמנית, עו"ד סיגל יעקבי, לשבת בוועדת האיתור. "ובהר כי האישור ניתן בשל הנסיבות החריגות והמצב המיוחד וחסר התקדים ובשים לב למאפייני המשרה ולחשיבותה".

יצוין כי הממשלה צריכה לאשר את המינוי ולפי ההערכות, לאור המחלוקות בין הליכוד וכחול-לבן, קיים ספק אם הליכוד יאפשר את המינוי של המועמד שעליו תמליץ הוועדה.

בחירת הוועדה מהווה המלצה לשר המשפטים שמביא את המועמדות לאישור הממשלה. בעבר, התקבלו המינויים שעליהם המליצו ועדות האיתור בהובלת היועמ"ש, ללא הפרעה. אולם היחסים המידרדרים בין מערכת המשפט לבין ראש הממשלה והליכוד, על רקע משפט נתניהו, כנו גם היחסים הרעועים בין הליכוד לבין כחול לבן, צפויים להביא להתנגשות בין עמדת הוועדה לעמדת חצי מהממשלה. ולכן, התשובה לשאלה אם המינוי יעבור תלויה בזווית האדם שעליו תמליץ הוועדה.

בראש ועדת איתור צפוי לעמוד היועמ"ש, ד"ר אביחי מנדלבליט, שפועל בתיאום עם שר המשפטים. בוועדה יהיו חברים גם נציג האקדמיה, פרופ' אורן גזל-אייל, דיקן הפקולטה למשפטים באוני' חיפה, המנכ"לית הזמנית של משרד המשפטים, יעקובי, נציב שירות המדינה, ד"ר דניאל הרשקוביץ, ונציג מקרב ציבור עוה"ד, ככל הנראה עו"ד רחל תורן.

עפ"י החלטת ממשלה מ-2004, מועמד לתפקיד פרקליט המדינה צריך להיות "כשיר להתמנות לשופט של בית המשפט העליון, בעל יושר אישי ואינטלקטואלי, ובעל רמה מקצועית גבוהה ביותר ובקיאות בתחומי דיני העונשין ובתחומי המשפט החוקתי והמינהלי, וכן בעל תכונות אישיות של מנהיגות משפטית ושל יכולת ארגון של המערכת".

המועמדים המובילים: שלמה למברגר, עמית אייסמן ורז נזרי

אחד המועמדים המובילים למינוי פרקליט מדינה מבחינת היועמ"ש והמערכת הוא עו"ד שלמה (מומי) למברגר, המשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים. למברגר היה המועמד המועדף על מנדלבליט לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה בימים שבהם נעשה ניסיון למנות ממלא מקום. כזכור, שר המשפטים הקודם, אמיר אוחנה (כיום השר לביטחון פנים), טירפד את מינוי למברגר לממלא מקום פרקליט המדינה והביא את עוה"ד אורלי בן ארי ואח"כ את עו"ד דן אלדד, שמנדלבליט התנגד למינויים בנחרצות.

פרקליטים נוספים שהוזכרו כמועמדים לתפקיד פרקליט המדינה הם עוה"ד עמית איסמן, פרקליט מחוז חיפה, עו"ד רז נזרי, המשנה ליועמ"ש (ציבורי חוקתי). נזרי מילא את תפקיד המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לעניינים פליליים עד יוני 2017 והיה אחראי על טיפול בתיקים רבים של אישי ציבור. הוא היה חבר בכיר גם בצוות שהחליט על הגשת כתב אישום נגד רה"מ נתניהו. עם זאת, נזרי יעדיף ככל הנראה להתמודד על תפקיד היועמ"ש, ולא על תפקיד פרקליט המדינה.

שמות נוספים שנזרקו לחלל האוויר כמועמדים לתפקיד פרקליט המדינה, אולי כמועמדי פשרה, הם של נורית ליטמן, ציון אילוז, אורית קוטב.

כמו כן, קיימת אפשרות שיובא מועמד מחוץ לפרקליטות. אחד השמות שהוזכרו בהקשר לכך הוא של שופט ביהמ"ש המחוזי בתל אביב, בני שגיא. גם הסנגור הציבורי הארצי, ד"ר יואב ספיר, הוזכר כמועמד מפתיע אך אפשרי, אם יובא לתפקד אדם מחוץ למערכת.

נספח ע/6

כתבתו של אבישי גרינצייג,
"ועדת האיתור ממליצה על עו"ד
עמית איסמן לתפקיד פרקליט
המדינה", מיום 30.11.2020,
מאתר "גלובס"

סגור חלון

ועדת האיתור ממליצה על עו"ד עמית איסמן לתפקיד פרקליט המדינה

ועדת האיתור בחרה פה-אחד בעו"ד איסמן, שמכהן כפרקליט מחוז חיפה • בעבר התקבלו המלצות הוועדה בקלות, אך הפעם הממשלה עשויה להרים קשיים

אבישי גרינצייג 30/11/20

ועדת האיתור למשרת פרקליט המדינה החליטה הערב פה-אחד להמליץ לשר המשפטים אבי ניסנקורן למנות את עו"ד עמית איסמן לתפקיד פרקליט המדינה ה-12. בהחלטתה, קובעת הוועדה כי עו"ד איסמן, שמכהן כפרקליט מחוז חיפה, בלט מעל כל יתר המועמדים במכלול השיקולים שנבחנו ונמצא המתאים ביותר לתפקיד.

ועדת האיתור היא ועדה מייעצת בלבד, והסמכות על המינוי היא של הממשלה עצמה. אם בינתיים יוקדמו הבחירות, הוועדה תיאלץ לעצור את עבודתה, וייאסר על ממשלת המעבר למנות פרקליט המדינה.

וכך נכתב בהחלטת הוועדה: "עו"ד איסמן הוא בעל ניסיון רב שנים בפרקליטות המדינה, ובשנים האחרונות מילא תפקידים בכירים ביותר בארגון - כפרקליט מחוז חיפה (פלילי), כמשנה לפרקליט המדינה לתפקידים מיוחדים (בפועל) וכמשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים (בפועל). עו"ד איסמן זכה להמלצות מצוינות מצד בכירי מערכת המשפט, בהם שופטי בית המשפט העליון בעבר ובהווה, היועץ המשפטי לממשלה הקודם, פרקליט המדינה הקודם, משנים ליועץ המשפטי לממשלה, בכירי משטרת ישראל והיועץ המשפטי הציבורי, עורכי דין מהסנגוריה הציבורית ומלשכת עורכי הדין, ואחרים. כל הממליצים עמדו על מעלותיו המקצועיות והאישיות של עו"ד איסמן, והדגישו כי מדובר לשיטתם במועמד ראוי ביותר לתפקיד פרקליט המדינה.

"בהופעתו המרשימה בפני הוועדה, ניכרה היכרותו המעמיקה של עו"ד איסמן עם מערכת אכיפת החוק ועם המערכת הממשלתית בכללותה. עו"ד איסמן הציג משנה סדורה ומפורטת להתמודדות עם האתגרים הניצבים היום בפני מערכת אכיפת החוק, הן במישור המקצועי והן במישור הניהולי. בנוסף, הוועדה התרשמה כי ביכולתו להוביל מהלכים ארגוניים משמעותיים שתכליתם חיזוק אמון הציבור בפרקליטות המדינה ובמערכת אכיפת החוק בכללותה. עו"ד איסמן הציג חזון של שקיפות ציבורית ופתיחות לביקורת. לאורך שנותיו, הוכיח עו"ד איסמן יכולת משפטית גבוהה ביותר וכישורים משפטיים יוצאי דופן, יכולת ניהול מעולה, יושרה ואמינות, יכולת עמידה בלחצים, והפגין עמוד שדרה מקצועי וערכי אל מול אתגרים כבדי משקל.

"הוועדה בחנה בכובד ראש את ההליך המנהלי שהתנהל בעניינו של עו"ד איסמן ואת החלטת מנכ"לית משרד המשפטים דאז מיום 27.5.2018, לגבי שתי אמירות מלפני 6 ו-12 שנים, ושמעה את התייחסותו לדברים. הוועדה השתכנעה כי אמירות אלו, אשר נאמרו לפני שנים רבות, אינן מאפיינות את עבודתו ואת התנהלותו של עו"ד איסמן. הוועדה רשמה בפניה כי עו"ד איסמן הביע צער עמוק על הדברים ולקח אחריות על מעשיו, לרבות בפני הוועדה עצמה, וכן התרשמה באופן בלתי אמצעי, מכך שהפיק את הלקחים הנדרשים. עו"ד איסמן הבהיר באופן מפורש כי הוא פועל מתוקף תפקידו לשמור על שיח מקצועי מכבד בפרקליטות המדינה ומחוצה לה, וכי בכוונתו להמשיך ולפעול כך. הוועדה סבורה כי במכלול נסיבות העניין, שתי אמירות אלו, שנאמרו כאמור לפני שנים רבות, אינן עולות כדי פגם ערכי-נורמטיבי המונע ממנו מלכהן בתפקיד פרקליט המדינה".

נמנה על הצוות שדן בתיקי נתניהו

עו"ד איסמן (53) מכהן מזה עשר שנים כפרקליט מחוז חיפה, עם הפסקה באמצע של שנתיים בתפקיד המשנה לפרקליט המדינה לתפקידים מיוחדים כמינוי בפועל. הוא הוביל תיקים משמעותיים במסגרת המחוז שלו. לאיסמן יש ניסיון רב בליטיגציה.

עו"ד איסמן נמנה על הצוות שדן בתיקי נתניהו. מבין שלל הפרקליטים הבכירים שדנו בגורל תיק 2000 (פרשת המתנות) של רה"מ, היה זה איסמן שהגיע למסקנה כי אין תשתית ראייתית מספקת להעמדה לדין של נתניהו בעבירה של בקשה או התניית שוחד, אך קיימת תשתית ראייתית מספקת לעבירה של מרמה והפרת אמונים. עמדת האמצע הזאת של איסמן היא זו שאומצה בסופו של דבר על-ידי היועמ"ש. זאת, נגד עמדתם החולקת של רוב הפרקליטים הבכירים, ובראשם פרקליט המדינה דאז ניצן ועו"ד ליאת בן-ארי.

התנגשות בין עמדת הוועדה לעמדת הליכוד

בעבר התקבלו המינויים שעליהם המליצו ועדות האיתור בהובלת היועמ"ש, ללא הפרעה, אולם היחסים המידרדרים בין מערכת המשפט לבין ראש הממשלה והליכוד, על רקע משפט נתניהו, כמו גם היחסים הרעועים בין הליכוד לבין כחול לבן, צפויים להביא להתנגשות בין עמדת הוועדה לעמדת חצי מהממשלה. העובדה כי ייבחר גורם מתוך המערכת, בניגוד לרצון הליכוד - מעלה סימני שאלה אם מינוי זה אכן ייצא לפועל. כזכור, הליכוד דרש על פי ההסכם הקואליציוני שתוקם ועדה שתדון בהליכי מינוי פרקליט המדינה, עוד בטרם תוקם ועדת האיתור. ועדה זו לא קמה בשל התנגדות שר המשפטים אבי ניסנקורן.

בראש ועדת איתור לפרקליט המדינה עומד היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט. בוועדה חברים נציג האקדמיה, פרופ' אורן גזל-אייל, דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה; המנכ"לית הזמנית של משרד המשפטים והכנ"רית, עו"ד סיגל יעקובי; נציב שירות המדינה, פרופ' דניאל הרשקוביץ; ונציגת ציבור עורכי הדין, עו"ד רחל תורן.

נספח ע/7

החלטת דוד רוזן מיום

19.8.2020

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

כ"ט באב, התש"פ
19 באוגוסט, 2020
מספר תלונה: 207/20

לכבוד

שלום רב,

הנדון: תלונתך מיום 11.5.2020

עיקרי התלונה

1. בתלונה שבנדון, אשר הוגשה בשם יו"ר "חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי", טענת, כי בעקבות האירועים האחרונים בצמרת מערך הפרקליטות והיועץ המשפטי לממשלה, התבקשת על ידי יושבי ראש מספר ארגונים חוץ פרלמנטריים (חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי; תנועת אם תרצו; פורום קפה שפירא; האגודה לזכות הציבור לדעת; ישראל 2030; פורום אמהות למען לוחמים, להלן: "המתלוננים") להעביר לנציבות את מכתבם, הממוען למבקר המדינה (להלן: "התלונה").
2. הוספת, כי לעמדת המתלוננים, נחוצה בדיקה מיידית של התנהלות הפרקליטות והיועמ"ש, לאור האירועים והפרסומים האחרונים, אשר ערערו לחלוטין את האמון של חלק גדול מאוד מהציבור במערכות חיוניות אלו.
3. בתלונתם ציינו המתלוננים, כי בידיו של היועמ"ש, המשמש כפרקליט של הממשלה והיועץ שלה לענייני משפט וגם עומד בראש התביעה, מוקנות סמכויות רבות. עובדה זו, כך נטען, הופכת את ההפרדה בין היועמ"ש לבין פרקליט המדינה להפרדה קריטית, וכי לא בכדי אין נותנים בידי היועץ את הסמכות למנות את פרקליט המדינה.
4. לטענת המתלוננים, לאחר תום כהונתו של פרקליט המדינה, עו"ד שי ניצן (להלן: "עו"ד ניצן"), ניסה היועמ"ש, ד"ר אביחי מנדלבליט (להלן: "ד"ר מנדלבליט"), להכתיב לשר המשפטים דאז, עו"ד אמיר אוחנה (להלן: "השר אוחנה"), בלי שום בסיס בחוק, מועמד משלו לתפקיד ממלא המקום. יתרה מזאת, ד"ר מנדלבליט ביקש להטיל וטו על מועמדו של השר בשם "מניעה משפטית", שאיננה קיימת בחוק. עוד הוסיפו המתלוננים, כי החוק אינו מחייב את שר המשפטים אפילו בהתייעצות עם היועמ"ש לגבי בחירת ממלא

המקום, והשר אוחנה אכן עמד על שלו, ומינה בסופו של דבר את עו"ד דן אלדד (להלן: "עו"ד אלדד").

5. לדברי המתלוננים, ד"ר מנדלבליט ובכירי הפרקליטות עשו כמיטב יכולתם לחסום את הארכת המינוי. כך אכן קרה באמצעות צו של שופט בית המשפט העליון, מני מזוז, אשר לא רק שמנע את הארכת כהונתו של ממלא מקום פרקליט המדינה, בלי נימוק ומבלי להבהיר מה הבסיס לכך בחוק, אלא אף הגדיל לעשות ואסר על השר אוחנה – שוב, ללא בסיס בחוק, ובלי שנתבקש לתת סעד זה מטעם העותרים – למנות אחר תחתיו, עד לדיון נוסף. לטענת המתלוננים, מצב זה יצר אי-בהירות וואקום ניהולי בפרקליטות.

6. אם לא די בהתנהלות הבלתי תקינה והמתמיהה המתוארת לעיל, כך טענת המתלוננים, עתה נכנס ד"ר מנדלבליט אל תוך הוואקום ולקח על עצמו, בהודעה חד צדדית, ושוב, בלא סמכות בחוק, גם את תפקיד פרקליט המדינה. לשיטת המתלוננים, עניין זה חמור מאין כמוהו גם בימי שגרה, שכן הוא יוצר אנומליה משטרית חמורה, שכן רק פרקליט המדינה יכול להורות, אם חלילה יתעורר הצורך, על חקירת היועמ"ש ולהיפך. כאשר שני התפקידים מאוחדים באדם אחד, שניהם נמצאים, בפועל, מחוץ להישג ידה של מערכת האכיפה. אין לתופעת ריכוז כוח שכזו מקבילה בעולם הדמוקרטי.

7. לשיטת המתלוננים, הדברים חמורים הרבה יותר במצב המיוחד שנוצר עתה, מכיוון שאין אלה ימי שגרה. המערכת מצויה בעיצומו של הליך פלילי נגד ראש ממשלת ישראל. הליך זה חייב להיות נקי מכל דופי, וגם להראות ככזה לעיני אזרחי המדינה. במצב זה יש חשיבות קריטית לכך שהמערכת תנהג בשקיפות על פי כל חוק ונוהל, לבל יפגע אמון הציבור בה.

8. המתלוננים הוסיפו בתלונתם, כי אם לא די בזה, עוד גורם חמור מתערב בסיפור. עננה של חשדות כבדים לשיבוש חקירה מרחפת מזה זמן מעל ראשו של מי שעכשיו נמצא מעבר לכל אפשרות חקירה כאמור: חשיפות בעיתונות בימים האחרונים מעוררות סימני שאלה חמורים לגבי התנהלותו של ד"ר מנדלבליט כפרקליט צבאי ראשי, בפרשה המכונה "פרשת הרפז". הטענה היא שקיימת הקלטה מוכמנת של ד"ר מנדלבליט מימיו כפרקליט צבאי ראשי, כי הראיה הזו מכריעה, וכי היא שמורה בסתר בפרקליטות – אותה פרקליטות שעליה ממונה המוקלט החשוד בדבר עבירה.

9. במסגרת תלונתם צוין, כי אין בידי המתלוננים ראיות, מעבר למה שפורסם בכלי התקשורת, וכי על חלקים נכבדים מן הפרשה מוטלים עדיין צווי איסור פרסום, וקיימים חומרים שהמערכת אינה מוכנה לגלותם לציבור. עובדה זו כשלעצמה, כך הדגישו, פוגעת קשות באמון הציבור. המתלוננים תהו מה אפשר לומר כאשר על הכספות ועל צווי איסור הפרסום, יש עכשיו סמכות בלעדית ומלאה, לאדם שהוא נשוא החשדות? לטענתם, לא ייתכן בשום מנהל תקין ובשום מדינת חוק, שאדם, שענתת חשדות ציבורית אופפת אותו, יחזיק במונופול על חומרי החקירה באותו עניין עצמו ויעמוד בניגוד עניינים חריף כל כך.
10. עוד ציינו המתלוננים, כי הם אינם מתיימרים לקבוע אם יש ממש בשמועות ובחשדות, אבל כאזרחים הם רשאים לתבוע שעצם האפשרות לחקור תישאר על כנה אפילו, רק למראית עין, קל וחומר במקרה שיתברר, חלילה, שיש בחשדות ממש. לטענתם, נדרשת סמכות חיצונית, אובייקטיבית, מעבר לחשד, שתבחן את החומרים ללא משוא פנים.
11. בתלונתם הגדירו המתלוננים את המצב הקיים כ"ליקוי מאורות", שבו שני גורמים, האמונים על טוהר המידות והמנהל התקין – היועמ"ש ופרקליט המדינה – הם המרכיבים המהותיים במשבר המאיים על תפקודם. אם בשגרה יכולה היתה הכנסת לבקר התנהלות זו, הרי שהמצב הפוליטי במדינה כיום, כך נטען, לא מאפשר זאת.
12. במכתבנו מיום 11.05.2020, מסרנו לך, כי מאחר שהסוגיות החשובות שפורטו בתלונה הועלו גם לפני מבקר המדינה, הננו מנועים מלברר התלונה לנוכח סעיף 16(א)(5) לחוק נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, התשע"ו-2016.
13. באותו היום פנו המתלוננים לנציבות, בשנית, והבהירו, כי כפי שעולה מתשובתו של מבקר המדינה לפנייתו של ח"כ ד"ר שלמה קרעי, המבקר אינו מתכוון לבדוק את הסוגיה משום שהוגשה עתירה בנושא לבית המשפט העליון.
14. לאור האמור, ביקשו המתלוננים מהנציבות וממבקר המדינה להסדיר בדחיפות את סמכות הבדיקה, ולפתוח בחקירה נמרצת שתשיב את אמון הציבור במערכות במהירות וביעילות.
15. ביום 12.5.2020, ולאחר שמבקר המדינה הודיענו, כי אינו מתכוון לברר התלונה, הועברה התלונה לקבלת התייחסות הגורמים הרלוונטיים.

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

16. ביום 16.6.2020, פנו המתלוננים לנציבות, בשלישית. בפנייה זו, הודיעו המתלוננים, כי במקביל לתלונתם, הנוגעת לניגוד העניינים בו מצוי ד"ר מנדלבליט, אותו הגדירו כניגוד עניינים חריף שבעתיים נוכח פרשת הרפז, התפרסמו בתקשורת פרטים נוספים שיש בהם משום "עננה נוספת וחמורה הרבה יותר מבעבר", המרחפת מעל לראשו של ד"ר מנדלבליט, בכל הנוגע להליך מינויו והתנהלות הפרקליטות בעניינו.
17. בהמשך לאמור, הפנו המתלוננים לחשיפת מידע בידי העיתונאית איילה חסון, שלשיטתם, לא הובא לידיעת חברי ועדת האיתור שדנה במינויו של ד"ר מנדלבליט, ואף לא לידי בית המשפט העליון שדן בעתירות נגדו טרם מינויו לתפקיד. בפרסום זה נטען, כי תיק החקירה של ד"ר מנדלבליט בפרשת הרפז לא נסגר בהעדר אשמה. המתלוננים ציינו, כי אם הדברים נכונים, יש צורך בהרחבת הבירור. עוד הוסיפו המתלוננים, כי פנייתו של ד"ר מנדלבליט לכפוף לו דאז, עו"ד ניצן, בבקשה לשנות את ההחלטה בעניין סגירת התיק, יש בה, לכאורה, ניגוד עניינים חמור.
18. לטענת המתלוננים, הנושאים הללו, כל אחד בנפרד וכולם יחד, פוגעים באופן קשה וחמור באמון הציבור במערכת המשפט, וכי מאחר שבכפל תפקידיו של היועמ"ש אין בתוך המערכת המשפטית גורם המוסמך לחקור אותו, את מינויו והתנהלותו, בירור הדברים על ידי הנציבות הופך להיות חיוני כפליים, והינם מצפים בעניין הולך וגובר לתוצאות הבירור.
19. ביום 18.6.2019 השבנו לפנייה האחרונה, והבהרנו כי הנושאים הנזכרים בה, שלא הופיעו בתלונה הראשונה, יתבררו במסגרת תלונה נוספת שהוגשה לנציבות (להלן: "התלונה הנוספת").
20. באותו מועד התקבלה במשרדנו התייחסותו של ד"ר מנדלבליט לתלונה.
21. ביום 5.7.2020 פניתי לד"ר מנדלבליט בבקשה להשלמת התייחסותו בשני עניינים הנזכרים בתלונה, וביום 9.8.2020 התקבלה התייחסותו המשלימה (להלן: "ההתייחסות המשלימה").

התייחסות היועץ המשפטי לממשלה

22. בפתח התייחסותו של ד"ר גיל לימון (להלן: "ד"ר לימון"), עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה, אשר התייחסה גם לתלונה הנוספת, נטען כי הפנייה כוללת סדרה של טענות מופרכות וחסרות כל ביסוס בנוגע לד"ר מנדלבליט, שראוי היה להן לא להיכתב, ומשאלו נכתבו, ראוי היה להן להידחות על הסף.

23. לעניין זה, ד"ר לימון ביקש להפנות, ראשית, למכתב שנשלח לנציבות ע"י המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), עו"ד שלמה למברגר (להלן: "עו"ד למברגר"), ביום 7.6.2020, במענה לתלונה הנוספת, בו מפורטת התייחסותה של פרקליטות המדינה לטענות הנוגעות להתנהלותה בקשר לחקירתו של ד"ר מנדלבליט ב"פרשת הרפז".

24. כפי שעולה מהתייחסותה של הפרקליטות, הטענה כאילו מעל ראשו של ד"ר מנדלבליט, מרחפת "עננה של חשדות כבדים", אותה לא ניתן לחקור היום, כלשון תלונתכם, היא שגויה ומופרכת. זאת, מהטעם הפשוט, כפי המתואר במכתבו הנ"ל של עו"ד למברגר, שחשדות נטענים אלו, שמקורם במעשים שאירעו בשנת 2010, הופרכו עוד בחודש מאי 2015, עם גניזת תיק החקירה בעניינו של ד"ר מנדלבליט על ידי היועץ המשפטי לממשלה דאז, עו"ד יהודה ויינשטיין (להלן: "עו"ד ויינשטיין"), לאחר שהחשדות הללו נחקרו עד דק בשנת 2014, תוך שד"ר מנדלבליט ממילא כבר בכל מה שיוחס לו לכתחילה.

25. בהקשר זה, הזכיר ד"ר לימון בהתייחסותו, כי ד"ר מנדלבליט הגיש הן לוועדת האיתור למשרת היועמ"ש והן לבית המשפט העליון, שדן בעתירות נגד מינויו לתפקיד, התייחסות מפורטת מטעמו לחשדות בגינם נחקר, כמו גם להחלטת היועמ"ש דאז בעניינו. לאחר בחינת חוות הדעת של עו"ד ויינשטיין, התייחסות ד"ר מנדלבליט לחקירה, וכלל כתבי הטענות הרלוונטיים, קבע בית המשפט העליון, פה אחד, בהרכב של חמישה שופטים, כי לא נפל פגם בהתנהלותו של ד"ר מנדלבליט באירוע הנחקר, שיש בו כדי למנוע את מינויו לתפקיד היועמ"ש (בג"ץ 43/16 תנועת אומ"ץ נגד ממשלת ישראל (1.3.2016)).

26. אב בית הדין, כב' השופט ג'ובראן, קבע ביחס להתנהגותו של ד"ר מנדלבליט באירוע הנחקר, כי לא רק שהיא אינה בעלת מאפיינים של עבירה פלילית, אלא שאף אינה כרוכה בפגם ערכי-נורמטיבי. כב' השופט ג'ובראן הוסיף וניתח בפסק דינו את התנהגותו של ד"ר מנדלבליט, לאור ממצאי עו"ד ויינשטיין אודות טיב התנהלותו של היועמ"ש ביחס

לכל אחד מהחשדות שנחקרו, וקבע כי התנהגותו של ד"ר מנדלבליט היתה תקינה, ואף במובן מסוים ההתנהגות המתבקשת.

27. בהתייחסותו, ציין ד"ר לימון, כי כב' השופט עמית, אשר הסכים לפסק דינו של כב' השופט ג'ובראן, הוסיף דברים משלו על עצם ההחלטה לפתוח בחקירה פלילית נגד ד"ר מנדלבליט, וקבע, כי בחינת העניין מעוררת שאלות נכבדות שלא ניתן להן מענה, שעניינן הוא בעצם ההחלטה לראות את מעשיו של היועמ"ש ככאלה המלמדים על חשד סביר לביצוע עבירה פלילית, ובהתאם לכך: "אם היה מקום מלכתחילה לחקירתו של מנדלבליט בנקודה שולית בהסתעפות של "פרשת הרפז"; קל וחומר אם היה מקום לחקירתו באזהרה".

28. פסק הדין, כך ד"ר לימון, מדבר בעד עצמו, ולענייננו – מבהיר עד כמה חסרות כל ביסוס הן הטענות המפורטות בתלונתך.

29. בהמשך התייחסותו הפנה ד"ר לימון לפסק הדין בבג"ץ 2803/20 **הפורום המשפטי למען ישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה**, מיום 1.6.2020, במסגרתו התקבלה עמדתה של המדינה, המבוססת על כך שעיקר סמכויותיו של פרקליט המדינה נובעות מסמכויותיו של היועמ"ש, ולפיכך – בהתאם להסדר הביניים הקיים, בהעדרו של פרקליט מדינה, מופעלת סמכויות אלו באופן זמני ע"י היועמ"ש.

30. לדברי ד"ר לימון, חלקן של הטענות המועלות בתלונתכם, אשר מתייחסות לעניין איוש משרת פרקליט המדינה, ניצבו בבסיס העתירה האמורה, אשר נדחתה על הסף, תוך חיוב העותרת בהוצאות. זאת, תוך שבית המשפט העליון מבהיר ביחס למצב אליו מתייחסת גם התלונה שבנדון, כי "משפקה כהונת ממלא מקום פרקליט המדינה ביום 2.5.2020, הודיע המשיב (היועמ"ש – ד.ר.) כי עד למינוי פרקליט מדינה, יש לנקוט בפתרון ביניים כמפורט בתשובת המשיב שצוטטה לעיל ומקובלת עלינו".

31. ד"ר לימון הדגיש, כי מצב הדברים המתואר לא הופך את היועמ"ש לחסין מביקורת, או למי שנמצא מעל החוק, וכי ככל שחלילה יתעוררו בעתיד חשדות המצריכים בירור, יש בידי מערכת אכיפת החוק מנגנונים לבצע את הבירור כדבעי.

32. לאור האמור, התבקשתי לדחות את התלונה.

33. באשר לסוגיית מעורבותו של ד"ר מנדלבליט במינויו של עו"ד אלדד, טען ד"ר לימון, כי טיפולו המשפטי של ד"ר מנדלבליט בנושא זה נעשה באופן ענייני ומקצועי, בהתאם לשיקולים משפטיים בלבד ומתוך מטרה להגן על האינטרס הציבורי ועל עצמאותם של שומרי הסף. העמדות המשפטיות בנושא זה גובשו בהיוועצות עם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ניהול ותפקידים מיוחדים), עו"ד רוז נזרי, ועם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), עו"ד דינה זילבר (להלן: "עו"ד זילבר"), אשר אמונה על הטיפול בנושא, ובהסתמך על פסיקת בית המשפט העליון.

34. על מנת להתייחס לטענות העולות מן התלונה הציג ד"ר לימון את השתלשלות העניינים המלאה, החל ממועד סיום תפקידו של פרקליט המדינה הקודם, עו"ד ניצן, ועד לסיום תפקידו של עו"ד אלדד כממלא מקום פרקליט המדינה כדלקמן.

א. ביום 16.12.2019 הסתיימה כהונתו של עו"ד ניצן בתפקיד פרקליט המדינה. שבועיים קודם לכן, ביום 2.12.2019, הודיע שר המשפטים דאז, השר אוחנה, על כוונתו למנות ממלא מקום לתפקיד, מכוח סמכותו לפי סעיף 23 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 (להלן גם "חוק המינויים"), ולראיין לשם כך מספר מועמדים שאת שמותיהם פרסם בהודעה מטעמו.

ב. עוד באותו היום, העביר ד"ר מנדלבליט לידי השר אוחנה חוות דעת משפטית בנושא, אשר עמדה על המאפיינים הייחודיים של משרת פרקליט המדינה, בדגש על תחום אכיפת החוק. בחוות הדעת הודגש, כי מאפיינים אלה מחייבים כי דרך המינוי – גם של ממלא המקום – תבטיח את עצמאותו המקצועית של פרקליט המדינה ואת אי תלותו ברשויות השלטון להן הוא משמש כשומר סף. בהעדר ועדת איתור מקצועית, נקבע בחוות הדעת, כי קמה חובה משפטית לכוון מנגנון חלופי שישמש לאותה מטרה. בהמשך לכך, נקבע, כי, לכל הפחות, נדרש כי המועמד שיישקל למינוי לתפקיד ממלא המקום יהיה מקרב עובדי הפרקליטות הבכירים ביותר, על מנת להבטיח שממלא התפקיד יהא בעל ניסיון וכישורים מתאימים לכך, וכן נדרש כי טרם הפעלת סמכות המינוי יקיים שר המשפטים היוועצות ביועמ"ש, המשמש כתובע הכללי העומד בראש מערכת אכיפת החוק. זאת, בנוסף להיוועצות בנציב שירות המדינה, הקבועה ממילא בסעיף 23 לחוק המינויים. כפי שהובהר בחוות הדעת, בנסיבות העניין, ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון בסוגיות דומות, משקלה של עמדת היועמ"ש יהיה רב ומשמעותי, וניתן יהיה לסטות ממנה, רק בהתקיים טעם מהותי בעל משקל מיוחד.

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

ג. בהמשך לכך, הודיע ד"ר מנדלבליט לשר אוחנה, כי מבין המועמדים אותם בכוונתו של השר לראיין, לעמדתו, יש למנות לתפקיד את המשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים, עו"ד למברגר, וזאת בשים לב לוותק שלו, לתפקידים אותם מילא ולתפקידו הנוכחי, לניסיונו העשיר וליכולותיו הגבוהות. בשיחות שהתקיימו לאחר מכן, בין השר אוחנה לבין ד"ר מנדלבליט, הציג האחרון שמות של שני מועמדים נוספים מקרב בכירי פרקליטות המדינה, אשר מתאימים לדעתו למלא את תפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה, ואשר לא נכללו ברשימה המקורית אותה פרסם השר אוחנה. מדובר במשנה לפרקליט המדינה לעניינים אזרחיים, עו"ד אורית קוטב, ובפרקליט מחוז דרום (אזרחי), עו"ד ציון אילוז. השניים הוזמנו אף הם לראיון אצל השר אוחנה.

ד. ביום 17.12.2019, הודיע השר אוחנה, כי החליט למנות לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה את המשנה לפרקליטת מחוז מרכז (פלילי), עו"ד אורלי בן ארי, וזאת הגם שד"ר מנדלבליט לא סבר כי היא מתאימה למלא את התפקיד. במכתבו של נציב שירות המדינה לשר אוחנה, עמו הוא נועץ בהתאם לחובת ההיוועצות הקיימת בסעיף 23 לחוק המינויים, הובהר כי עו"ד בן ארי "לא נמנית על הדרג הבכיר בהיררכיה הארגונית, דבר שעלול לערער את תפקודה התקין של הפרקליטות". עוד הדגיש הנציב במכתבו כי "עמדותי היא שלעת הזאת יש להטיל את התפקיד האמור על עובד מדינה בדרג הבכיר ביותר בפרקליטות המוסכם על היועמ"ש. זאת בשל מאפייניה הייחודיים של המשרה, מיקומה במבנה הארגוני במשרד ומשיקולי טובת המערכת והמשך ההתנהלות התקינה של הפרקליטות". בו ביום שלח היועמ"ש מכתב לשר אוחנה, ובו הביע את עמדתו לפיה מינויה של עו"ד בן ארי חורג באופן קיצוני ממתחם הסבירות, ולכן קמה מניעה משפטית באישורו.

ה. בעקבות המינוי הוגשו לבג"ץ שתי עתירות התוקפות את החלטת שר המשפטים. באחת מהן (בג"ץ 8410/19 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים**), ניתן ביום 18.12.19 צו ארעי, המעכב את מינוי עו"ד בן ארי לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה. ביום 20.12.19 הודיעה עו"ד בן ארי כי היא חוזרת בה מהסכמתה לשמש בתפקיד.

ו. ביום 22.12.2019 שלח ד"ר מנדלבליט מכתב אל השר אוחנה במסגרתו הציע שמות נוספים מקרב בכירי פרקליטות המדינה, המתאימים, לעמדתו, לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה – המשנה לפרקליט המדינה לתפקידים מיוחדים, עו"ד נורית ליטמן; המשנה לפרקליט המדינה לאכיפה כלכלית, עו"ד ליאת בן ארי; ופרקליט מחוז חיפה

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

(פלילי), עו"ד עמית איסמן. השר אוחנה ראיין אף מועמדים אלו, וכן מועמדת נוספת שהוצעה על ידי היועמ"ש בשלב מאוחר יותר, פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי), עו"ד ליאורה חביליו.

ז. ביום 2.2.2020, הודיע השר אוחנה על מינויו של מנהל המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, עו"ד אלדד, לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה, לאחר שקיים חובת היועצות בנציב שירות המדינה. השר אוחנה החליט על מינויו של אלדד, למרות התנגדותו של ד"ר מנדלבליט למינוי.

ח. ביום 5.2.2020, שלח ד"ר מנדלבליט מכתב לחברי הנהלת הפרקליטות ובו מסר, כי מתוך תחושת אחריות לאינטרס הציבורי, ומתוך תפקידו כמי שעומד בראש מערכת אכיפת החוק, החליט, לא בלי היסוס, כי במצב הדברים ששרר באותה העת, הוא לא יעמוד על התנגדותו למינויו של עו"ד אלדד לתפקיד. זאת, בשים לב, לצורך להישמר מפגיעה בעבודת פרקליטות המדינה ובאמון הציבור, ולנוכח האינטרס בשילוב כוחות והתמקדות באתגרים שעמדו באותה העת בפני מערכות החוק והמשפט.

ט. לאחר כניסתו של עו"ד אלדד לתפקיד, קיים עמו ד"ר מנדלבליט פגישה ובה הוסכם לפעול במשותף למען שלטון החוק והאינטרס הציבורי. כמו כן, בתקופת כהונתו של עו"ד אלדד בתפקיד, התקיימה עבודה משותפת על מגוון נושאים ואף נערכו פגישות עבודה. לאחר החלטת עו"ד אלדד על פתיחה בחקירה בפרשת "המימד החמישי", אשר גררה ביקורת רבה וטענה לשיקולים שאינם ענייניים, יצא ד"ר מנדלבליט להגנתו של עו"ד אלדד באופן פומבי, ודחה את ההאשמות בדבר שיקולים זרים כבסיס לקבלת ההחלטה על פתיחה בחקירה בנדון.

י. ביום 23.4.2020, שלח ד"ר מנדלבליט מכתב לנציב שירות המדינה, על רקע התקרבות תום תקופת שלושת חודשי מילוי המקום של עו"ד אלדד בתפקיד פרקליט המדינה, שעתידה היתה לחול ביום 1.5.2020, ולנוכח פרסומים על כוונת השר אוחנה להאריך את כהונתו בשלושה חודשים נוספים. למכתב צורפה חוות דעתה של עו"ד זילבר, אשר הבהירה כי לאור חילופי הגברי, שהיו צפויים זמן קצר לאחר מכן בתפקיד שר המשפטים, קיימת מניעה משפטית להאריך את כהונת עו"ד אלדד בעת ההיא. כמו כן, התייחס מכתבו של ד"ר מנדלבליט לכשלים בהתנהלותו של עו"ד אלדד בתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה.

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

יא. להשלמת התמונה בהקשר זה, ציין ד"ר לימון כי ביום 24.4.2020, נשלח מכתב מטעם חברי ההנהלה הבכירה של פרקליטות המדינה לעו"ד אלדד, בו ביקשו להביע את תמיכתם הבלתי מסויגת בד"ר מנדלבליט, ואת אמונם המלא בו ובדברים שכתב במכתב ששלח לנציב שירות המדינה ביום 23.4.2020.

יב. ביום 30.4.2020, הוגשה עתירה לבג"ץ בקשר להארכת כהונתו של עו"ד אלדד (בג"ץ 2740/20 עו"ד עירית אדרי נ' שר המשפטים), במסגרתה הוצא צו ארעי, שמנע את הארכת כהונתו של עו"ד אלדד בתפקיד. לנוכח זאת, ביום 2.5.2020, הסתיימה כהונת עו"ד אלדד בתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה, והוא שב למלא את תפקיד מנהל המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה. העתירה נמחקה ביום 18.5.2020 נוכח חילופי הגברי בתפקיד שר המשפטים.

יג. ביום 3.5.2020, שלח ד"ר מנדלבליט מכתב לחברי הנהלת פרקליטות המדינה בעניין ניהול פרקליטות המדינה, בו הודיע, כי עד לאיוש המשרה, פרקליטות המדינה תשוב לפעול באופן בו הדברים נוהלו לאחר סיום תפקידו של פרקליט המדינה הקודם, בתקופה שבה משרת ממלא המקום לא היתה מאוישת. בעקבות כך, הוגשה עתירה לבג"ץ, במסגרתה התבקש בית המשפט להורות לד"ר מנדלבליט לבטל החלטתו מיום 2.5.2020 "למנות את עצמו למ"מ פרקליט המדינה בפועל במקומו של עו"ד דן אלדד" (בג"ץ 2803/20 הפורום המשפטי למען ישראל נ' היועמ"ש). ביום 1.6.2020, ניתן פסק הדין שדחה את העתירה על הסף, תוך שצוין כי לגופו של עניין, מקובלת על בית המשפט עמדת ד"ר מנדלבליט בדבר פתרון הביניים עד למינויו של פרקליט מדינה קבוע.

יד. ביום 19.5.2020 הודיע שר המשפטים הנכנס, ח"כ אבי ניסנקורן, לנציב שירות המדינה כי החליט שלא למנות לעת הזו ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה. על רקע האמור לעיל, שלח היועמ"ש, ביום 25.5.2020, מכתב לנציב שירות המדינה, ועדכנו כי הצורך שעמד בבסיס מכתבו אליו מיום 23.4.2020, התייתר. בו ביום, השיבו נציב שירות המדינה במכתב כי לאור האמור, הוא רואה את הפנייה מיום 23.4.2020 כמבוטלת.

35. באשר לטענה בתלונה בעניין הקלטת המוסתרת לכאורה, מסר ד"ר לימון כי לד"ר מנדלבליט אין כל מידע באשר להימצאותה או אי הימצאותה של הקלטה כזו או אחרת שלו, בידי פרקליטות המדינה, וממילא הוא אינו מעורב בטיפול של פרקליטות המדינה בעניין זה. המדובר בטענה חסרת שחר ומופרכת.

דיון והכרעה

פתח דבר

1. אבקש לפתוח את החלטתי בהתייחסות לטיב היכרותי האישית והמקצועית עם ד"ר מנדבלית ולאפשרות השפעתה על טיפולי בתלונה שלפניי, הנוגעת לענייניו.
2. כאמור בהחלטתי בתלונה קודמת שהוגשה לנציבות בענייניו של ד"ר מנדבלית (שמספרה 208/20), ד"ר מנדבלית שימש כפקודי בצה"ל, במשך כשנתיים החל משנת 1988, במספר תפקידים, ומאז נפגשו דרכינו לא פעם, הגם שלא בתדירות גבוהה, בבחינת מכרים ותיקים.
3. כלל יסוד בשיטת משפטנו הוא, כי אל לו לעובד הציבור להימצא במצב, בו קיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים, בין אינטרס הציבור עליו הוא מופקד לבין אינטרס אישי, חפצי או אחר העומד מנגד.
4. עם זאת, לעיתים עשויות להתגבש נסיבות, היוצרות הכרח להפעלת סמכותו של עובד הציבור, אף שהוא מצוי במצב של ניגוד עניינים (בג"ץ 531/79 **סיעת הליכוד בעיריית פתח-תקוה נ' מועצת עיריית פתח-תקוה**, פ"ד לד(2) 575, 569, 586 (1980)). **נסיבות אלו מוגדרות בכתובים כ"כורח השעה"** (bias by necessity).
5. קבלת החלטה בנסיבות של "כורח השעה" עשויה להידרש עקב הוראות הדין, המורות לפלוני להיות בעל סמכות להכריע בענייניו של אלמוני, חרף ניגוד עניינים אפשרי. במקרים רבים, ההכרח לקבל החלטה במצב של ניגוד עניינים הוא תולדה של מציאות נתונה, במסגרתה אין בעל סמכות אחר, מלבד עובד הציבור המצוי בניגוד עניינים, המוסמך לקבל החלטה באותן נסיבות; או כאשר קיים בר סמכא אחר הרשאי להחליט בנדון, אך "אפשרות זו היא לא תקינה או לא יעילה או לא ראויה מסיבה אחרת, עד כדי כך שהיא אינה חלופה נאותה" (יצחק זמיר "ניגוד עניינים במרחב הציבורי" **ניגוד עניינים במרחב הציבורי: משפט, תרבות, אתיקה, פוליטיקה** 225, 296 (דפנה ברק-ארז, דורון נבות ומרדכי קרמניצר עורכים, 2009) (להלן: "זמיר"); טנה שפניץ **ניגוד עניינים במגזר הציבורי למעשה ולהלכה** 370-374 (2013); בג"ץ 415/19 **לוי נ' שר הפנים**, פסקה 36 (21.4.2020)).
6. כך, למשל, דחה בית המשפט העליון עתירה, שהוגשה, בין היתר, נוכח העובדה שמשטרת ישראל נתבקשה לחקור חשד לביצוע עבירה פלילית על ידי השר לביטחון הפנים, כאשר

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

לטענת העותרים חוקרי המשטרה מצויים בניגוד עניינים מובנה, עת הם נאלצים לחקור את השר הממונה עליהם. אף שהלכה למעשה, ישנם גופי חקירה ציבוריים אחרים המוסמכים לנהל את החקירה, כגון הרשות לניירות ערך או הרשות להגבלים עסקיים, קבע בית המשפט העליון, כי חרף ניגוד העניינים הנטען, אין גוף אחר מלבד משטרת ישראל, שיש בידו הכישורים המקצועיים הנדרשים לניהול חקירה מסוג זה (זמיר, 297-296 ; בג"ץ 8192/04 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש-הממשלה, פ"ד נט(3) 145, 156 (2004)).

7. דוגמא אחרת היא העמדה, המבוססת על דוקטרינת "כורח השעה", לפיה בית המשפט ידון בסכסוך משפטי הנוגע לשכרם של שופטים, הגם שאין מחלוקת כי אף לשופטים היושבים בדיון, כפי כלל השופטים, יש אינטרס אישי של ממש באותו עניין (בג"ץ 3262/95 פורז נ' ממשלת ישראל, פ"ד מט(3) 153, 161 (1995) ; בג"ץ 508/83 מעוף נתיבי אויר בע"מ נ' שר התחבורה, פ"ד לח(3) 533, 547 (1984)). בנסיבות אלו, ברי כי אין בעל סמכות אחר המוסמך לבחון את הסוגיה.

8. בנסיבות דנן, הנציבות היא הגוף הציבורי המוסמך לבחון, מכוח חוק, תלונות נגד מייצגי המדינה בערכאות, אשר על פי הטענה, ביצעו מעשה "בניגוד לחוק או בלא סמכות חוקית או בניגוד למינהל תקין או שיש בו משום התנהגות או התנהלות בלתי ראויה" (סעיף 12(א) לחוק הנציבות). היועץ המשפטי לממשלה, כידוע, הוא אחד ממייצגי המדינה בערכאות (סעיף 11(1) לחוק האמור).

9. אכן, לכאורה, ענייניה של התלונה עשויים היו להיבחן במסגרת בדיקה מערכתית של מבקר המדינה, אלא שמבקר המדינה מסר, כי אין בכוונתו להידרש לטיפול בסוגיות מושא תלונה זו.

10. במצב דברים זה, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות היא הגוף היחיד המוסמך להידרש לתלונה בעניין התנהלות היועץ המשפטי לממשלה, ולפיכך, על יסוד דוקטרינת "כורח השעה", הנני סבור כי אין בהיכרותי הטובה עם הנילון כדי לשמש אבן נגף מפני בירור התלונה.

11. להלן אתייחס לגופם של דברים.

התלונה לגופה

36. עיקר התלונה נסוב על הטענה כי היועמ"ש, ד"ר אביחי מנדלבליט, נטל לעצמו, בהודעה חד צדדית וללא סמכות בחוק, לשון התלונה, גם את תפקיד פרקליט המדינה. צוין, כי התנהלותו זו של היועמ"ש, מונעת אפשרות לחקור אותו, במקרה הצורך, וכי היא נושאת משנה חומרה, בין היתר, נוכח החשדות המיוחסים ליועמ"ש, לשיטת המתלוננים, בדבר שיבוש חקירת פרשת הרפז, עת שימש היועמ"ש כפרקליט צבאי ראשי. לעניין זה, הופניתי לפרסומים בתקשורת הנוגעים לאחת מקלטות החקירה, שהוגדרה בתלונה כראיה מכריעה, אשר שמורה, לטענת המתלוננים, בסתר בפרקליטות.
37. עוד הלינו המתלוננים על התנהלותו של ד"ר מנדלבליט, טרם נטל, כנטען, את סמכויות פרקליט המדינה, וצינו, כי הראשון ניסה "להכתיב" לשר המשפטים, בלי כל בסיס בחוק, מועמד מטעמו לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה, וכן הטיל וטו על מועמדו של השר לתפקיד.
38. בפנייתם העוקבת, התייחסו המתלוננים לפרסומים נוספים באמצעי התקשורת אודות מידע, שלדבריהם, לא עמד לפני ועדת האיתור שדנה במינויו של ד"ר מנדלבליט לתפקידו, ואף לא בפני בית המשפט העליון שדן בעתירות נגד המינוי, לפיו תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבליט לא נסגר מהעדר אשמה. עוד נטען, כי ד"ר מנדלבליט פנה לעו"ד ניצן, פרקליט המדינה דאז, בבקשה לשנות את ההחלטה בעניין סגירת תיק החקירה, וכי מדובר, לכאורה, בניגוד עניינים חמור, אותו יש לחקור.
39. בהתייחסותו של ד"ר לימון, נטען, כי אין לטענות המתלוננים בנוגע להתנהלותו של ד"ר מנדלבליט במסגרת פרשת הרפז, כל יסוד. כך הובהר, כי החשדות נגד ד"ר מנדלבליט נחקרו עד דק עוד בשנת 2014, והיועמ"ש דאז, עו"ד ויינשטיין, החליט על גניזת תיק החקירה נגדו. חשדות אלו עלו גם במסגרת העתירה לבית המשפט העליון, אשר לא מצא בהתנהלותו של ד"ר מנדלבליט בפרשת הרפז מאפיינים פליליים, ואף קבע שלא נפל בה פגם ערכי-נורמטיבי.
40. אשר לעיקרה של התלונה, לפיה ד"ר מנדלבליט נטל לעצמו סמכויות המוקנות לפרקליט המדינה, נטען, כי עמדת המדינה הינה שעיקר סמכויותיו של פרקליט המדינה שאובות מסמכויותיו של היועמ"ש, ולפיכך – בהעדרו של פרקליט מדינה, מופעלות סמכויות אלו באופן זמני על ידי היועמ"ש. עמדה זו התקבלה על ידי בית המשפט העליון שדן בסוגיה בעתירה שהוגשה לבג"ץ.

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

41. ד"ר לימון אף ביקש לדחות את התלונה, בכל הנוגע להתנהלותו של ד"ר מנדלבלט במסגרת מינויו של ממלא מקום פרקליט המדינה, לאחר סיום כהונתו של עו"ד ניצן בתפקיד. כאמור, לטענתו של ד"ר לימון, טיפולו המשפטי של ד"ר מנדלבלט בנושא זה נעשה באופן ענייני ומקצועי ובהיוועצות עם עו"ד ניזרי ועו"ד זילבר.

מילוי תפקיד פרקליט המדינה במקביל לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה

42. טבורה של התלונה נוגע לעובדה, כי לאחר סיום תפקידו של ממלא מקום פרקליט המדינה, עו"ד אלדד, היועמ"ש "מינה" עצמו לפרקליט המדינה בפועל, ונושא בסמכויות אלו, במקביל למילוי תפקידו כיועץ משפטי לממשלה, עד היום.

43. בהתייחסותו של ד"ר לימון, הובהר כי לא דובר במינוי עצמי, אלא שעקב הנסיבות המיוחדות שהתגבשו לאחר סיום תפקידו של עו"ד אלדד כממלא מקום פרקליט המדינה, נותרה משרת פרקליט המדינה בלתי מאוישת. לפיכך, ומאחר שעיקר סמכויותיו של פרקליט המדינה שאובות ונגזרות מסמכויות היועמ"ש, נדרש האחרון להפעילן באופן זמני, עד לאיוש המשרה.

44. בתגובתה המקדמית של המדינה לעתירה בבג"ץ 2803/20 **הפורום המשפטי למען ישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (1.6.2020) בנושא זה, הובהר, בהתאם, כי בעקבות פקיעת תפקידו של ממלא מקום פרקליט המדינה, הודיע ד"ר מנדלבלט לנציב שירות המדינה, כי פתרון הביניים האמור (קרי – איוש המשרה באופן זמני ע"י היועמ"ש), נובע מכך שעיקר סמכויותיו של פרקליט המדינה נשאבות מסמכויותיו של היועמ"ש, אשר הואצלו לו על ידי האחרון. בהעדרו של פרקליט מדינה קבוע או ממלא מקום לפרקליט המדינה, חוזרות סמכויות אלו, באופן אוטומטי, לידי היועמ"ש, כאשר בשום פנים ואופן אין מדובר במינויו של היועמ"ש לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה.

45. ביום 1.6.2020, קיבל בג"ץ עמדה זו וקבע בפסק דינו, כדלקמן:

"משפקעה כהונת ממלא מקום פרקליט המדינה ביום 2.5.2020 הודיע המשיב, כי עד למינוי פרקליט המדינה, יש לנקוט בפתרון ביניים כמפורט בתשובת המשיב שצוטטה לעיל ומקובלת עלינו. יתר על כן שר המשפטים הנכנס החליט שלא למנות בשלב זה ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה. בנסיבות אלו, לא מצאנו עילה להתערבותו של בית משפט זה".

46. הנה נא, בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק נדרש לנושא זה בפסק דינו בבג"ץ 2803/20, וקיבל, הלכה למעשה, עמדת היועמ"ש, כפי שפורטה לעיל.
47. משפסק בית המשפט הגבוה לצדק בנושא זה, אין בידי לדוק, ולו במעט, בנושא.
48. עם זאת, התלונה בהחלט מציפה קושי, במצב הדברים שנוצר, שראוי להסדירו לעתיד.
49. דומה כי לא יכול להיות חולק, כי מצב לפיו היועץ המשפטי לממשלה, ראש התביעה בישראל, נושא, הלכה למעשה, בסמכויותיו של פרקליט המדינה, עלול לעורר קושי עקרוני-נורמטיבי במספר היבטים, ובכלל זה מקום בו על פרקליט המדינה להידרש לחומר חקירה בעניינו של היועמ"ש, ולהיפך.
50. כך, לשם הדוגמא בלבד, בהתאם לסעיף 64(א)(3) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ערר על החלטת פרקליט המדינה, שלא להעמיד לדין, יוגש על ידי המתלונן ליועץ המשפטי לממשלה. אף יישומה של הוראה זו אינו מעשי בנסיבות בהן נושא היועץ המשפטי לממשלה גם בסמכויותיו של פרקליט המדינה.
51. ועוד, מילוי משרה "כפולה", כאמור, יש בו כדי לפגוע בעצמאות המקצועית הנדרשת מכל אחד מנושאי התפקידים. קל וחומר, כפי שצוין בתלונה, על רקע העמדתו לדין של ראש ממשלה לישראל, החלטה שנתקבלה על ידי היועץ המשפטי לממשלה בהתאם לסמכותו על פי חוק (סעיף 17(ג) לחוק יסוד: הממשלה).
52. נדמה כי מצב מוקשה זה יכול לבוא לידי פתרון בעיגון חוקי מתאים, ואסביר.
53. סעיף 23 לחוק המינויים קובע, כי מינוי למשרת פרקליט המדינה (כמו גם ליועץ המשפטי לממשלה) יעשה באישור הממשלה ובתנאים שיקבעו על ידה.
54. סעיף 23א(ב) לחוק המינויים מתייחס לנסיבות בהן "נתפנתה משרתו של נושא משרה או נבצר ממנו להשתמש בסמכותו או למלא את תפקידו", ומשכך, "רשאי השר שעם משרדו נמנית המשרה (בסעיף זה – השר), בהתייעצות עם נציב השירות, להטיל על עובד מדינה אחר למלא את התפקיד, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים".

55. החלטת הממשלה מס' 1585 מיום 29.2.2004 והחלטת הממשלה מס' 2077 מיום 22.7.2007 קובעות, בין היתר, כי מינוי למשרת פרקליט המדינה ייעשה באמצעות ועדת איתור מיוחדת.

56. לגישתי, עיגון נורמטיבי, בחוק או בדרך אחרת, אשר יורה, כי משנה לפרקליט המדינה שיקבע מראש, ישמש כממלא מקום פרקליט המדינה, משתתפנה המשרה או משייבצר מפרקליט המדינה למלא תפקידו, יהא בו למנוע המציאות שנתפתחה עם סיום תפקידו של עו"ד אלדד.

57. הילכך, בהתאם לסמכותי מכוח סעיף 19(א) לחוק נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, התשע"ו-2016, המלצתי ליועץ המשפטי לממשלה לשקול קידום עיגון חקיקתי מתאים למינוי מראש של ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה, משתתפנה המשרה או משייבצר מפרקליט המדינה למלא את תפקידו.

חשדות בנוגע להתנהלותו של ד"ר מנדלבליט בפרשת הרפז

58. בתלונה נטען כי מצב הדברים שנוצר, כאמור לעיל, אך מחמיר נוכח עננה של חשדות כבדים לשיבוש חקירה, כדברי המתלוננים, המרחפת מזה זמן מעל ראשו של היועמ"ש, בכל הנוגע להתנהלותו בפרשת הרפז. הטענה היא, כמפורט בתלונה, כי קיימת הקלטה מוכמנת של היועמ"ש מימיו כפצ"ר, כי הראיה הזו מכריעה, וכי היא שמורה בסתר בפרקליטות.

59. עניינה של "הקלטת המוכמנת" הובא לפתחי ובורר על ידי בתלונה מס' 208/20. בהחלטתי בתלונה קבעתי, כי מהתייחסות הפרקליטות עלה בבירור, כי כלל החומרים הרלוונטיים לחקירתו של ד"ר מנדלבליט בפרשה, ובכלל זה החומרים שמצאו את דרכם אל אמצעי התקשורת, עמדו בפני גורמי החקירה והפרקליטות בזמן אמת. זאת, למעט הקלטה אחת, הקלטת האזנת הסתר, שאף היא עמדה, בשלב הראשון, לנגד עיניהם של חוקרי המשטרה והפרקליטות. אולם, משהתגלה מאוחר יותר כי מדובר בהאזנת סתר, התעלמו גורמי אכיפת החוק מקיומה מאותו מועד ואילך, כנדרש מהם על פי חוק.

60. אזכיר, כפי שצינתי בהחלטתי, כי בהתאם לעמדת גורמי אכיפת החוק עצמם, כפי שהוצגה בפניי, לא היה בכוחה של הקלטת האזנת הסתר להביא לשינוי מבחינה ראייתית או להשפיע על שיקולי ההעמדה לדין בעניינו של ד"ר מנדלבליט.

[החלטתי בתלונה 208/20 (אשר פורסמה במלואה באישור שר המשפטים) מצ"ב
לנוחיותך]

61. עוד אציין טענת ד"ר לימון, אשר לא מצאתי לסתורה, לפיה לד"ר מנדלבלט אין כל מידע באשר להימצאותה, או אי הימצאותה, של הקלטה כזו או אחרת שלו, בידי פרקליטות המדינה, וממילא הוא אינו מעורב בטיפול של פרקליטות המדינה בעניין זה.

62. נוכח האמור, אין בידי לקבל הטענה המועלית בתלונה, כאילו קיימים חשדות לשיבוש חקירה בעניין זה על ידי ד"ר מנדלבלט.

אי-סגירתו של תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבלט ופנייתו של האחרון לעו"ד ניצן בנושא

63. לטענת המתלוננים, אי-סגירתו של תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבלט ופנייתו של האחרון, בעת כהונתו כיועמ"ש, לעו"ד ניצן בנושא, "הופכים את העננה לחשרת עבים כבדה", המצריכה חקירה, אשר נמנעת, לכאורה, נוכח כפל תפקידיו של היועמ"ש בעת הזו.

64. אף עניין זה נדון על ידי במסגרת החלטתי בתלונה מס' 208/20.

65. כאמור בהחלטתי, אכן מצאתי פגם בהתנהלות פרקליטות המדינה בעניין זה, אשר הותירה את תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבלט בפרשת הרפז פתוח ברישומי המשטרה.

66. כמו כן, התייחסתי בהחלטתי להימנעותה של פרקליטות המדינה מלהורות מהי עילת הסגירה שתירשם במשטרה, אף לאחר פניית בא כוחו של ד"ר מנדלבלט בנושא, משום שבמועד זה, שימש ד"ר מנדלבלט כיועץ המשפטי לממשלה ונוצר, לדעת פרקליטות המדינה, חשש לניגוד עניינים בקבלת ההחלטה. בעניין זה קבעתי, כי "הגם שהנני האחרון מלהמעיט מהשיקול הנכבד של ניגוד עניינים כמצוין לעיל – באיזון שנדרש בין החשש למראית עין לבין כבודו ושמו הטוב של כל אדם, גם אם הוא נושא תפקיד ציבורי, הנני סבור כי הכף נוטה לטובת ההכרעה המקצועית".

67. נוכח האמור, סבורני, כי הותרת תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבלט בפרשת הרפז פתוח ברישומי המשטרה, הינה כשל הרובץ על כתפי פרקליטות המדינה, ואין לזקוף אותו, ולו בשמץ, לחובתו של ד"ר מנדלבלט.

מעורבותו של ד"ר מנדלבליט במינויו של ממלא מקום פרקליט המדינה

68. המתלוננים הלינו על התנהלותו של ד"ר מנדלבליט לאחר סיום כהונתו של עו"ד ניצן, בכל הנוגע למינוי ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה. בעניין זה נטען, כי ד"ר מנדלבליט ניסה להכתיב לשר אוחנה, בלי שום בסיס בחוק, מועמד משלו לתפקיד ממלא המקום וביקש להטיל וטו על מועמדו של השר בשם "מניעה משפטית" שאיננה קיימת. עוד נטען, כי ד"ר מנדלבליט ובכירי הפרקליטות עשו כמיטב יכולתם לחסום את הארכת מינויו של עו"ד אלדד, כפי שאכן קרה באמצעות צו של שופט בית המשפט העליון, שאף הוא ניתן, לפי הטענה, ללא בסיס חוקי.

69. ד"ר לימון פירט באריכות בהתייחסות המשלימה את אופן טיפולו של ד"ר מנדלבליט בסוגיית מינוי ממלא מקום פרקליט המדינה, והבהיר, כי התנהלותו היתה עניינית ומקצועית ונבעה מתוך מטרה להגן על האינטרס הציבורי ועצמאותם של שומרי הסף. עוד נטען על ידי ד"ר לימון, כי העמדות המשפטיות בנושא זה גובשו בהיוועצות עם עו"ד נזרי ועו"ד זילבר, ובהסתמך על פסיקת בית המשפט העליון בנושא.

70. מהשתלשלות העניינים שפורטה בפני כאמור עולה, כי ביום 17.12.2019, הודיע השר אוחנה, כי החליט למנות לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה את המשנה לפרקליט מחוז מרכז (פלילי), עו"ד בן ארי, וזאת הגם שד"ר מנדלבליט לא סבר כי היא מתאימה למלא את התפקיד. על המינוי הוגשו לבג"ץ שתי עתירות התוקפות את החלטת שר המשפטים, בעקבותיהן הודיעה עו"ד בן ארי, ביום 20.12.19, כי היא חוזרת בה מהסכמתה לשמש בתפקיד.

71. בהמשך, ביום 2.2.2020, הודיע השר אוחנה על מינויו של עו"ד אלדד לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה. למרות התנגדותו הראשונית של ד"ר מנדלבליט למינוי, שלח האחרון, ביום 5.2.2020, מכתב לחברי הנהלת הפרקליטות, בו מסר, כי החליט, לא בלי היסוס, כי במצב הדברים ששרר באותה העת, הוא לא יעמוד על התנגדותו למינויו של עו"ד אלדד לתפקיד. זאת, כדי להישמר מפגיעה בעבודת פרקליטות המדינה ובאמון הציבור, ולנוכח האינטרס בשילוב כוחות והתמקדות באתגרים שעמדו באותה העת בפני מערכות החוק והמשפט.

72. על רקע התקרבות תום תקופת שלושת חודשי מילוי המקום של עו"ד אלדד בתפקיד פרקליט המדינה, שלח ד"ר מנדלבליט, ביום 23.4.2020, מכתב לנציב שירות המדינה, אליו צורפה חוות דעתה של עו"ד זילבר, אשר הבהירה כי לאור חילופי הגברי, שהיו

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)
משרד המשפטים

צפויים זמן קצר לאחר מכן בתפקיד שר המשפטים, קיימת מניעה משפטית להאריך את כהונת עו"ד אלדד בעת ההיא. כמו כן, התייחס מכתבו של ד"ר מנדלבליט לכשלים בהתנהלותו של עו"ד אלדד בתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה.

73. ביום 30.4.2020, הוגשה עתירה לבג"ץ בקשר להארכת כהונתו של עו"ד אלדד (בג"ץ 2740/20 עו"ד עירית אדרי נ' שר המשפטים), במסגרתה הוצא צו ארעי, שמנע את הארכת כהונתו בתפקיד. לנוכח זאת, ביום 2.5.2020, הסתיימה כהונתו בתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה, והוא שב למלא את תפקיד מנהל המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה. העתירה נמחקה ביום 18.5.2020 נוכח חילופי הגברי בתפקיד שר המשפטים.

74. עיינתי עיין היטב בהשתלשלות העניינים הנ"ל, ולא מצאתי כי נפל פגם בהתנהלותו של היועץ המשפטי לממשלה, בכל הנוגע למינוי ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה, ואסביר.

75. בין אם שר המשפטים נדרש לשמוע את עמדתו של היועמ"ש במינוי ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה, ובין אם לאו, לא מצאתי כל פגם בעובדה שהיועמ"ש התעקש להביע את עמדתו בנושא, אשר, כאמור לעיל, נדחתה פעמיים על ידי השר אוחנה (בעת מינויה של עו"ד בן ארי ובעת מינויו של עו"ד אלדד).

76. יתרה מכך, סבורני, כי במקרים בהם סבור היועמ"ש, כראש התביעה הכללית, כי שר המשפטים מתכוון למנות אדם אשר, מסיבה כזו או אחרת, אינו מתאים למילוי התפקיד, מחובתו להציף עניין זה בפני השר, ובהקדם האפשרי.

77. לעניין הטענה בנוגע להתנגדותו של ד"ר מנדלבליט להארכת כהונתו של עו"ד אלדד, הרי שזו נסמכה, בין היתר, על חוות דעתה של עו"ד זילבר. הנושא הועלה אף בפני בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק, שנדרש, כאמור, לסוגיה.

78. משכך, אין בידי לדוק בטענה זו בשנית.

79. עם זאת, למעלה מן הצורך, ולנוכח מהות הטענה ורגישותה הציבורית, ועל מנת שלא להותיר אבן לא הפוכה, מצאתי לשמוע גם את עו"ד אלדד בנושא, שבידו, על פי התלונה, מצויים הנתונים הצריכים לבירורה.

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ס)
משרד המשפטים

80. אשר כן, זומן עו"ד אלדד לנציבות ביום 19.7.2020. משנבצר ממנו להגיע לנציבות, נדחתה הפגישה ליום 26.7.2020, ושוב, על פי בקשתו ומנסיבותיו האישיות, נדחתה הפגישה בנציבות ליום 9.8.2020.

81. ביום 5.8.2020 פנה עו"ד אלדד בכתב וציין כי הגשת התלונה בעניינו נעשתה שלא מטעמו, כמי שלכאורה נפגע במישרין מההתנהלות שתוארה על ידי המתלוננים, המסתפחים למעשה לעניין לא להם, וזאת, כשהאדם, שלשיטתם, הוא לכאורה בעל העניין עצמו, לא העלה אותו. עו"ד אלדד מסר עוד, כי בשל שורה של שיקולים, הוא לא מצא מקום להעלות בפניי, עניינים הנוגעים למחלוקות ולמתחים בין בעלי תפקידים במשרד המשפטים ואינם נוגעים לתפקידו של היועץ המשפטי לממשלה כמייצג המדינה בערכאות, וכי בנסיבות אלו לא נוצר, כך עו"ד אלדד במכתבו, "כורח השעה", אשר יחייב את הנציבות, לאחר החלטתי בתלונה 208/20, להוסיף ולהידרש שוב לעניין.

82. עו"ד אלדד הוסיף וציין, כי מאז סיום תפקידו כמ"מ פרקליט המדינה מתקיימים יחסי עבודה תקינים, לכל הדעות, בין ד"ר מנדלבליט לבינו, כמנהל מחלקה בפרקליטות המדינה. לדברי עו"ד אלדד, ד"ר מנדלבליט פועל מולו, במסגרת סמכויותיו, ומכיר באחריותו הכבדה כלפי בתי המשפט, הציבור וכלפיו, ובשמו כראש התביעה הכללית. במסגרת זו, כך עו"ד אלדד, נערכו דיונים בהם הסתמך ד"ר מנדלבליט על דבריו והערכתו המקצועית של עו"ד אלדד בהעמדה לדין של אישי ציבור ובתיקים אחרים בעלי משמעות גדולה וכבדת משקל.

83. נוכח המפורט לעיל, סיכם עו"ד אלדד, ספק בענינו אם יוכל לסייע בעניין הנזכר בתלונה, והוא יודה לי אם אשקול, בשנית, אם יש מקום להמשיך ולהידרש לעניין בכלל, ולפגישתנו בעניין זה, בפרט.

84. **באלה הדברים, אין בידי לקבל התלונה בנושא זה.**

85. **הנני לסיים אפוא טיפולי בתלונה, לא מבלי להודות על שימת ליבכם למצב דברים בלתי רצוי, שמתקיים נוכח אי מינויו מראש של ממלא מקום לפרקליט המדינה, שראוי לעתיד לתקנו.**

בכבוד רב,

דוד רוזן, נציב

02

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה
ת.ד. 29216 מיקוד 6129102 תל אביב טל

דואר אלקטרוני : Nabtam@justice.gov.il

נספח ע/8

פניית העותרת לשר המשפטים

דאז מיום 20.8.2020

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

ל' באב, התש"ף, 20/8/2020

לכבוד

חה"כ אבי ניסנקורן

שר המשפטים

משרד המשפטים

א.נ.,

הנדון: בקשה למינוי ממלא מקום לתפקיד פרקליט המדינה

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") אנו מתכבדים לפנות אליך בבקשה כי תשתמש בסמכות הקנויה לך לפי חוק, ותמנה ממלא מקום לתפקיד פרקליט המדינה. זאת לנוכח התמשכותו הבלתי רצויה של מצב עניינים בלתי רצוי בו המכהן בתפקיד הוא גם היועץ המשפטי לממשלה; וכן לנוכח האמור בחוות דעתו של נציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, בדבר חשיבות העצמאות של תפקיד זה, אשר מהווה את אחד משומרי הסף החשובים במערכת אכיפת החוק והחשש מפני פגיעה האפשרית בזכויות אזרח במדינת ישראל, וכן החשש מפני מצב בו אחד מהתפקידים הללו עלול להידרש לחומרי חקירה של התפקיד האחר, העלולה לנבוע מניגוד העניינים האינהרנטי שבין תפקיד היועמ"ש (והתובע הכללי), לבין פרקליט המדינה. והכל כמפורט כדלקמן:

1. פרקליט המדינה מהווה את אחד משומרי הסף וגורמי אכיפת החוק החשובים ביותר במדינת ישראל, מתפקידיו השונים, אשר עיקרם הוא הנחיית יחידות הפרקליטות השונות בעניינים משפטיים פרטניים (כגון בתיקים בעלי חשיבות מיוחדת או כאלה שעל פי דין נדרש בעניינים אישור פרקליט המדינה) ובעניינים עקרוניים (כגון גיבוש הנחיות וקביעת מדיניות התביעה בתחומים שונים), וכן בנושאים ניהוליים (כגון הקמת יחידות חדשות, שינויים ארגוניים וכיו"ב).

2. מתוך כך, ברי כי עצמאות תפקידו היא ראשונה במעלה. לעניין זה, התייחס היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט, כאשר ביום 17.12.2019, כתב לקודמך בתפקיד, מר אמיר אוחנה, מכתב בו התייחס למינוי מילוי מקום פרקליט המדינה, ובו ציין כי "המאפיינים המיוחדים של משרה זו, בדגש על אכיפת החוק, באים לידי ביטוי גם בדרך המינוי לה, שנקבעה שבאופן שיש בו כדי להבטיח את העצמאות המקצועית של פרקליט המדינה ואת אי-תלותו ברשויות השלטון להן הוא משמש כשומר סף" (פס' 2 למכתב).

העתק מכתב היועץ המשפטי לממשלה לגבי מינוי מילואי מקום פרקליט המדינה, מיום 17.12.2019, מצורף ומסומן כנספח "א"

3. כזכור, החל מיום 16.12.2019, בו הסתיימה כהונתו של פרקליט המדינה לשעבר, עו"ד שי ניצן, משרת פרקליט המדינה לא מאויישת באופן קבוע.

4. ביום 17.12.2019, הודיע שר המשפטים הקודם, אמיר אוחנה, כי ימנה לתפקיד ממלאת מקום

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

פרקליט המדינה את עו"ד אורלי בן ארי, המשנה לפרקליטת מחוז מרכז (פלילי). נגד מינוי זה הוגשה עתירה (על ידי התנועה והח"מ), בבג"ץ 8410/19 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים** (פורסם בנבו, מיום 1.1.2020), נוכח החשש הכבד משיקולים זרים שהובילו למינוי זה, נוכח כי מר אוחנה היה בזמנו שר זמני בממשלת מעבר, וכן לנוכח העובדה כי היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר מנדלבליט, טען כי המינוי אינו תקין ונגוע בחוסר סבירות קיצוני. בגין עתירה זו, בית המשפט נתן צו ארעי המשהה את מינויה של עו"ד בן ארי. בעקבות זאת, ביום 20.12.2019, הודיעה עו"ד בן ארי כי היא מוותרת על מינויה.

5. בחלוף כחודש, ביום 2.2.2020, מונה עו"ד דן אלדד, מי שניהן באותה תקופה כמנהל המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה. לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה לתקופה של כשלושה חודשים כפי הקבוע בסעיף 23א(ב) לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 (להלן: "**חוק המינויים**"). בחלוף שלוש החודשים, ביקש שר המשפטים אוחנה להאריך את כהונתו של עו"ד אלדד בשלושה חודשים נוספים, ובכפוף לחוות דעת שאמור היה ליתן אז נציב שירות המדינה, הפרופ' דניאל הרשקוביץ.

6. והנה, ביום 23.4.2020, בסמוך לקבלת ההחלטה, פנה היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד ד"ר מנדלבליט לנציב במכתב בו טען כי קיימת מניעה משפטית להאריך את כהונתו של עו"ד אלדד, והיות ולדידו זה אינו מתאים לכהן בתפקיד זה, מאחר ש"התגלו כשלים ערכיים, מקצועיים וניהוליים בעבודתו"¹.

7. ביום 30.4.2020, הוגשה עתירה נגד הארכת מינויו של עו"ד אלדד בבג"ץ 2740/20 **עו"ד עירית אדרי נ' שר המשפטים** (פורסם בנבו, מיום 4.5.2020), במסגרתה ניתן צו ארעי, ביום 30.4.2020, אשר מנע את הארכת כהונתו של עו"ד אלדד כממלא מקום פרקליט המדינה, ומונע את מינויו של ממלא מקום אחר עד למתן החלטה אחרת בעתירה.

8. **מתוך כך, ביום 1.5.2020, פקעה כהונתו של עו"ד אלדד כממלא מקום כפרקליט המדינה מבלי שהוארכה.**

9. לנוכח כך, הודיע ביום 3.5.2020 היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט כי הוא ממנה את עצמו גם כממלא מקום פרקליט מדינה. **ד"ר מנדלבליט הבהיר אז כי מדובר בפתרון ביניים, בדומה לתקופת הביניים בין סיום תפקידו של עו"ד ניצן להתחלת תפקידו של עו"ד אלדד.**

¹ראה: <https://1pyiuo2cyzn53c8ors1kwg5l-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2020/04/%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%A2%D7%94-%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%98%D7%99%D7%AA-%D7%91%D7%94%D7%90%D7%A8%D7%9B%D7%AA-%D7%AA%D7%A7%D7%95%D7%A4%D7%AA-%D7%9E%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%99-%D7%94%D7%9E%D7%A7%D7%95%D7%9D-%D7%A9%D7%9C-%D7%9E%D7%9E%D7%9C%D7%90-%D7%9E%D7%A7%D7%95%D7%9D-%D7%A4%D7%A8%D7%A7%D7%9C%D7%99%D7%98-%D7%94%D7%93%D7%99%D7%A0%D7%94.pdf>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

10. ביני לביני, ביום 2.3.2020 התקיימו בחירות לכנסת ה-23, וביום 17.5.2020 הושבעה הממשלה ה-35. בהסכם הקואליציוני שבין סיעות כחול לבן והליכוד, הוסכם כי במשך 100 הימים הראשונים לכהונת הממשלה לא יתבצעו כל מינויי בכירים. **יחד עם זאת, לא התייחס ההסכם לסוגיית מינוי ממלאי מקום.**

11. חלף הזמן, וביום ביום 19.8.2020, פורסמה חוות דעתו של נציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, השופט בדימוס דוד רוזן, המתמייחסת לכפל התפקידים בהם אותו היועץ המשפטי לממשלה מנדלבליט.

12. בחוות דעת זו, קבע הנציב רוזן כי **אין לקבל** את התלונה בשם יו"ר "חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי", כי נחוצה בדיקה מיידית של התנהלות הפרקליטות והיועמ"ש. התלונה הוגשה על רקע כפל התפקידים של היועמ"ש המשמש במקביל כממלא מקום פרקליט המדינה, ועל הרקע הסברות כי קיימת הקלטה מוכמנת של ד"ר מנדלבליט, מימו כפרקליט צבאי ראשי בפרשה המכונה "פרשת הרפז". רוזן קבע כי לא נמצא טעם לפגם בהתנהלותו של ד"ר מנדלבליט, בכל הנוגע למינוי ממלא מקום למשרת פרקליט המדינה, וכן, כי לא נמצא טעם לפגם בהתנהלות הפרקליטות או של ד"ר מנדלבליט ב"פרשת הרפז".

13. **עם זאת, רוזן ציין כי מצב הדברים הנתון בו ד"ר מנדלבליט משמש הן כיועץ המשפטי לממשלה והן כממלא מקום פרקליט המדינה, מציפה קושי אשר ראוי להסדירו, כפי שיפורט להלן.**

14. כך למשל, רוזן ציין שהמצב בו ד"ר מנדלבליט מכהן בשני התפקידים הללו, "יש בו כדי לפגוע בעצמאות במקצועית הנדרשת מכל אחד מנושאי התפקידים" (פס' 51 להחלטה). רוזן ציין שלפגיעה בעצמאות התפקידים הללו יש משנה חשיבות בעת העמדתו לדין של ראש ממשלת ישראל (שם).

15. יתרה מזאת, רוזן הוסיף כי "מצב לפיו היועץ המשפטי לממשלה, ראש התביעה בישראל, נושא, הלכה למעשה, בסמכויותיו של פרקליט המדינה, עלול לעורר קושי עקרוני-נורמטיבי במספר היבטים, ובכלל זה מקום בו על פרקליט המדינה להידרש לחומר חקירה בעניינו של היועמ"ש, ולהפך" (פס' 49 להחלטה).

16. הוזה אומר, ייתכן מצב בו כפל התפקידים של ד"ר מנדלבליט עלול להביא אותו למצב בו הוא נמצא בניגוד עניינים. לעניין זה, התייחסה הפסיקה בקביעתה כי "כלל יסוד הוא בשיטתנו המשפטית כי אסור לו לעובד הציבור להימצא במצב בו קיימת אפשרות ממשיית של ניגוד עניינים" [פס' 569 לבג"ץ 531/79 סיעת "הליכוד" בעיריית פתח-תקוה נ' עיריית פתח תקווה (פורסם בנבו, מיום 14.1.1980)].

17. לעניין זה, נתכבד לציין כי הכלל בדבר האיסור להימצא בניגוד עניינים, הוא אחד מעקרונות היסוד של השיטה, וכן הוא מהווה את אחד מכללי הצדק הטבעי שלא נוכל בלעדיהם. הכלל

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

אינו מתייחס למצב מובהק של ניגוד עניינים – אלא קובע כי די בחשש לקיומו של ניגוד עניינים על מנת שיקום צורך בנטרול מצב זה.

18. מן הכלל אל הפרט, התייחס הנציב רוזן אף לפגיעה האפשרית העשויה להתקיים לנוכח כפל התפקידים בו אוהז היועמ"ש מנדלבליט, אשר עשוי למנוע את גישתו של האזרח להגיש ערר על החלטות פרקליט המדינה.

19. זאת לנוכח הקבוע בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לפיו ערר על החלטת פרקליט המדינה שלא להעמיד לדין, מוגש על ידי המתלונן ליועץ המשפטי לממשלה (פס' 50 להחלטה). הוזה אומר, במקרה של כפל כובעים זה, המבקש לערור על החלטות פרקליט המדינה – מוצא עצמו מערער בפני אותו אדם בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה. בכך עשויה להפגע אחת מזכויות היסוד של מתלונן בכל הנוגע להחלטות מערכת אכיפת החוק, בדבר אי העמדה לדין.

20. הנה כי כן, ומשנאמרו דברים אלו, נזכיר כי על אף האמור בהסכמים הקואליציוניים שבין מפלגות כחול לבן למפלגת הליכוד, הרי שמתוקף סמכותך כשר המשפטים למנות ממלא מקום לתפקיד פרקליט המדינה, כל עוד נתפנתה משרה זו או כי נבצר מנושא משרה המשמש בתפקיד זה להשתמש בסמכותו או למלא את תפקידו. כך קובע סעיף 23א(ב) לחוק המינויים:

"נתפנתה משרתו של נושא משרה או נבצר ממנו להשתמש בסמכותו או למלא את תפקידו, רשאי השר שעם משרדו נמנית המשרה (בסעיף זה – השר), בהתייעצות עם נציב השירות, להטיל על עובד מדינה אחר למלא את התפקיד, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים."

21. בנסיבות העניין, נוכח כפל התפקידים, נוכח חלופ הזמן, נוכח מראית העין הציבורית והפגיעה האפשרית באמון הציבור, וכן לנוכח האמור בהחלטתו של כבוד השופט רוזן, נתכבד לפנות אליך בבקשה כי תשתמש בסמכותך על פי חוק וכי תמנה בהקדם האפשרי ממלא מקום לתפקיד פרקליט המדינה במקומו של היועץ המשפטי לממשלה עוה"ד ד"ר אביחי מנדלבליט.

22. לטיפולך המהיר ולעדכונו בהחלטתך, נודה.

בכבוד רב,

אביתר אילון, עו"ד

מחלקת ליטיגציה מנהלית

התנועה למען איכות השלטון בישראל

תומר נאור, עו"ד

מנהל האגף המשפטי

התנועה למען איכות השלטון בישראל

נספח

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, י"ט כסלו תש"פ

17 דצמבר 2019

מס' מסמך: 004-99-2019-026208

(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

ח"כ אמיר אוחנה

שר המשפטים

שלום רב,

הנדון: מינוי עו"ד אורלי בן-ארי לתפקיד ממלאת מקום פרקליט המדינה

סמך: מכתבי מיום 2.12.2019

במכתבי שבסימוכין הצגתי בפניך את חוות דעתי המשפטית בנוגע למינוי ממלא מקום פרקליט המדינה.

בתמצית אזכיר את עיקרי חוות הדעת:

1. משרת פרקליט המדינה היא בעלת מאפיינים מיוחדים. מדובר במי שעומד בראש פרקליטות המדינה, אשר משמש כאחד מראשי מערכת אכיפת החוק והתביעה הכללית, שני רק ליועץ המשפטי לממשלה. במסגרת תפקידו, ממונה פרקליט המדינה על כלל פרקליטות המחוז ומחלקות פרקליטות המדינה, והוא מתווה מדיניות משפטית בתחום אכיפת החוק בכפוף להנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

2. המאפיינים המיוחדים של משרה זו, בדגש על תחום אכיפת החוק, באים לידי ביטוי גם בדרך המינוי לה, שנקבעה באופן שיש בו כדי להבטיח את העצמאות המקצועית של פרקליט המדינה ואת אי-תלותו ברשויות השלטון להן הוא משמש כשומר סף. בהתאם לכך, נקבע בהחלטת הממשלה מס' 1585 מיום 29.2.2004 ובהחלטת הממשלה מס' 2077 מיום 22.7.2007, כי המינוי למשרת פרקליט המדינה יעשה באמצעות ועדת איתור מיוחדת, שבראשה עומד היועץ המשפטי לממשלה.

3. לפי החלטת הממשלה מס' 1585: "על המועמד להיות בעל יושר אישי ואינטלקטואלי, ובעל רמה מקצועית גבוהה ביותר ובקיאות בתחומי דיני העונשין ובתחומי המשפט החוקתי והמינהלי, וכן בעל תכונות אישיות של מנהיגות משפטית ושל יכולת ארגון של המערכת עליה הוא מופקד".

היועץ המשפטי לממשלה

4. הרגישות הנובעת בשגרה למינויו של פרקליט המדינה, מקבלת בימים אלה משנה תוקף, נוכח היותו מופקד אף על עבודת הפרקליטות בכל הנוגע לתיקי ראש הממשלה, וכן בכל הנוגע לתיקים אחרים הנוגעים לנבחרי ציבור בשלטון המרכזי. היבטים אלה מחזקים באופן מיוחד את הרגישות והייחודיות של קבלת החלטה בנוגע למינוי ממלא מקום פרקליט מדינה בימים אלה, ואת הצורך בהקפדה על הליך בחירה שיבטיח את עצמאותו המקצועית ואת אי-תלותו ברשויות השלטון.
 5. יובהר כי הרגישות המתוארת אינה פוחתת נוכח העובדה שמדובר בממלא מקום בלבד, הואיל וממלא מקום פרקליט המדינה מחזיק במלא הסמכויות הנתונות לפרקליט המדינה עצמו. כן יצוין כי במצב הפוליטי הקיים, אין לדעת מה יהיה משך התקופה בה ישמש ממלא המקום בתפקידו, ואין לשלול את האפשרות כי מדובר יהיה בחודשים ארוכים.
 6. מכלול המאפיינים המפורטים של תפקיד פרקליט המדינה, וההיבטים עליהם הוא מופקד בתחום אכיפת החוק מחייבים, במיוחד בנסיבות הייחודיות והחריגות הקיימות בעת הזו, כי ההשפעה הפוליטית על מינוי ממלא המקום תהא מצומצמת ותחומה ככל הניתן. זאת, באופן שיבטיח את עצמאותו של ממלא המקום, את אי-תלותו בגורם הממנה, ואת אמון הציבור בטוהר השיקולים העומדים בבסיס המינוי.
 7. בהעדר ועדה מעין זו בקשר למינויו של ממלא מקום, נקבע בחוות הדעת כי יש לכוון מנגנון חלופי, גם אם מצומצם יותר, שישמש לאותה מטרה. לכל הפחות, נדרש כי המועמד שישקל למינוי לתפקיד יהיה מקרב עובדי הפרקליטות הבכירים ביותר, כך שמי שימלא את התפקיד יהיה בעל הניסיון והכישורים המתאימים לתפקיד זה, וכי טרם הפעלת סמכות המינוי, יקיים שר המשפטים היועצות ביועץ המשפטי לממשלה, אשר משמש כתובע הכללי העומד בראש מערכת אכיפת החוק.
 8. בנסיבות העניין, ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון בסוגיות דומות, משקלה של עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר למי שימלא את מקומו של פרקליט המדינה יהיה רב ומשמעותי, וניתן יהיה לסטות ממנה רק בהתקיים טעם מהותי בעל משקל מיוחד.
- בהמשך לחוות הדעת האמורה, קיימנו בשבועיים האחרונים מספר פגישות, בהן נדון נושא המינוי של ממלא מקום לפרקליט המדינה. זאת, לאחר שראיינת מספר מועמדים עליהם החלטת מקרב עובדי פרקליטות המדינה. בפגישות אלו גם הבהרתי לך, ואני שב ומדגיש את הדברים כעת, כי אין חולק על נקודת המוצא, לפיה הסמכות למינוי ממלא המקום נתונה לך על פי החוק, וכי זהו תפקיד לסייע בידך ליישם את סמכותך לפי דין.

היועץ המשפטי לממשלה

כפי שהודעת לי הבוקר, החלטת למנות תפקיד את המשנה לפרקליטת מחוז מרכז (פלילי), עו"ד אורלי בן ארי.

לעמדת, שהוצגה בפניך בפגישותינו, מינוי זה חורג באופן קיצוני ממתחם הסבירות ולפיכך קיימת מניעה משפטית באישורו. להלן אבקש לפרט את נימוקיי לעמדה זו.

כפי שהובהר בחוות דעתי שבסימוכין, ממלא מקום פרקליט המדינה נדרש להיות פרקליט מהדרג הבכיר ביותר, בעל ניסיון וותק רב, שמלא מספר תפקידים ניהוליים בכירים. יש להעדיף לתפקיד זה את מי ששימש קודם לכן כמשנה לפרקליט המדינה או לכל הפחות כפרקליט מחוז. תפקידים אלה מכשירים את הממלא אותם לעמוד בראש פרקליטות המדינה, גם אם כממלא מקום, ולנהל את היחידה הגדולה והמורכבת הזו, שמונה כאלפיים עובדים, מתוכם כאלף ומאה פרקליטים, וזאת עד למינוי פרקליט מדינה קבוע. הדרישה האמורה איננה קיימת בהכרח ביחס למינוי קבוע לתפקיד פרקליט המדינה, לנוכח קיומו של תהליך סדור של בחינה על-ידי ועדת איתור מקצועית, בראשות היועץ המשפטי לממשלה, באופן המאפשר לשקול קבוצת מועמדים רחבה יותר. אולם, במינוי ממלא מקום לפרקליט המדינה, בו לשר המשפטים קיים תפקיד משמעותי יותר, נדרש כאמור כי המועמד יהיה מקרב הדרג הבכיר ביותר בפרקליטות.

בנוסף לכך, על המועמד להיות מעורה היטב בתהליכים המתקיימים כבר בפרקליטות, כך שיוכל להמשיך ולטפל בנושאים המרכזיים שעומדים על הפרק בתחום אכיפת החוק. עליו להיות אחראי, אמין, יסודי וממלכתי.

כפי שפירטתי במסגרת פגישותינו, בשים לב לדרישות ההכרחיות לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה, עמדתי היא כי עו"ד שלמה (מומי) למברגר – עליו המלצתי בפניך לתפקיד זה – עולה על עו"ד בן ארי, שאותה בחרת למנות לתפקיד, בפער גדול ומשמעותי ביותר מבחינת ההתאמה לתפקיד המדובר.

התאמתו של עו"ד למברגר לתפקיד באה לידי ביטוי במגוון רחב של הקשרים: מגוון התפקידים הניהוליים הבכירים אותם מלא בפרקליטות המדינה, בהם תפקידו הנוכחי כמשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים, במסגרתו הוא אחראי על כלל החטיבה הפלילית; מידת ההיכרות שלו עם הנושאים המרכזיים שעומדים על הפרק בתחום אכיפת החוק היא גבוהה ביותר; וכנגזר מכך, היכולת שלו להבטיח רציפות מקצועית, ניהולית ומנהיגותית בתקופה הלא הקצרה שיכולה לחלוף עד מינוי פרקליט מדינה.

כאמור בחוות דעתי שבסימוכין, שר המשפטים בהחלט מוסמך היה שלא לקבל את המלצתי למינוי עו"ד למברגר, ובלבד שהיו לכך נימוקים משכנעים. במסגרת שיחותינו, ואף בהחלטתך שפורסמה ברבים, לא הוצגו כל נימוקים בעניין זה.

היועץ המשפטי לממשלה

כפי שפירטתי במסגרת פגישותינו, על אף עמדתו בדבר התאמתו הרבה של עו"ד למברגר למשרת ממלא המקום מכל הטעמים שפורטו, ישנם מועמדים נוספים מבין שורות ההנהלה הבכירה של פרקליטות המדינה אותם ניתן היה לשקול למנות לתפקיד ממלא המקום. הכוונה היא לכאלה שמילאו מגוון תפקידים ניהוליים בכירים, כפרקליטי מחוז וכמשנים לפרקליט המדינה, ואשר עמדו בראש יחידות המונות עשרות רבות של פרקליטים ועובדים ואף מעבר לכך.

אולם, לצערי, החלטת לבחור לתפקיד זה, על משמעותו הדרמטית לאכיפת החוק, מועמדת שאינה מקרב הדרג הבכיר ביותר בפרקליטות המדינה ואשר אינה עונה לעמדתו לאמות המידה הנדרשות למילוי תפקיד זה.

אין חולק על העובדה שעו"ד בן ארי היא פרקליטה ותיקה, ולה זכויות רבות בפרקליטות. היא אף משמשת בתפקיד ניהולי בפרקליטות מחוז מרכז (פלילי). אולם, יש לזכור כי אין מדובר בתפקיד מהדרג הבכיר ביותר בפרקליטות המדינה. תפקיד משנה לפרקליט מחוז ודאי אינו אחד התפקידים "הטבעיים" מהם ימונה פרקליט המדינה, קל וחומר לא ממלא מקומו שתכליתו מטבעה היא, ככלל, שימור המצב הקיים.

לכך נוסיף, במישור הפרטני כי למעשה, עו"ד בן ארי התמודדה שלוש פעמים על תפקידים מהדרג הבכיר ביותר בפרקליטות המדינה, אך לא נבחרה לאף אחד מתפקידים אלו.

על רקע האמור, עם כל ההערכה לעו"ד בן ארי, בכל אחד ואחד מהפרמטרים הרלוונטיים שהזכרתי לעיל – היא לא מקיימת את הדרישות ההכרחיות לתפקיד ממלא מקום פרקליט המדינה.

חשוב לחזור ולהדגיש כי אינני חולק על כך שלפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, זוהי סמכותו של שר המשפטים למנות את ממלא מקום פרקליט המדינה. בדיוק כפי שאין מחלוקת על כך שלפי החוק זוהי סמכות הממשלה למנות את היועץ המשפטי לממשלה ואת פרקליט המדינה.

יחד עם זאת, בכל הכבוד, לאור המאפיינים המיוחדים של התפקידים הללו, המהווים שומרי סף של מדיניות הממשלה, ואשר עומדים בראש התביעה הכללית שאחראית בין היתר לטיפול בתיקים של נבחרי ציבור, נקבעו על-ידי הממשלה שורה של הסדרים שהמטרה שלהם להבטיח את העצמאות של המועמדים שייבחרו לתפקידים הללו ואת ההיבטים המקצועיים בבחירתם. זאת, באמצעות קביעת מנגנון מסנן עצמאי מהדרג הפוליטי.

ההסדרים האלה, לגבי בעלי התפקידים הקבועים, לא נקבעו "לפנים משורת הדין". אלא מבטאים את הצורך בהגנה על עצמאות ראשי מערכת אכיפת החוק.

במקרה של ממלא מקום פרקליט המדינה לא קיים, אמנם, הסדר פרטני שקבוע בחוק או בהחלטת ממשלה (בשונה מאיוש תפקיד ממלא מקום היועץ המשפטי לממשלה שביחס אליו קיים הסדר

היועץ המשפטי לממשלה

מפורש בהחלטת הממשלה על דרכי מינוי היועץ המשפטי לממשלה, הקובעת חובת היועצות בוועדת האיתור לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, בראשה עומד שופט בדימוס של בית המשפט העליון). אולם, עקרונות המשפט המנהלי ממשיכים לחול ובהיקש ישיר מאותם הסדרים, הם מחייבים מתן משקל כבד מאוד לעמדת הגורם המקצועי והעצמאי הבכיר הנוגע לעניין, במקרה זה – היועץ המשפטי לממשלה.

ראוי גם להזכיר הקשר רלוונטי נוסף – מינוי הפרקליט הצבאי הראשי, שביחס אליו אימצה הממשלה את המלצות ועדת טירקל וצוות היישום של המלצות ועדה זו בראשות ד"ר יוסף צ'חנובר, וקבעה כי מינוי זה יעשה בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. קביעה זו מבטאת אף היא את החשיבות הגלומה בכך שמינויים של שומרי סף יכול מרכיב עצמאי מסונן, בצד סמכות המינוי הנתונה לגורם המיניסטרילי.

כפי שהבהרתי במכתבי שבסימוכין, ממלא מקום פרקליט המדינה מחזיק במלוא הסמכויות של פרקליט המדינה החל מיזמו הראשון בתפקיד. הוא ידרש לעסוק בתיקים של נבחר ציבור. כן ידרש לעסוק בהיבטים משפטיים שונים שקשורים להחלטה על העמדת ראש הממשלה לדין; בסוגיות משפטיות שיעלו אגב הבחירות הקרבות (פסילת רשימות, ענייני תעמולה); וכיוצא בזה סוגיות רגישות, שביחס אליהן קיימת חובה מוגברת להבטיח את עצמאות ואי-תלותו של בעל התפקיד, ומעל לכל את מראית העין הציבורית של העצמאות ואי-התלות.

בנוסף, אבקש להדגיש כי מדובר במינוי לתקופה קצרה של שלושה חודשים, שבסופה ידרש השר להחליט אם להאריך את מינויו של ממלא המקום בשלושה חודשים נוספים או למנות אחר במקומו. קיומה של קדנציה קבועה וקצובה היא ערובה חיונית לעצמאות שומרי הסף, ולמניעת אי תלותם בדרג הפוליטי, על מנת למנוע חשש כי יושפעו בהחלטותיהם מהרצון להמשיך ולמלא את תפקידם, כמו גם חשש מפני מראית עין של השפעה כאמור. ערובה חיונית זו לא מתקיימת במקרה הנוכחי, דבר המחזק עוד יותר את הצורך בקיום מנגנון שיבטיח את עצמאותו של הגורם המתמנה באמצעות הליך המינוי, למצער באמצעות הסכמת היועץ המשפטי לממשלה למינוי.

טרם חתימת מכתב זה הגיע לידיי מכתבו מהיום של נציב שירות המדינה בנושא מילוי חובת ההיועצות בקשר למינוי שבנדון. כאמור במכתב זה, הגם שמבחינה פורמלית התקיימה חובת ההיועצות לפי סעיף 23א(ב) לחוק שירות המדינה (מינויים), הרי שעמדתו של נציב שירות המדינה היא שלעת הזו, יש להטיל את התפקיד על עובד מדינה בדרג הבכיר ביותר בפרקליטות, המוסכם על היועץ המשפטי לממשלה. זאת, כדברי נציב שירות המדינה: "בשל מאפייניה הייחודיים של המשרה, מיקומה במבנה הארגוני במשרד, ומשיקולי טובת המערכת והמשך ההתנהלות התקינה של הפרקליטות". כפי שמציין הנציב בקשר למינויה של עו"ד בן ארי: "בהיותה משנה לפרקליטת מחוז מרכז (פלילי), היא לא נמנית על הדרג הבכיר בהיררכיה הארגונית, דבר שעלול לערער את תפקודה

היועץ המשפטי לממשלה

התקין של הפרקליטות". יצוין כי לא ידוע לי על התייחסות מטעמך לעמדתו של נציב שירות המדינה, שאף היא בעלת משקל משמעותי במינוי המדובר.

לאור כל האמור, לרבות דבריו הנכוחים של נציב שירות המדינה, וכפי שהבהרתי לך בפגישותינו בנושא, עמדת המשפטית היא שבנסיבות העניין, מינויה של עו"ד בן ארי לתפקיד ממלאת מקום פרקליט המדינה חורג באופן קיצוני ממתחם הסבירות, ולפיכך קיימת מניעה משפטית לאשרו.

בברכה
אביחי מנדלבליט

העתק:

פרופ' דניאל הרשקוביץ, נציב שירות המדינה
עו"ד סיגל יעקבי, מ"מ מנכ"לית משרד המשפטים

נספח ע/9

מכתבו של המשיב 2 לראש
המשיבה 1 ולמשיב 3, "חשיבות
איוש משרות בכירות בשירות
המדינה בדרך קבע", מיום
10.12.2020

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ד כסלו תשפ"א
10 דצמבר 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-029080
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ח"כ בני גנץ

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון

שלום רב,

הנדון: חשיבות איוש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע

סמך: מכתבי בנושא שבנדון מיום 3.11.2020; מכתבי לשר לביטחון הפנים מיום 7.12.2020

1. במכתבי שבסמך פניתי אליכם על מנת להבהיר את החשיבות באיוש משרות בכרות בשירות המדינה בדרך קבע. כאמור במכתב, בחלוף למעלה מחצי שנה מיום הרכבת הממשלה, קיים קושי רב במצב בו משרות בכירות עודן מאוישות בדרך של מינוי זמני, לרבות משרות מרכזיות בעלות מאפיינים של שמירת סף. עוד הבהרתי כי ככל שלא יקודם איוש הקבע של משרות אלו, יקום קושי רב להגן על העדר הפעולה מצד הממשלה בהליכים משפטיים העוסקים במינויים אלו.

2. חרף האמור במכתבי, סוגיית האיוש של משרות בכירות כאמור טרם באה על פתרונה באופן מלא. אמנם, מאז מכתבי הקודם, אישרה הממשלה את מינויים של מספר בעלי תפקידים מרכזיים, בהם גם חשב כללי במשרד האוצר ומנכ"ל משרד ראש הממשלה החליפי, אולם, במקרים של בעלי תפקידים מרכזיים אחרים, לא היה מנוס עוד מהתערבות שיפוטית נוכח הימנעות הממשלה מקידום מינויים של מפכ"ל למשטרת ישראל ומנכ"ל משרד המשפטים (בג"ץ 8034/20, פסק דין מיום 3.12.2020; ובג"ץ 7180/20, פסק דין מיום 10.12.2020; בהתאמה). בשתי עתירות אלו, הורה בית המשפט לקדם את המינויים במהירות הראויה. ביחס למינוי מנכ"ל משרד המשפטים, נקבע בפסק הדין כי יש לעשות כן לכל המאוחר עד סוף חודש דצמבר, וביחס למינוי מפכ"ל המשטרה, הבהרתי במכתבי שבסמך מיום 7.12.2020, אל השר לביטחון פנים, כי עליו להעביר את שם המועמד מטעמו לוועדה המייעצת למינוי בכירים, לכל המאוחר, בתוך חודש ממועד פסק הדין.

היועץ המשפטי לממשלה

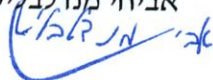
3. יש להצר על מצב בלתי רצוי זה, בו בית המשפט נדרש לחייב את הממשלה בצו שיפוטי, שעה שהממשלה נמנעת מהפעלת סמכויותיה, בניגוד לנדרש על פי דין, לפי פרשנותו של היועץ המשפטי לממשלה. התנהלות כאמור חותרת תחת עקרונות מרכזיים בעבודת הממשלה, בהם עקרון המשילות.
4. אבקש לחזור ולהזכיר כי בצד שתי העתירות האמורות, בהם כבר ניתנו צווים מוחלטים המורים לממשלה לקדם את מינויים של מפכ"ל למשטרת ישראל ומנכ"ל משרד המשפטים, תלויה ועומדת עתירה בנוגע למינוי קבוע של מנכ"ל מועצת הרשות השנייה ושל יו"ר מועצת הכבלים והלוויין (בג"ץ 1257/20), בה יצא צו על תנאי בהסכמת הח"מ; וכן עתירה כללית שעוסקת, בין היתר, בעיכוב מינוי בעלי תפקידים בכירים הדורשים את אישור הממשלה (בג"ץ 5920/20). בעתירה האחרונה, הוציא בית המשפט צו על תנאי המורה לממשלה ליתן טעם מדוע לא יצא צו מוחלט המורה לה "להשלים במהירות הראויה את המינויים של כלל הבכירים בשירות הציבורי הטעונים אישור ממשלה, וזאת לא יאוחר מהמועד שעליו יצהירו ויאשר על ידי בית המשפט". המדינה נדרשת להשיב לכך עד ליום 17.12.2020.
5. בהקשר זה אפנה את תשומת לבכם לכך שבפסק הדין שניתן אתמול בעניין מינוי מנכ"ל משרד המשפטים, קבע בית המשפט – בין היתר – כי "מקובלת עלינו עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה כי הסכמות או מחלוקות קואליציוניות אינן יכולות לגבור על חובת הממשלה והגורמים המוסמכים לפעול לאיוש משרות בכירות במינוי קבע [הדגשה הוספה]".
6. לאור האמור, אני שב ופונה אליכם על מנת שתפעלו בהקדם להשלמת הליכי המינוי של בעלי התפקידים הבכירים בשירות הציבורי הטעונים אישור ממשלה, במהירות הראויה. דהיינו, יש לפעול להבאת המינויים הבשלים לכך לדיון בממשלה כמו גם לבצע כל פעולה מקדמית אחרת אשר נדרשת לשם קידום של מינויים אלו; ובכלל זאת, העברת סמכויותיו של ראש הממשלה לשר אחר ביחס למינויים שהוא מנוע מעיסוק בהם.
7. בהתאם למושכלות יסוד של עבודת ממשלה וכללי המנהל התקין, נדרש כי הממשלה תפעל בעצמה למימוש סמכויותיה בהקשר זה, על מנת להימנע מחזרה על המצב הבלתי רצוי, בו בית המשפט נאלץ, בליט ברירה, להורות לממשלה להפעיל את סמכויותיה.

היועץ המשפטי לממשלה

8. כאמור לעיל, ביום 17.12.2020, תידרש הממשלה להודיע לבית המשפט העליון, במענה לצו על תנאי שהוצא בעתירה בבג"ץ 5920/20, את המועד להשלמת המינויים של כלל הבכירים בשירות הציבורי הטעונים אישור ממשלה. אבקש את התייחסותכם למכתבי זה בדחיפות רבה, לצורך גיבוש המענה הנדרש.

בברכה,

אביחי מנדלבליט

העתק:

מר צחי ברוורמן, מזכיר הממשלה
מר הוד בצר, מנכ"ל משרד ראש הממשלה החליפי
המשנים ליועץ המשפטי לממשלה
עו"ד ענר הלמן, מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה
עו"ד שלומית ברנע-פרגו, היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
עו"ד איתי אופיר, היועץ המשפטי למערכת הביטחון

נספח ע/10

מכתבה של העותרת לראש
הממשלה ולמזכיר הממשלה,
"דרישה להבאת מינויי פרקליט
המדינה ומפכ"ל המשטרה בפני
הממשלה", מיום 13.12.2020

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

13 דצמבר 2020 ; כ"ז כסלו תשפ"א

לכבוד

מר יצחק ברוורמן	חה"כ בנימין נתניהו
מזכיר הממשלה	ראש הממשלה
מזכירות הממשלה	משרד ראש הממשלה
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

א.נ.,

הנדון : דרישה להבאת מינויי פרקליט המדינה ומפכ"ל המשטרה בפני

הממשלה

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליך כדלקמן :

- ביום 17.5.2020 הוקמה ממשלת ישראל ה-35. זאת לאחר תקופה של כשנה וחצי ללא ממשלה קבועה. בעקבות הקמת הממשלה, תמה תקופת הקיפאון בכל הנוגע לחוסר האפשרות למנות גורמים בכירים בכלל, ולתפקיד מפכ"ל המשטרה ולפרקליט המדינה, בפרט.
- למרות זאת, חלפה כחצי שנה מאז הקמת הממשלה, וטרם מונה מפכ"ל למשטרת ישראל, וכן, טרם מונה פרקליט מדינה. בעניין זה, פנה אליכם ביום 10.12.2020, היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט, במכתב שכותרתו היא "חשיבות איוש משרות בכירות בשירות המדינה בדרך קבע" (להלן: "המכתב").¹ במכתב זה, היועץ המשפטי לממשלה, כי "קיים קושי רב במצב בו משרות בכירות עודן מאוישות בדרך של מינוי זמני, לרבות משרות מרכזיות בעלות מאפיינים של שמירת סף".
- כמו כן, בית המשפט העליון התערב בסוגיה זו, וקבע בשתי עתירות שונות (בג"ץ 8034/20, פסק הדין ניתן ביום 3.12.2020 ; בג"ץ 7180/20, פסק הדין ניתן ביום 10.12.2020), כי יש לקדם את המינויים במהירות הראויה.
- כך הלכה למעשה, כפי שציין היועץ המשפטי לממשלה במכתבו, נוצר מצב אבסורדי, בו "בית המשפט נדרש לחייב את הממשלה בצו שיפוטי, שעה שהממשלה נמנעת מהפעלת סמכויותיה,

¹ מצורף בקישור הבא : <https://besttv232-ynet-images1-prod.cdn.it.best->

tv.com/picserver5/wcm_upload_files/2020/12/12/B1X6pOznD/

2_.pdf

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

בניגוד לנדרש על פי דין, לפי פרשנותו של היועץ המשפטי לממשלה. התנהלות כאמור חותרת תחת עקרונות מרכזיים בעבודת הממשלה, בהם עקרון המשילות".

5. יש לציין, כי התנועה הגישה עתירה בבג"ץ 3056/20 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה**, אשר לפיה, על ראש הממשלה ועל שלוחו, השר לביטחון פנים, להימנע מלהתערב במינויים לתפקידים במערכת אכיפות החוק, לאור החשש מניגוד העניינים, בו ניצב ראש הממשלה, לנוכח היותו נאשם בפלילים.

6. התנועה תציין, כי בבג"ץ זה, ניתנו צווים על תנאי, לפיהם יש ליתן טעם "מדוע לא ייקבע כי חוות הדעת שפרסם המשיב 1 (היועץ המשפטי לממשלה) ביום 2.11.2020 ואשר עניינה הסדר ניגודי העניינים של המשיב 2 (ראש הממשלה) הוא מחייב, בין מכוח הדין בין מכוח התחייבות שהמשיב 2 (ראש הממשלה) קיבל על עצמו", וכן כי "מדוע לא ייקבע ככל שחוות הדעת ניתנה סמכות והיא מחייבת את המשיב 2 (ראש הממשלה), היא תחול, בשינויים המחויבים, גם ביחס לשר לביטחון פנים, וזאת בכל הנוגע למינוי בעלי תפקידים במערכת המשפט וכן ביחס להחלטות שיש להן זיקה למשפט הפלילי של ראש הממשלה" (שם; ההדגשות אינן במקור).

7. אשר על כן, תתכבד התנועה לדרוש כי ימונו, בהקדם האפשרי, פרקליט מדינה ומפכ"ל למשטרת ישראל, וזאת, ללא התערבות ראש הממשלה וללא התערבות שלוחו, השר לביטחון פנים.

8. לתגובתכם ולטיפולכם המהירים, נודה.

בכבוד רב,

אביתר אילון, עו"ד

מחלקת ליטיגציה מנהלית
התנועה למען איכות השלטון בישראל

תומר נאור, עו"ד

מנהל האגף המשפטי
התנועה למען איכות השלטון בישראל

נספח ע/11

מכתב התזכורת של העותרת
לראש הממשלה ולמזכיר
הממשלה, "תזכורת לדרישה
להבאת מינוי פרקליט המדינה
בפני הממשלה", מיום

14.12.2020

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

14 דצמבר 2020 ; כ"ח כסלו תשפ"א

לכבוד

מר יצחק ברוורמן	חה"כ בנימין נתניהו
מזכיר הממשלה	ראש הממשלה
מזכירות הממשלה	משרד ראש הממשלה
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

א.נ.,

הנדון : תזכורת לדרישה להבאת מינוי פרקליט המדינה בפני הממשלה

סימוכין : מכתבנו מיום 13.12.2020.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליך כדלקמן :

1. ביום 14.12.2020, התנועה פנתה אליכם וציינה כי על פי פסיקת בית המשפט העליון שונות (בבג"ץ 8034/20, פסק הדין ניתן ביום 3.12.2020 ; בג"ץ 7180/20, פסק הדין ניתן ביום 10.12.2020) עליכם לקדם את מינויו של פרקליט מדינה במהירות הראויה, וזאת לאחר שהממשלה כפרה בסמכותה לפי הדין, וטרם דנה בעניין מינויו של פרקליט המדינה. זאת למרות, שחלפה כחצי שנה מאז הקמת ממשלת ישראל ה-35.

2. בפנייה זו, עמדנו על מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה אליכם.¹ במכתב זה, ציין היועץ המשפטי לממשלה, כי "קיים קושי רב במצב בו משרות בכירות עודן מאוישות בדרך של מינוי זמני, לרבות משרות מרכזיות בעלות מאפיינים של שמירת סף".

3. על פי פרסומים, ישיבת הממשלה אשר היתה אמורה להתקיים היום – ולדון בין היתר בנושא מינוי הפרקליט – נדחתה. זאת, כי ראש הממשלה לא מעוניין שהממשלה תקיים את המצווה בחוק, לפיו עליה למנות מינוי קבוע של המפקח"ל ושל פרקליט המדינה הבאים.²

4. נתכבד לשוב ולהדגיש, כי מדינת ישראל ניצבת בימים אלו במצב אבסורדי, לפיו, תפקיד פרקליט המדינה אינו מאויש כבר שנה, מאז יום 16.12.2019, בו עו"ד שי ניצן סיים את תפקידו. זאת

¹ מצורף בקישור הבא : <https://besttv232-ynet-images1-prod.cdn.it.best->

[tv.com/picsserver5/wcm_upload_files/2020/12/12/B1X6pOznD/](https://besttv232-ynet-images1-prod.cdn.it.best-tv.com/picsserver5/wcm_upload_files/2020/12/12/B1X6pOznD/)

2_.pdf

² ראו כתבתו של אריאל כהנא, "על רקע המחלוקת : ישיבת הממשלה לא תתקיים גם מחר", מיום 13.12.2020, מאתר

"ישראל היום" : <https://www.israelhayom.co.il/article/829399>.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

למרות העובדה, שביום 30.11.2020, התכנסה ועדת האיתור והמליצה על מועמד לתפקיד פרקליט המדינה. כך למעשה, מילאה הועדה את תפקידה, בהתאם לסמכותה, וזאת לפי החלטת הממשלה מס. 1585 מיום 3.29.2.2004.

5. כעת, לפי סעיף 23 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, על הממשלה להכריע אם למנות את עו"ד עמית איסמן כפרקליט המדינה או לאו:

"למשרה מן המשרות המפורטות בתוספת השנייה לחוק זה לא יתמנה אדם אלא באישור הממשלה ובתנאים שתקבע (...)".

6. מבלי לקבוע עמדה בנוגע לכשירות מועמדותו של עו"ד עמית איסמן לתפקיד פרקליט המדינה, התנועה תזכיר את דרישתה, כי הממשלה תחדל מלכפור בסמכותה הקבועה בחוק, ותדון ותכריע בסוגיית מינויו של עו"ד עמית איסמן, בהקדם האפשרי. כמו כן, התנועה תזכיר כי החלטה זו צריכה להיות ללא כל מעורבות של ראש הממשלה וללא כל מעורבות של שלוחיו של ראש הממשלה.

7. לתגובתכם ולטיפולכם המהירים, נודה.

בכבוד רב,

אבינר אילון, עו"ד

מחלקת ליטיגציה מנהלית
התנועה למען איכות השלטון בישראל

תומר נאור, עו"ד

מנהל האגף המשפטי
התנועה למען איכות השלטון בישראל

³ לעניין זה, ראו כתבתו של דניאל דולב, "ועדת האיתור המליצה על עמית איסמן לתפקיד פרקליט המדינה", מיום

30.11.2020, באתר וואלה: <https://news.walla.co.il/item/3402172>.

נספח ע/12

החלטה מס' 1748 א – פטור
ממכרז (מינוי באמצעות ועדה
לאיתור מועמדים) למשרת
פרקליט מדינה, מיום
17.11.2003

החלטות ועדת שירות המדינה

החלטה מס' 1748 א- פטור ממכרז (מינוי באמצעות ועדה לאיתור מועמדים) למשרת פרקליט המדינה

מספר: 1748א

יחידה: [היועץ המשפטי](#)

מחבר: אורי כהן, עו"ד, מרכז ועדת השירות

נושא: [גיוס לשירות המדינה](#)

נושא משני: משרות הפטורות ממכרז , ועדות איתור

תאריך פרסום: 17.11.2003

להלן החלטת שהתקבלה בוועדת שירות המדינה מס' 301 בתאריך 17.11.03:

א. בהתאם לסעיף 21 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, ממליצה ועדת שירות המדינה לתת פטור ממכרז פומבי למשרה זו, בתנאי שהמועמד ייבחר בוועדה לאיתור מועמדים, שעקרונות פעולתה נקבעו בהחלטה זו ובהחלטות הממשלה מס' 345 מיום 14.9.1999 ומס' 2541 מיום 29.9.2002, כפי שיתוקנו מעת לעת, והרכבה יהיה כדלקמן:

- היועץ המשפטי לממשלה - יו"ר;
- מנכ"ל משרד המשפטים;
- פרקליט מדינה לשעבר או עו"ד מקרב הציבור בעל מומחיות בתחום דיני העונשין והמשפט הציבורי, שימונה ע"י היועץ המשפטי לממשלה בהתייעצות עם נציב שירות המדינה;
- שופט בדימוס שימונה ע"י נשיא בית המשפט העליון;
- איש אקדמיה הבקיא בתחומי דיני העונשין והמשפט הציבורי, שייבחר בידי הדיקנים של הפקולטות למשפטים במוסדות להשכלה גבוהה שהוכרו או שקיבלו היתר לפי סעיפים 9 או 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958.

ב. כדי להיכלל בין המועמדים שתציע הוועדה לאיתור מועמדים לשר המשפטים, צריך המועמד להיות כשיר להתמנות לשופט של בית המשפט העליון, לפי הכללים הקבועים בסעיף 2(1) או (2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. כמו כן, על המועמד להיות בעל יושר אישי ואינטלקטואלי, ובעל רמה מקצועית גבוהה ביותר ובקיאות בתחומי דיני העונשין ובתחומי המשפט החוקתי והמינהלי, וכן בעל תכונות אישיות של מנהיגות משפטית ושל יכולת ארגון של המערכת עליה הוא מופקד.

ג. החלטות הוועדה יתקבלו ברוב של ארבעה מחבריה.

ד. פרקליט המדינה ימונה לתקופה של שש שנים.

עוד באותו נושא

[לוועדת שירות המדינה מס' 301](#)

נספח ע/13

החלטה מס' 2541 של הממשלה

מיום 29.9.2002

החלטות ממשלה

פטור ממכרז (מינוי באמצעות ועדה לאיתור מועמדים)

מספר החלטה: 2541

ממשלה: הממשלה ה-29, אריאל שרון

תאריך פרסום: 29.09.2002

תאריך עדכון: 29.12.2019

החלטה מספר 2541 של הממשלה מיום 29.09.2002 .

נושא החלטה:

פטור ממכרז (מינוי באמצעות ועדה לאיתור מועמדים)

מחליטים:

מ ח ל י ט י ם:

קביעת עקרונות כלליים למנגנון של ועדה לאיתורמועמדים:

מינוי מועמדים למשרות בהליך של ועדה לאיתור מועמדים (להלן - ועדת האיתור או הוועדה) הוא הליך בו, בדומה להליך המכרז, נשמרים עקרונות שוויון ההזדמנויות ובחירת המועמד הטוב ביותר. הליך זה מיועד למשרות העונות על המאפיינים שנקבעו בהחלטת הממשלה מס' 345 מיום 14.9.99 (י"פ 428 בעמוד 1459).

ועדת האיתור תפעל בהתאם לעקרונות הבאים:

1. הוועדה תהיה בהרכב מקצועי רחב. ככלל, תימנה הוועדה חמישה חברים כלדקמן: המנהל הכללי של המשרד שבו נמצאת המשרה (יו"ר) ונציב שירות המדינה, או נציגיהם מקרב העובדים הבכירים של משרדם, וכן שלושה חברים נוספים, אשר אינם עובדי המשרד בו נמצאת המשרה, בעלי מומחיות ונסיון בתחום הרלוונטי. קביעת החברים הנוספים תיעשה לגבי כל משרה בנפרד, בהתאם לאופי המשרה ולכישורים הנדרשים מהמועמדים.
 2. הוועדה תפרסם בפומבי הודעה על המשרה וכי מועמדים שרואים עצמם מתאימים, רשאים להגיש מועמדותם. בנוסף, תוכל הוועדה לפנות ביוזמתה למועמדים פוטנציאליים ולהזמין להציג מועמדות.
 3. הוועדה תקבע ותפרסם את מאפייני המשרה ותנאי הסף הנדרשים מן המועמדים.
 4. הוועדה תבחן את כישוריהם וסגולותיהם של המועמדים למשרה, בכל דרך שתיראה לה, ולשם כך היא רשאית לדרוש חוות דעת ביחס לכשירותו של המועמד מכל מי שתמצא לנכון, בכפוף לכל דין.
 5. עם סיום דיוניה, תגיש הוועדה את המלצותיה לשר הממונה על המשרה הנדונה. הוועדה תגיש לאישור השר מועמד אחד אם נמצא על ידה מועמד אחד כמתאים ביותר; ואולם, רשאית הוועדה להציע לשר שניים או שלושה מועמדים.
- הוועדה תנמק את המלצותיה.
6. במקרים המנויים בהחלטת ממשלה מס. 2548 מיום 29.9.2002, שלהלן, בהם המליצה ועדת האיתור על יותר ממועמד אחד, יבחן השר הנוגע בדבר את המועמדים ויביא לאישור הממשלה מועמד אחד בלבד.

הנוסח המחייב של החלטות הממשלה הינו הנוסח השמור במזכירות הממשלה.
הנוסח המחייב של הצעות חוק ודברי חקיקה הנזכרים בהחלטות הינו הנוסח המתפרסם ברשומות.

החלטות תקציביות כפופות לחוק התקציב השנתי.

נספח ע/14

החלטה מס' 1585 של הממשלה

מיום 29.2.2004

החלטות ממשלה

הליך מינוי למשרת פרקליט המדינה

מספר החלטה: 1585

יחידה: [מזכירות הממשלה](#)
תאריך פרסום: 29.02.2004
תאריך עדכון: 18.09.2017

החלטה מס. 1585 של הממשלה מיום 29.02.2004

נושא ההחלטה:

הליך מינוי למשרת פרקליט המדינה

מחליטים:

א. בהתאם לסעיף 21 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 (להלן - החוק), ועל-פי המלצת ועדת שירות המדינה, לפטור ממכרז פומבי לפי סעיף 19 לחוק את משרת פרקליט המדינה, בתנאי שיקויים הליך מינוי מיוחד של ועדה לאיתור מועמדים, שעקרונות פעולתה נקבעו בהחלטת הממשלה מס. 2541 מיום 29.9.2002, והרכבה יהיה כדלקמן:

- היועץ המשפטי לממשלה - יו"ר
- נציב שירות המדינה
- מנכ"ל משרד המשפטים
- עו"ד מקרב הציבור בעל מומחיות בתחום דיני העונשין והמשפט הציבורי, שימנה היועץ המשפטי לממשלה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה ועם המנהל הכללי של משרד המשפטים.
- שופט בדימוס שימנה נשיא בית המשפט העליון.
- איש אקדמיה הבקיא בתחומי דיני העונשין והמשפט הציבורי שייבחר בידי הדיקנים של הפקולטות למשפטים במוסדות להשכלה גבוהה שהוכרו או שקיבלו היתר לפי סעיפים 9 או 21 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958.

ג. כדי להיכלל בין המועמדים שתציע הועדה לשר המשפטים, צריך המועמד להיות כשיר להתמנות לשופט של בית המשפט העליון, לפי הכללים הקבועים בסעיף 2(א) או 2(2) לחוק בתי-המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984. כמו-כן על המועמד להיות בעל יושר אישי ואינטלקטואלי, ובעל רמה מקצועית גבוהה ביותר ובקיאות בתחומי דיני העונשין ובתחומי המשפט החוקתי והמינהלי, וכן בעל תכונות אישיות של מנהיגות משפטית ושל יכולת ארגון של המערכת עליה הוא מופקד.

ד. החלטות הועדה יתקבלו ברוב של ארבעה מחבריה.

ה. פרקליט המדינה יתמנה לתקופה של 6 שנים.

הנוסח המחייב של החלטות הממשלה הינו הנוסח השמור במזכירות הממשלה.
הנוסח המחייב של הצעות חוק ודברי חקיקה הנזכרים בהחלטות הינו הנוסח המתפרסם ברשומות.

החלטות תקציביות כפופות לחוק התקציב השנתי.